

muusika

Nr 3
märts 2005
Hind 25.90

**Muusikakeskkool, Otsa kool ja
balletikool ühise katuse alla**

**Mis hetkel tekib heliloojal
autoriõigus lainemühale?**

Kärt Johanson

Vana kala, milles on konks?

E⁶ Fm Gm A⁶ E⁶ Fm B⁷ E⁶ Fm Gm A⁶ E⁶ B⁷ E⁶
 Va - na, va - na, va - na ka - la, va - na ka - la ah - oi; va - na, va - na, va - na ka - la, va - na ka - la ah - oi;

B⁷ A⁶ E⁶ B⁷ F⁷ B⁷
 Mil - les on konks? Mil - les on konks? Va - na ka - la, mil - les on konks? Mil - les on konks? Mil - les, mil - les on konks?

D⁶ E⁶ A⁶ D⁶
 Ol - la, ol - la va - na ka - la kõi-ges! Va - na ka - la kõi-ges! Va - na ka - la kõi-ges!

D⁶ E⁶ A⁶ D⁶
 Ol - la, ol - la va - na ka - la kõi-ges! Va - na ka - la kõi-ges! Jee!

KAVA

SOOLO

2 Berk Vaher. Veel lihtsamalt: intervjuu Kärt Johansoniga

AARIA

6 Timo Steiner. Meid justkui polekski...

BAGATELLID

8 Mailis Pöld. Uudiseid maailmast

IMPRESSIOONID

10 Age Hirv. Uue muusika Pandora laegas. Ansambel U: ja Küberstudio kontsertidest Pärnu Nüüdismuusika Päevadel
11 Malle Maltis. Sooja helikeelega põhjamaine muusika.
12 Marju Riisikamp. OpeNBaroque – uued seosed ja tundevarjundid
14 Brigitta Davidjants. Kauge ja lähedane. Diplomaatilised noodid / Jaapan
15 Kristina Kõrver. Ühest võimsast ja ikka veel maa-alusest ojast
16 Malle Maltis. Stiilikirev kontserdisari "Kohtumised"

KONTRAPUNKT

17 Toomas Velmet. Professionaalse muusikahariduse süsteem Eestis vajab korrastamist

EKSPRESSIOON

22 Toomas Siitan. Mis te minu sonaadist tahate?

HOMMAGE

24 Aime Karm. Clara ja Robert Schumanni kontserdireis Tartu kaudu Venemaale

LIBER

29 "Akordionalbum" viib värvilisse muusikamaailma

UVERTÜÜR

30 Liisa Hirsch. Juhan Vihterpal võitis väärrika filmimuusikaauhinna. Malle Maltis Prahast võidukas

BAGATELLID

31 Uudiseid Eestist

METAFOORID

36 Jüri Reinvere. Aeg

MELOMAAN

38 Heliplaatide tutvustus

COLLAGE

40 Valik märtsikuu muusikasündmusi

Intro 3/2005

Muusikaharidussüsteemis seisavad ees muutused. Aastaid tagasi alguse saanud plaan Tallinna Muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja Tallinna Balletikooli ühendamiseks areneb hoogsalt ja omandab aina reaalsemaid piirjooni. Kuidas ühinenud kool tegelikult välja nägema ja toimima hakkab, on muidugi raske ennustada. Märtsinumbri KONTRAPUNKTIS avaldavad sel teemal mõtteid koolide direktorid Madis Sander ja Enn Suve, Muusikakeskkooli asedirektor muusika alal Marja Jürisson, Muusikaakadeemia rektor Peep Lassmann ja Muusikakoolide Liidu juhatuse esimees Urvi Haasma.

Nüüdismuusika muusikaline materjal pole ammu enam üksnes helilooja fikseeritud vokaal- või instrumentaalhelid, vaid hääled kõikjalt: loodushelid, rahvamuusika, elektrooniliselt tekitatud helid jne. Nendega toimimiseks on loojal peaaegu vabad käed. Kas aga täiesti vabad? Ja kui vabad on nad esitajal?

Ia Rimmel

muusika

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Kõrver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Mirjam Tally** mirjam@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Tõnu Kaalep** tonu@ekspress.ee
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus

Toimetuse aadress: Rävåla pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214
Toimetuse telefon (0) 6675 788
Kodulehekülg: **muusika.kul.ee**
Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Tel 6662535, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
Otsekorraldus 21 krooni number
3 numbrit 63 krooni
6 numbrit 126 krooni
Aastatellimus (11 numbrit) 230 krooni.
Välismaale tellimisel lisandub postikulud.

KÄRT JOHANSON
FOTO PEETER
PRAASMAE

Veel lihtsamalt: intervjuu Kärt Johansoniga

BERK VAHER

Regilauludega on vististi nagu bluusiga – päris vägi tuleb nendega lauljasse ja lauljast kuulajasse küllap alles siis, kui laulja on kõrgesse ikka jõudnud, olles neid laule aga noorest peale ja kogu elu laulnud. Noortes lauljates, kes selle sihi on võtnud, võib väe lubadus olla peaaegu sama mõjus kui vägi ise. Seda siis, kui püüeldakse just laulude elamise, nende lugude tundmise poole – tajutakse laulude iidsust, kuid samas ei klammerduta dogmaatilisse ja museaalsesse arusaama “pärimusest”.

Kärt Johanson on just sellise lauljana jõuliselt esile tulnud. Varem ennekõike vendadele kaasa laulnud, jõudis Kärt mullu esimese sooloalbumini “Seitse une nägu”, mille lihtsaid ja samas varjundirikkaid tõlgendusi regilauludest saadab kitarril Robert Jürjendal. Plaadil osaleb ka Kärt Johanson abikaasa Tõnis Mägi, kelle hiljutiselt suurepäraselt albumilt “Siirius” on samuti paar lugu unenäoplaadile jõudnud. Tõnis ütles oma sõna sekka ka alljärgnevas vestluses Kärt Johansoniga.

Sinu plaadi ilmumine sattus ajale, mil pärimusmuusikast mõjutatud plaate hakkas päris palju tulema. Miks neid äkki korraga nii palju sai? Miks pärimusmuusika on nii mitmetele inimestele kohale jõudnud?

Võib-olla inimesed on väsinud välismaa muusikast – mingi ring on täis saanud. See alaväärsuskompleks, mis eestlastel on, et pigem teeme välismaa asju välismaa moodi ja oma asjade kallale ei lähe, on vähenenud. Kindlasti on see ka tänu Viljandi pärimusmuusikafestivalile. Seal on selliste asjade jaoks väljund.

Kuna ma kuulan praegu suhteliselt vähe muusikat ja väljas eriti ei käi, ei oskagi ma öelda, kas on mingi tohutu pärimusmuusika laine. Mul on ikka tunne, et seda tehakse ja see valgub kusagile ära – seda algtasandit ju ei ole, et neid laule ka kodus lauldaks. Tullakse erinevate projektidega välja – kes teeb keerulisemalt, kes lihtsamalt, ja siis vajub see jälle ära. See ei olegi ju tegelikult lavamuusika, kas seda üldse saabki “teha”?

Ekh mõjutavad neid erinevaid projekte praegu ka “Eesti ballaadid”?

“Ballaadides” kaasategemine oli ühe mu unistuse täitumine. Muusikaline suurvorm, kus võimalik mitmete suurepärase inimestega koostööd teha, mis mulle aeg-ajalt väga meeldib, ja samas üdini oma asi, mida pole mujal maailmas sadu kordi tehtud. Aga ma ei tea, mis või kes mida või keda tegelikult mõjutab ja kas need asjad on omavahel seotud või on see kõik ühel hetkel lihtsalt õhus.

Nüüd on äkki tekkinud sellele ka laiem vastukaja. Sellist muusikat on ju ennegi tehtud, aga järsku avastavad ka Eesti Ekspressi plaadiarvustajad oma trendiplaatide vahel, et oh kui kihvt asi.

Tõnis: Kui 1960ndatel Collage tuli, siis oli ka aeg küps. Samal ajal oli ka bossa hästi popp, nagu praegugi. Ja Leigarid ja Leegajus...

See on ikka nagu vaikne vastupanuliikumine. Et tore, on küll Euroopa Liit, aga et me ise ära ei kaoks – on selline alateadlik iseenda hoidmine.

On siis praegu ka samasugune tunne nagu tookord, kui Johansonid esile tulid?

Ei. Praegu tagasi mõeldes tundub see iiri laulude laulmine küll naljakas. Siis ei olnud – siis mõjus see veenvalt. Esiteks oli maailm palju rohkem kinni ja iiri laulude laulmine oli põhjendatud, kuna ühtegi pärisiirlast siia ei sattunud. Nende laulude kaudu sai öelda seda, mida enda laulude kaudu ei saanud.

Tõnis: Iiri musa tundus olevat ka lähedasem kui mõni muu.

Nojah, meie ajalugu on ju sarnane. Aga siis ühel hetkel hakkasid piirid lahti minema ja kui pärisiirlased olid siin ära käinud, siis – mida sa ikka enam laulad neid iiri laule.

Kuidas on sinu plaadile reageerinud pärimusmuusika inimesed? See ei ole ju väga kanooniline, traditsiooniline plaat.

Ei olegi eriti nendega suhelnud.

Kärt ja Mirt.
FOTO PEETER PAASMÄE

*Tõnis: Aga Veljo Tor-
misele ju meeldis, üks ole?*

Aga tema on ju ise ka neid laule töödeldud. Ma arvan küll, et on ka pahuraid inimesi. Ma ei valda lõpuni ühtegi murret ja seepärast laulan teadlikult murde ja kirjakeele segukeeles, ei hakka puhast murret punnitamagi. Usun, et kui mul endal oleks tugev taust, kui ma oskaksin lapsest saadik murret ja kui mu vanaema oleks neid laule laulnud, siis oleks murre põhjendatud; aga kui mul selline taust puudub (nagu minu arvates enamikul inimestel), siis on kõige olulisem, et need laulud hakkaksid elama. Ja elama ei hakka need laulud mitte selle läbi, kas ma laulan täpselt õigesti murret, vaid selle läbi, kas ma leian sealt loo üles, kas tekib võnge.

Celia Roose käis meil külas ja rääkis, kuidas Võru Instituut tellis temalt, Meelika Hainsoolt ja nende seltskonnalt plaadi võrukeelseid vanu laule, et kui Võrumaal laps sünnib, siis saab ta kingituseks plaadi. Nad laulsid laulud linti ja andsid kuulata, ja siis hakkas norimine pihta, et ikka "siin ei ole õigesti hääldatud" ja siin peab ütleva nii ja peab ütleva naa. Ja pandigi kogu projekt seisma, millest on väga kahju. Mis siis praegusel hetkel on olulisem, kas see, et keegi üritab neid laule tõeliselt ellu äratada ja mõnuga laulda, või see, et miski on täpselt õigesti hääldatud?

Samas kuulasin just nüüd hiljuti laste folklooriõpiku juurde käivat CDd, kus Celia ja Meelika on laulnud koos lastega laste- ja ringmängulaule, lihtsalt nagu mõõdamines. Seal puudub see pinge, et "ma pean tegema plaadi", sest see on justkui ainult õp- pematerjal. Tänu sellele on ta heas mõttes pretensioonitu ja vaba. Minu meelest hetkel parim rahvamuusikaplaat Eestis. Teised on kuidagi väga...

Tõnis: Näitamiseks.

Näitamiseks, et nüüd ma panen...

Tahavad ikka kuidagi kunsti teha, palju juurde panna?

Tõnis: Ja see rikub asja ära.

Kui see traditsioon tõesti elus oleks ja neid laule igal pool kodudes lauldaks, siis bändi tegemine sinna juurde oleks ehk loomulik, oleks millele midagi juurde kasvatada. Aga kuna see elutasandil praktiliselt puudub, tuleks üritada just võimalikult lihtsalt ja rõõmuga teha.

Tõnis: Me ei kujuta endale ette, et pulmas sellist muusikat mängitaks.

Siin-seal ehk ikka juba on.

Võib-olla on näiteks ka Lökõriq pulmas mänginud? Ent see- gi on juba suuresti stilisatsioon. Aga folgifestivali kohta on ju ka arvatud, et see on pigem tudengite protest kui loomulik rahva- kultuur. Ja samas, mis siis? Tekib paralleel keltidega – paljude kohta, kes oma keldi juuri otsivad, öeldakse, et see on pseudo,

Emas süles Žigulis.
FOTO ERAKOGUST

ja ka võru ja setu murde õppijatele heidetakse niina peale, et see ei ole ikka õige. Aga kuidas neid laule siis ikkagi ellu tagasi tuua?

Ega mina neid ka ju kulbi taga ei laula. Ainus, mida ma tõelises olukorras laulan, on unelaul. Ja see toimib. "Ballaadide" ajal oli mu viieaastane tütar Liidia vahel proovides kaasas – ja siis ma järsku avastan, et kui ta omaette mängib, laulab ta neid laule. Kui ma seda kuulsin, kui see tema pealt mulle tagasi peegeldus, sain äkki laulust tõeliselt aru, kuidas mina pean seda laulma. See

ei olegi nii lihtne, see on veel lihtsam.

Ma loodan, et need laulud, mida ta on kuulnud, tulevad tal- le ühel hetkel kõik meelde (kuigi murdeas ta küllap unustab need ära). Võib-olla tema jaoks on need juba loomulikud, kui ta neid lapsest saati on kuulnud. Aga sellel kujul, nagu nad kunagi olid – ma ju ei tea, kuidas kunagi oli –, me neid küll tagasi ei too, elu on juba teistsugune.

See taust, mis annab mingisuguse argise tegevusrütmi, on juba inimesest väljapoole viidud – sul mängib mingi plaat või radio, keegi triigib pesu ja vaatab telekat... Siis peaks suut- ma kõik need asjad välja lülitada.

Need laulud on nii pikad, aga praeguse elu rütmid on tõesti teistsugused. Kusagil on ehk seltskondi, kus asjad juba toimuvad teisiti. Ma mäletan lapsepõlvest, kui me ema-isaga, kes mõlemad olid koorilauljad, perekonnatuttavatel külas käisime, siis alati lauldi. Küll mitte rahvalaule, vaid "seltskonnalaule", nagu näiteks "kord saja aasta kestel kordub sama kevade" ... See kooslaulmise traditsioon on ära kadunud.

See eksisteerib mingil nihestatud viisil, pidudel on "Läbulaulud" või Meie Mees (või karaoke, ütleb Tõnis vaele), mis kõlabki täpselt nagu purjus jõrisemine, aga ta on viidud inimestest väljapoole: vajutad nupule ja laul tuleb sealt.

Aga samas vajadus laulda on inimestel tohutu, kas või seesama "Laulge kaasa" ... Inimesed tulevad kokku ja nii väga tahavad laulda, aga ei ole laule, mida laulda.

Tänapäeva muusika on ennekõike suunatud plaaditööstusele, kontsertide eesmärk on enamasti vaid plaatide esitlemine ja müümine, mitte see, et need laulud kuidagi inimeste sekka läheksid. Eeldatakse, et nad lähevad neid laule ostma, mitte seda, et nad neid laulaksid.

Ongi nii, kõik on äraspidine. Kunagi enne, kui see tohutu plaaditööstus hoo sisse sai, sõitsid lauljad ja bändid kõigepealt ringi ja andsid kontserte, ja lõpuks anti välja plaat. Nüüd on ju odavam teha plaat, ja siis maksad ise tohutult peale, et kontserti teha. Ma olen ka plaadi teinud, aga publikuga silmitsi olen olnud

vaid mõned korrad. Seda tegelikku enese makspanekut on olnud nii vähe.

Aga mismoodi need on erinenud kõigist varasematest kontsertidest?

Vendadega olen ikka olnud rohkem kaasategija, ma ei ole kunagi tundnud, et vastutan täiel määral. Nüüd on see aga täiesti minu kanda... ja hea tunne on. Tahaks ikka veel ja veel – senised kontserdid on nagu kompamised olnud, nüüd alles võiks tegeema hakata.

Kuidas lauludele Robert Jürjendali taustad tekkisid, kas oli palju katsetamist või tuli see sujuvalt?

See tuli väga sujuvalt. Mina valisin välja lood, laulsin need Robile ette, tegime paar-kolm proovi – ta hakkas lihtsalt kaasa mängima, siis mõtles kodus natuke, saime jälle kokku. See tuli kuidagi täiesti isenesest.

Ma ei nimetagi neid taustadeks. Ta jutustab oma lugu. Sama lugu, mida mina, aga ta jutustab seda pilliga, ta ei illustreeri. Ja see ongi hea.

Kui sa nüüd teeksid, mitte isegi järgmise plaadi, aga järgmise kava või kogumi laule, siis mida sa teistmoodi tahaksid teha?

(Pikk paus.) Ma ei tea veel, mida teha. Väga teistmoodi ei tahakski.

Pärimusmuusika ongi ju hoopis teine maailm kui popmuusika, millel on harjumuspärane rütm: annad mingi plaadi välja, valid järgmised kümme lugu ja teed järgmise plaadi. Pärimusmuusikas asjad nii ei toimi, sa võid sedasama laulu edasi laulda, ta areneb sissepoole, ja ei olegi vajadust järgmisel aastal välja anda "More Goldi" või "Greatest Hits Vol. 2-e". Ja võib-olla ei ole järgmine plaat üldse pärimusmuusika – see pole ka eesmärk omaette. Aga seda oskaks jälle öelda, kui oleks tohtult palju rohkem kontserte teinud. Plaaditegemine käis ju nii ruttu, paari päevaga... Tahaks jõuda ka rohkem kuulda seda maailma, mida Robi teeb, ja muutuks ka enda olemine laval ehk vabamaks, improvisatsioonilisemaks. Et oleks rohkem julgust laulu sisse minna. Aga see oskus saavutatakse ainult tegelike kontsertidega.

Tegelikult ongi ohtlik kõigele sellele mingit pärimuse märki külge panna. Kuna ta ei ole päriselt loomulik, siis muutub ta taagaks, paneb päitsed pähe – sulle nagu jääkski kohustus pärimuskultuuri vankrit edasi vedada.

Tõnis: Peakski tegeema kaks aastat kontserte, umbes viiskümmend kontserti aastas, kokku siis sada; siis oleks sellega ühel pool ja saaks järgmise plaadi teha. Praegu on nii, et kui kohe teeks järgmise plaadi, oleks nagu poolele teele jäänud. Kui sa oled selle tuhandeaastase musa sees, siis võib see äkki lüüa lahti mingeid aknaid, mida praegu üldse ei tajugi...

Miks ma üldse need pärimusmuusika lood võtsin? Põhjus oli väga proosaline. Ma ei ole üldse muusikat õppinud, ma ei

Seitse une nägu. Kärt Von Krahlis.
FOTO MARKO MUMM/ESTI PÄEVALEHT

ole ka seni ühtegi lugu ise teinud, aga laulda tahtsin. Siis ma leidsingi regilaulud ja hakkasin nende kaudu oma lugusid laulma. Aga ma ei julge küll öelda, et ma olen mingi regilauluema või et see on minu missioon ja tee. Ei ole üldse. Aga ma olen poolel teel millegi väga omase juurde.

Regilaul on vist ka väga vabastav oma laulude loomiseks, see on hoopis teistsugune viis laulda kui tavapärane salm-salm-refraan-salm-kordame-viimast-rida.

Tõnis: Storyteller, noh.

Jah, loojutustamine.

Aga oleks sinu meelest võimalik ja vajalik teha selliseid regilaule ka praegu toimuvatest lugudest?

Mina arvan küll, et see oleks võimalik. Tuksam näiteks teeb seda kogu aeg, ja see pole üldse kunstlik. Aga see, et seda ei tehta või et seda nii vähe on, näitab, et tegelikult need vanad laulud praegu ei "ela". Seltskonnas olles ei teki mul mingit vajadust hakata regilaulu laulma – kuidagi kunstlik tundub. Kui ma olen laval, siis on mul äkki vabadus neid laulda ja mul ei ole piinlik.

Selle taga on ehk ikka suhtumine, et pärimus on midagi, mida tuleb ennekõike konserveerida. Nagu Ameerika folgiliikumises, kus Bob Dylani tulek oli võimas revolutsioon – vanad folgipapid olid ikka vihased ta peale, et pidime ju laulma vanu töölaule, aga äkki tuleb mingi jorss ja julgeb oma laule teha. Mingi nihkega neid uusi regilugusid ju tehakse ka, nagu praegu *meta!*-bänd Metsatöll... Aga räägime lõpetuseks hoopis sinu ja teatri suhtest. Kas "Eesti ballaade" saab üldse nimetada teatriks?

Saab ikka, mulle oli see just unistuste teatri äratundmine. "Ballaadid" oli hästi tugev visuaalne teater, koos oma nähtamatute hoovustega loomulikult, mis mind sel hetkel tugevalt puudutas. Sõnamulinat on tänu televiisorile, raadiotele ja kirjutavale ajakirjandusele niigi palju. Mul on teatris kaks unistust: tahaksin näha sellist tükki, kus üks või kaks inimest räägivad laval mingit lugu ja *action* käib mõttetandil; või siis lavastust, kus sõnu praktiliselt ei kasutata. Aga "Balladide" puhul oli oluline ka see, et nägin kõrvalt Von Krahli inimesi, kes teevad asja täiest hingest ja on südamega selle eest väljas. Seda nagu ei näe eriti palju.

*
Kui intervjuu juba lõppenud ja jutt läinud sellele, kuidas Kärt Johansonil laulude jaoks polegi nii kerge häid kontserdipaiku leida, tõdevad Kärt ja Tõnis, et "Seitse une nägu" vajanuks esitamist hoopiski saalis või telgis, kus kuulajad on lavatsitel ja võivad kontserdi kestel ka tõesti uinuda...

ERRATUM

Veebruarinumbri kaaneintervjuust Laine Leichteriga puuduvad tema õpilaste loetelust kahjuks Leho Karin ja Tanel Klesment.

Meid justkui polekski...

TIMO STEINER

helilooja, EHLi juhatuse liige, EMP kunstiline juht

Lähenemas on uue muusika festival Eesti Muusika Päevad – Eesti Heliloojate Liidu aastasündmus ja Eesti mastaabis üks olulisemaid uue muusika üritusi. Nädala jooksul toimub 21 kontserti, kantakse ette üle 30 eesti helilooja värskest kirjutatud teose. Festival annab ulatusliku ülevaate tänases Eestis loodavast. Eesti Muusika Päevi on korraldatud juba üle kahekümne viie aasta, kui aga otsida viimaste festivalide ülevaateid päevalehtede kultuurikülgedelt, siis seda sealt siiski ei leia. Parimal juhul võime lugeda üksikute kontsertide ülevaateid. See tekitab küsimuse, millised on eesti heliloojate ja ajakirjanduse suhted praeguses Eestis? Kiire vastus – peaaegu olematud...

Kui palju kirjutatakse? Esialgsel emotsionaalsel vaatlemisel (ei ole tähemärke kokku lugeda jõudnud) tunduvad päevalehtede artiklite mahud kultuurikülgedel tugevalt muusika kahjuks. Niigi nappide muusikaridade hulka satuvad veel harvemini artiklid eesti uue muusikaga seotud sündmustest. Eesti heliloojate edukad osalemised konkurssidel või muud olulised sündmused (kontserdid, plaadid) jäävad kajastamata põhjusel, et see ei ole piisavalt huvitav materjal nn tavalise lugeja jaoks.

Kes on see tavaline lugeja? On üsna selge, et lugeja jaoks, kellel puudub kultuurihuvi, ei tee artiklit atraktiivsemaks ka särav (ja sageli kontekstist välja rebitud) pealkiri ning loo kollakas alatoon. Ta lihtsalt keerab järgmise lehekülje. Pealegi, meil on juba olemas ajaleht, mis end selliste nip-pidega müüb ja selliselt ka määratleb, ning selles pole midagi halba, sest kõik teavad, et sel viisil pakutav informatsioon ei ole tõsiselt võetav, vaid mõeldud meelelahutuslikuks tarbimiseks.

Kuidas kirjutatakse?

Kultuurikülje lugeja ei ole juhuslik lugeja. Tegemist on haritud inimesega, kes ootab artiklist kas erialast informatsiooni või kursisolemist teiste kultuurivaldkondadega. Temale pakutav tekst peab olema piisavalt mahukas ja sisusse süvenev, et avaneks kajastatava sündmuse taust ning jõuaks käsitleda ka professionaalseid detaile. On lausa solvav lugeda ülelendavat, pinnapealset ja sageli ka ebapädevat kirjutist, millel millegipärast juures ka terav, veidi ülbitsev toon. Mõne teise autori tekste aga on kärbitud sedavõrd, et sealt on kaduma läinud isegi elementaarsed faktilised andmed (ettekandel olnud teosed, esitajad jne), sisulisest poolest rääkimata. Vaene autor on jäänud kahe tule vahele: talle jääb tunne, et ta pole piisavalt osav kirjutaja ajalehe jaoks, ja teisest küljest süüdistavad lugejad teda pinnapealsuses.

Jääb mulje, et päevalehed selgelt alahindavad oma lugejat! Ja minul kui tarbijal ei jää muud üle, kui selliselt vormistatud artikli põhjal teha järeldus kogu ajalehe kvaliteedi kohta. Ei ole ju mingit põhjust arvata, et muud käsitletud teemad, millega ma nii hästi kursis ei ole, leiaksid selles väljaandes professionaalsemat kohtlemist.

Miks see teema üldse üht nüüdisheliloojat erutama peaks? Võib ju väita, et nüüdismuusika ongi elitaarne ja sellega tegeleb kitsas ring inimesi ning meil on olemas Sirp, Teater.Muusika.Kino ning erialane ajakiri Muusika. Tellitakse,

kirjutatakse ja kantakse ette uusi teoseid, ilmuvad plaadid, toimuvad festivalid ja kontserdid, saalid ei ole tühjad, rahvas plaksutab ja kõik oleks nagu hästi. Aga tegelikult loob reaalsust meedia ning kui meid seal reaalselt ei ole, siis meid justkui polekski olemas...

FOTO TAAVI KULL

EESTI MUUSIKAAKADEEMIAL KOLM UUT KONTSERDISARJA

Eesti Muusikaakadeemia alustas veebruaris kolme uue kontserdisarjaga, "Jazz Akadeemias", "Viini klassikast kaasajani" ja "Jubilate 2005". "Muusikaakadeemias on kogu aeg olnud kontserditegevus otsesemalt seotud õppetööga, seega pole see seni eriti ka avalikkuse ette jõudnud," kõneles rektor Peep Lassmann uute kontserdisarjade presentatsioonil EMA orelisaalis 3. veebruaril. "Oleme otsustanud, et peame oma laienevat ja mitmekesisemaks

muutuvat kontserttegevust struktureerima. Siit ka uute sarjade idee."

"EMA kontserdibüroo produtsööri aastast umbes 140 kontserti," jätkas välissuhete prorektor Marje Lohuaru. "Nende hulgas on traditsioonilised õpejõudude klassikontserdid, festivalid (Sügisfestival, Trompetipäevad). Need uued sarjad on väga läbimõeldud tervikud, uus jazzisari tutvustab meie uut jazzieriala, mis on väga jõuliselt käivitunud. Sarja "Viini klassikast kaasajani"

idee tuli just kooli 85. aasta juubelist. See on ka alustuseks Mozarti tähtpäevale. Üks eesmärke on tutvustada Eestis ainulaadset Bösendorferi kontsertklaverit. Edasi tahame jätkata ka nüüdisheliloojatega. Sel aastal on erakordne aasta, kus on mitmete heliloojate juubelid, sest ka spetsiaalne juubelisari."

"Jubilate 2005" sarjas kõlab sel aastal Eduard Oja, Eduard Tubina, Eino Tambergi, Veljo Tormise ja Arvo Pärdi looming.

KONTSERDISARI

NELJAPÄEV
31. MÄRTS
kell 19.00
EMA KAMMERSAAL
(Rävala pst 16)

ESINEVAD
EMA jazzosakonna ansambel
Teemu Viinikainen
juhendamisel
Jazzkitarriduo
Teemu Viinikainen - Jaak Sooäär

Piletid 25.- EEK (EMA üliõpilased tasuta) müügil EMA kontserdibüroos, Piletilevis ja 30 min enne kontserdi algust kohapeal
INFO 667 57 58 ja www.ema.edu.ee

KONTSERDISARI

JUBILATE 2005

Eduard Oja
100

Teisipäev
22. märts
kell 18.00
EMA kammersaal
(Rävala pst 16)

Meri (sõnad J. Liiv)
Kiil (sõnad J. Liiv)
Rainer Vilu (bariton)
klaveril **Merike Käver**

Põhjamaa lapsed (sõnad A. Haava)
Sina ja mina (sõnad J. Liiv)
Igor Tsenkman (bariton)
klaveril **Merike Käver**

Ajatriloogia tšellole ja klaverile
Aeliita süit viiulile ja klaverile

INFO 667 57 58 ja www.ema.edu.ee

Piletid 25.- EEK (EMA üliõpilased tasuta) müügil EMA kontserdibüroos, Piletilevis ja 30 min enne kontserdi algust kohapeal

KONTSERDISARI

VIINI
KLASSIKAST
KAASAJANI

Neljapäev | kell 18.00
10. märts | EMA kammersaal
Rävala pst 16

W.A. Mozart
Sonaat D-duur KV 311
Jekaterina Korotkova (klaver)

L. van Beethoven
Sonaat op 5 nr 1 F-duur
Andreas Lend (tšello)
Farištamo Susi (klaver)

Austria Suursaatkond

L. Bösendorfer
Klavierfabrik GmbH

Valik Mozarti aariatist ja ooperikatkenditest oop. "Figaro pulm" ja "Võluflööt" EMA ooperistuudio esituses
Kaastegevad
EMA Kõrgema Lavakunstkooli üliõpilased

INFO 667 57 58 ja www.ema.edu.ee

Piletid 25.- EEK (EMA üliõpilased tasuta) müügil EMA kontserdibüroos, Piletilevis ja 30 min enne kontserdi algust kohapeal

* Georges Prêtre ja Pierre Boulez tähistavad oma 80. aasta juubelit kont- sertidega * Cannes'i klassikapreemiad jagatud * Robotkoer kirjutab muusikat

• 10. jaanuaril avas La Scala filharmoonia hooaja prantsuse dirigent Georges Prêtre, kel läinud aasta möödus 80. sünnipäeva tähistades. Nakatav, efektiivne, triumfaalne, elupalangus Prêtre meenutab aastat 2004 hardusega. Taktikepp peos, ja vahel ilma, tegi Georges Prêtre ringi peale kallitele paikadele: juubeli tähistamine algas Firenzest, esimesest armastusest, esimesest Itaalia linnast, kus tal on olnud au juhatada. Seejärel mindi Viini – Prêtre tunnistab nakatava lapsemeelsusega: “prantsuse dirigentidest olen ma ainus, kes on valitud Musikvereini auliikmeks”. Viinist veeres juubelitõld Salzburgi poole, jõudes kohale 14. augustil, täpselt sünnipäeval. Viini Filharmoonikud tervitasid armastatud maestrot Offenbachi Barkarooliga. Edasi Pariisi, kus Prantsuse Vabariigi kaardiväe trummarid eskortisid ta Pariisi Ooperisse boolerorütmi põristades. Ka Prêtre'i kodupaik pidutses terve suve kuulsa kaasmaakondlase auks. Aasta krooniks juhatas Georges Prêtre novembris La Scalas Debussy ooperit “Pélleas ja Mélisande”: Prêtre'i soovil tõsteti orkester peaaegu lava tasandile, tulemuseks oli instrumentaali ja vokaali eriline homogeensus. Ja nüüd, uue aasta hakul, jätkab Georges Prêtre juubelijärgse laine harjal. La Scalas andis ta filharmoonikutele kohe täishoo, ette kanti heliantoloogia, kus õis puhkes õie kõrvale: Bizet, Ravel, Offenbach. Ning pidevas muusikajoovastuses viibiva Prêtre'i auks lendasid šampanjapudeleilt korgid... Kuid üle ei valatud märjukesega siiski kedagi, nagu me vormelisõidu autastustamistel harjunud nägema. Ajakirjanikele meenutab Prêtre põhimõtet, millest ta kogu elu on juhitud: “Ma ei ole *chef, direttore* ega

conductor, vaid orkestri-interpret; ma olen muusik muusikute keskel ja muusikute jaoks, muusik, kes musitseerib koos orkestri ja publikuga, ja publiku jaoks.” Ja veel üks veendumus tahab sõnastamist: “Muusikuamet on imeline and, seda ei õpita.”

Niisiis, ei šeff, konduktor ega direktor, vaid lihtsalt interpret. Prêtre'il on küll turjal kaheksakümmend aastat, kuid ta on prantslane ning prantslastel on selles vanuses turjal vaid neli korda kaheksakümmend aastat. Ajakirjanikele, kes uudistavad, millal algab pensionipõlv, tunnistab Prêtre: “Lavaga jätan ma siis hüvasti, kui juhtun korraga tundma, et mul tekib tahtmine proovi ajal istuda.” Oo, õnnis elujõud! Seegi on and, mida ei saa hankida, mida polettidel ilutsevaist elukunsti käsiraamatuist ei saa õppida.

• Mis Prêtre'il möödab, seisab Pierre Boulezil alles ees: temal tuleb oma “neli korda kahekümne” tähistamisega tänavu rinda pista. Kell kukub 26. märtsil ning mõneti ette rutates on juubelirong juba liikvele läinud. Jaanuaris oli Boulez New Yorgi Filharmoonikute ees. 27. märtsi hommikul juhatab ta Berliinis Mahleri “Ülestõusmissümfooniat” (solistid Petra Lang ja Dorothea Roeschmann) ning õhtul kell 19.00 saab kontserti kuulata telekanalilt Arte. Veebruaris toob Boulezi kilp, mõök ja keep ehk Ensemble Intercontemporain (või lihtsalt EIC) välja kolm kava, kus kõlab Boulezi ning ta olnud ja olevate, kunagiste ja praeguste mõttekaaslaste looming. 5. veebruaril on kavas Boulezi “Explosante-fixe” austusavaldusena Igor Stravinskile ning Harrison Birtwistle'i “Theseus

game” kahe dirigendi juhatusel (David Robertson ja Ludovic Morlot). 15. veebruaril kantakse Boulezi taktikepi all ette Elliott Carteri “Réflexions” ning Boulezi “Derive 2”, mis on pühendatud tema ustavale, patriarhieas teekaaslasle Elliott Carterile. Boulezi sidemest sõnapoetsiaga annab aimu “Cummings ist der Dichter”. 19. veebruari helisuareel esitavad kolm EICiga püsivalt seotud pianisti, Hidéki Nagano (1968), Dimitri Vassilakis (1967) ja Michael Wendeberg (1974) Boulezi viis pala sooloklaverile, mis kirjutatud ajavahemikul 1946–1994. 26. veebruaril kell 22.35 pakub Arte kuulata dirigent Boulezi interpretatsioone aastast 2003 (de Falla, Stravinski, Schönberg); Pierre Boulezi sünnipäeval aga läheb kell 22.30 eetrise portreesaade “A la recherche d'un temps futur” (autor Barrie Gavin), kus päevakangelane tunnistab: “Ma muudkui otsin ja otsin, mõnikord ei leia ma midagi, aga otsimist tuleb ikka jätkata, sest vastasel juhul oleks kõik vaid tappev rutiin.” Iseenesest ju teada tõde, ent kuulduna kellegi suust, kes nüüdisaja heliatmosfääri paisanud nii palju poleemikat, nii palju tulevikku ajastatud energiat, kõlab öeldu erakordselt värskest, motiveerivalt ning inimelu mõttekust jaatavalt.

• Prantslased jagasid 26. jaanuaril Cannes'is klassika aastapreemiaid. Aasta interpreedid (nn tuntud talentide kategoorias) on viiuldaja Renaud Capuçon ja koloratuursopran Natalie Dessay, aasta uued talendid aga pianist Pascal Amoyel, viiuldaja Nemanja Radulovic, sopran Ingrid Purruche. Aasta kollektiiv on kammerkoor Accentus. Aasta helilooja Philippe Hersant. Aasta lindistuseks on

Antonio Vivaldi “Raevunud Orlando” (Ensemble Matheus; Opus 111 Naïve). N-õ sära edasi preemia laureaatideks aga on lauljannad Felicity Lott, Montserrat Caballe, pianist Nelson Freire ja dirigent Georges Prêtre.

- “Muusika” hiljutses numbris oli juttu Sergei Rahmaninovi Teise sümfoonia autograafist, mis pärast teose esmatrükki kadus aastal 1908 “salapärasel asjaoludel”. Ligi sada aastat hiljem kellegi Mr Xi (aga võib-olla ka Mrs Xi) erakogust välja ilmunud autograaf pidanuks minema enampakkumisele eelmise aasta 7. detsembril Londonis, Sotheby’s oksjonimajas. Selgub aga, et probleemne partituur on otsustavast haamrilöögist veel kaugel ning esmalt tuleb mängu üks teine haamer, nimelt kohtukulli oma. Helilooja lapselaps Aleksander Rahmaninov on omandiõiguse küsimuses pöördunud kohtuvõimude poole. Inglise ülemkohus peab välja selgitama, kust, kellelt ja milliseid kanaleid pidi sattus kõnealune originaal anonüümse kolleksionääri kätte ja kelle vara siin üldse müüa kavatsetakse.

- Hollandi muusikateadlane Cees Nieuwenhuizen on dešifreerinud Ludwig van Beethoveni senitundmatu Adagio mustandi ning võlnud kaosest välja kaheksa korrastatud heliminutit. Adagio visandlik partituur leiti Londonist, Briti Muuseumist. Arvatavalt on tegu valminud, kuid kaotsi läinud klaverikontserdi osaga. 1. veebruaril Rotterdamis tõid inglise pianist Ronald Brautigam, Rotterdami Kammerorkester ja dirigent Conrad von Alpen aastal 1789 loodud Adagio esmakordselt ka publikuni.

- Aastavahetusest kevadsuveni võltsiva Viini balliperioodi üks kõrghetki on Viini ooperiball, kus lõbutsevad ärimehed ja filmitähed, presidendid, peaministrid, parlamentärid... Esmakordselt Viini ooperiballi ajaloos kehtib tänavu (3. veebruar) suitsetamiskeeld. Viini Riigiooperi juht Ioan Holender nimetab otsust “aja märgiks”, ent lisab ka tunduvalt argisema põhjuse: “suitsetamine on keelatud, sest igal aastal kulub pärast balli kuu ja rohkemgi, et Viini Riigiooper tubakahaisust tuulutada”. Julma otsuse mahendamiseks on siiski avatud spetsiaalsed ruumid, kus iga sõltlane võib kahe valsi-keeru vahel piipu toppida.

Nakatav, efektitsev, triumfaalne ja elupulangus dirigent Georges Prêtre.

FOTO CORBIS/SCANPIX

Jaapanlased panevad robotkoerad muusikat kirjutama.

FOTO INTERNETIST

- 2. aprillil toob SEGA TOYS turule robotkoera. Koer peidab endas miniarvutit, mis võimaldab tal komponeerida ja muusitseerida. Loovlelu valmistajad on mõistagi jaapanlased. Esialgu kavatsesid nad konstrueerida pool miljonit koera, kõik Jaapani turu tarbeks. Kui koer osutub populaarseks, siirdub see Ameerikasse *hot dog*’ide juurde. Aga Euroopasse? Võib-olla ei tulegi. Kui tillukese heledavärvilise mänguasja hind jeenidest eurodesse ümber arvestada, on see kolmkümmend eurot.

- Kolmandat korda kirjutas argentiinlasest kitarrist Guillermo Osvaldo Paolissio Terraza oma nime Guinnessi rekordite igiavatud raamatusse. Napolis, festivalil “Veinihelid”, mängis ta Umberto I galeriis nelikümmend kaks tundi järjest kitarr. Selle ajaga jõudis Terraza ette kanda kaheksasada lugu, mis paigutuvad kõikmõeldavasse stiiliregistreisse. Ennastsalgav ja kirglik muusikamees Guillermo Terraza ületas iseenda rekordi: kaks varasemat *corrida*’t on tal kestnud nelikümmend ja kolmkümmend kuus tundi ning rekordid püstitatud vastavalt 25. mail 2003 Itaalias, Torricellis, ja 26. novembril 2000 Argentinast, “Tuulte pealinnas” Comodoro Rivadavias.

- 22. jaanuaril suri Mexico Citys 84-aastane Consuelo Velázquez Torres Ortiz, “sajandi laulu” (üks neid sekulaarse võnkega viise ole muidugi mitmeid) “Bésame mucho” autor. Mehhiko kuulsat tütreka jäeti hüvasti Kaunite Kunstide Palees, mille vestibüüles kõlas – “Bésame mucho”, laul, mida ükski Big, The Beatles kaasa arvatud, pole oma repertuaarist välja jättnud, laul, mis kõlanud ka Maarjamaa ööbikute suust.

- 6. veebruaril suri Firenzes pianist ja pedagoog Lazar Berman. 1930 Leningradis sündinud Berman oli Aleksander Goldenweiseri leid; noorpõlves võidetud konkursside järel piirdus Bermani esinemisgeograafia Nõukogude Liidu ja arvukate Ida-bloki riikidega. Lähimurre Läände sai teoks seitsmekümnendate aastate keskel – Lääs tituleeris Bermani “hiilgavaks superkolossiks”. 1990. aastast alates elas ja töötas Berman Itaalias (kodakondsus 1994). Itaalia ajakirjandus on korduvalt tsiteerinud Lazar Bermani kuldaväärt sõnu, mille mõte oleks: muusikud ei peaks nii väga oma karjääri pärast muretsema, kui nad muusikat armastavad, teevad nad ka karjääri, ja kui ei tee, jääb armastus neile ometigi.

Oma karjääri jooksul jõudis Berman esineda Herbert von Karajani, Leonard Bernsteini, Eugene Ormandy, Daniel Barenboimi, Carlo Maria Giulini, Lorin Maazeli, Claudio Abbado taktikepi all.

Uue muusika Pandora laegas

AGE HIRV

Muusikast kõneldes peame tavaliselt silmas mõju, mida üks või teine teos meile avaldab, ja muljet, mille ta meile tagantjärele jätab. Kuid peale selle on veel midagi ülemat, mida me muusikaelamuselt ootame, midagi, mis oleks ühe teose täielik ja ammendav õigustus. Soovime, et muusika haaraks meid tervenisti oma võimusesse, teeks meile otsekui kogu käsitamatu maailma korruga käega katsutavaks, muudaks meid sügavamaks ja hingelisemaks, nagu oleksime leidnud kokkupuute kõiksusega.

Sellise tundega ei naase me kuigi sageli kontserdilt, olgu siis põhjuseks küündimatu teos, selle ebaveenev esitus või faktuuri keerukus, meie enda väsimus... või valmisoleku puudus. Sest too kades-tamisväärt kogemus ei saa meile siiski osaks ilma meiepoolse pingutuseta. Pelgalt tundeelamuse või koguni lõõgastuse otsija kõrvust läheb muusikateose siisu kaugelt mööda. Viljakas ja rõõmupakkuv kogemus aga avab end seal, kus see on oodatud, ehk siis seal, kus sellele omakorda mõni samm vastu astutakse.

Hoopis teistsugusel tasandil valmisolekut ootame interpreedilt, kelle käes, olgu siis tegu solisti või ansambliga, üks teos õieti teostub ja kellest sõltub ju suuresti muusikaelamuse õnnestumine. Hea interpret peab olema uuele, talle alles võõrale muusikale vastuvõtlik. Teosega sina peale saanud, peab ta sellest omakorda distantseeruma, et murda läbi tehniliste üksikasjade mikromaailma. Pärast seda peab tal jätkuma taas vastuvõtlikku meelt, et lahutada teose süvatasand kompositsioonitehnilisest võrkkoest ning keskenduda sellele omakorda kuulaja seisukohalt. Esitamise hetkel peaks mängija olema niihästi ennastunustav kui ka ennast kontrolliv, kulgema teosega samastudes, sellega üks olles ning seda samal ajal eemalt, justkui kuulaja seisukohast jälgides. Suurepärane interpret annab endast kõik, et teoses peituv sügavaim sõnum jõuaks kuulajani. Ideaalne interpret arvestab täiel määral ka kuulaja tajuvõimega, ühtaegu eksitab kuulajat ja hoiab teda õigel teel, tüütab ja samal ajal üllatab teda juba tuttava ja usaldusväärsusega, laotab tema ees lahti teose pisimadki osad ning rullib need siis jälle tervikuks kokku.

Monika Mattiesen hingestas helisid nii Toivo Tulevi autoriõhtul kui ka Küberstuudio kontserdil.

FOTO HARRI ROSPU

Neist mõtetest lähtuvalt vaadelgem Pärnu Nüüdismuusika Päevi raaminud kahte kontserti uue muusika ansamblitelt **Ansambel U:** ja **Küberstuudio**.

Ansambel U: (Tarmo Johannes – flööt, Meelis Vind – klarnetid, Merje Hallik – viiul, Vambola Krigul – löökpillid, Taavi Kerikmäe – klaver) kavas kõlas erinevates koosseisudes Xenakise, prantsuse heliloojate Pousseuri ja Mâche'i ning itaallaste Maderna ja Donatoni muusika.

Pärast jõulist, täpselt rütmiseeritud, ent vahest vähem diferentseeritud avalugu löökpillidele (Xenakise "Rebonds"), mis lülitas kuulaja lausa kõrgendatud valmisoleku seisundisse, võttis õhtu rahumeelsema ilme. Väikese sõnalise sissejuhatusena Pousseuri teosele ning üksteise järel kulgenud etteastetega pühendati kuulaja ansambli tegemistesse uue muusika liigirikas maailmas, nii et tähelepanelik kuulaja võis selle tunni jooksul tõelist rõõmu tunda oma vahetust osatähtsusest. Peale selle (või ehk selle nimel) arvestasid mängijad silmanähtavalt ka üksteisega, oodates, toetades, iga detaili tähtsustades, just nagu kartes avada kuulajale enneaegselt teose terviku saladust. Noore ansambli kogenematus avaldubki

vahest liigeses ettevaatuses, koguni aupakkumus muusikale lähenemises, hirmus seda kui hinnalist eset ümber ajada ja lõhkuda. Seal, kus kuulaja peaks tajuma mängija valmisolekut edasi minna, võib selline kahevahelolek jätta hoopis mulje julguse puudumisest järgmise sammu ees. Ometi pakkus kontsert meeldejäädavaid hetki, eriti Xenakise "Charisma" ja "Rebonds", samuti Mâche'i "Figures" ning lõpuks kroonina Donatoni "Arpège", mis demonstreeris suurepäraselt ansambli ühtset hingamisrütmi.

Küberstuudio (Monika Mattiesen – flööt, Anto Õnnis – löökpillid, Martti Raide – klaver, Margo Kõlar – heli, Airi Eras – valgus) avalooks oli samuti Xenakise "Rebonds" (siiski üks osa kahest), peale selle kõlasid Varèse'i, Ferneyhough'i, Tüüri, Saariaho, Mattieseni teosed erinevatele flöötidel. Vahelõikudeks kasutati kujundusmuusikana Xenakise, Messiaeni, Varèse'i ja Mâche'i teoseid elektroonikale.

"Rebonds" siin kavas kõlas võrreldes eelmisega suurema dünaamilise nüansseeritusega vankumatu rütmitunde arvel. Seal rustikaalsemalt mõjunud löökpille koheldi siin õrnusega, koguni peenetundeliselt. Elavetteastete vahel avanes kuulajale valguse ja helidega täidetud tehiseruum, mis tungis sammhaaval ka laval toimuvasse, selle üle üha enam valitsevaks saades. Flöödihelid haihtusid järjest atmosfääri, eemaldudes nii oma algsest keskkonnast, kuhu neid oli järjest raskem tagasi paigutada. Vähehaaval tuli kuulajal muusika lahtimõtestamisest sootuks loobuda ning lasta tekkinud sfääril ennast hüpnosina kaasa kiskuda. Mõju oli tööpooldest pigem teraapiline kui mõtteainet ja elamust pakkuv. Pärast Ferneyhough'i tekstiüheduse hääbumist Mâche'i veevulinasse ("Quatre phonographies de l'eau") võis kuulaja juba uinunudki olla, kui selle sooja oleskelu katkestas nagu välg selgest taevast François-Bernard Mâche ise, kes oli tulnud lava ette ja käskinud oma veemuusika hetke pealt katkestada, keelates ära selle sogamise flöödihelidega. Silmapilk oli kadunud illusoorne ruum, asendudes ootamatult, kuid seda intensiivsemalt mõjunud vaikusega. Kontserdi

Sooja helikeelega põhjamaine muusika

MALLE MALTIS

kõige pretensioonituma esituse osaliseks said nõnda kolm järgmist lugu (Tüüri "Sisemonoloog" flöödile, Kaija Saariaho "Couleurs du vent" altflöödile ja Monika Mattieseni "Mandragora" bassflöödile), mis pääsesid helivalgusruumi aplate lõugade vahelt.

Selline kontseptsiooni katkemine nüüelda käigu pealt võis tekitada mõnes kuulajas tõsist meelepaha, sest kontserdi tervik läks ju kaduma ja mängijate taotlused luhtusid. Mõne teise kuulaja jaoks võisid aga kontseptsioonivabad minutid olla kontserdi meeldejäävaim osa. Kahe võimaluse (kontseptsiooni olemasolu ja selle puudumise) adumine tekitab terve rea küsimusi, mis paljastavad kõnekalt ühe kontseptsiooni nõrkusi. Kas mängijad ikka olid tõlgendatava algmaterjaliga küllalt sõbrunenud ehk siis läbi tehniliste raskuste nende teoste sügavaima sisuni tunginud? Kas elektrooniliste kompositsioonide terviklikus väärtuses võib kahelda ainuüksi põhjusel, et need põhinevad stuudiotööl toorhelidega nagu näiteks veesolin? Või siis, kas mängijad ikka hoolisid küllalt kuulaja valmisolekust saada mingi ettekujutus kavas olnud Varèse'i või Ferneyhough' flööditeostest? Kas võib pidada õigeks, et kui kontseptsiooni sisuks on moonutatud mõte, siis on see ikkagi mõte ja seega juba iseenesest õigustatud?

Ansambel U:, kes rajab endale uues muusikas teed ettevaatlikult ja kikivarvul käies, hingeelamus otsides, nende juures kaua peatudes ja neid teistega jagada tahtes, ei pea kartma okkaid oma teel, sest, kannustatuna soovist kogeda midagi kõiksusepuute sarnast, peavad nad igal sammul silmas ka helilooja õigust oma teose ainulaadsusele ja kuulaja õigust ikka tollesamale meeliülendavale elamusele. Samal ajal on Küberstuudio valinud eesmärgi lihtsustamise tee, kihutades seda mööda tähelepanuahnelt ükskõik mis hinnaga, pooli asju kahe silma vahele jättes, kus võimalik, teed lühendades, pilgutades, rahmides ja hämades... Pole siis ime, et ta, otsekuu tumedate jõududega sehkendades, lõpuks jumalate meelepaha vallandab, paotades eneselegi märkamata Pandora laegast. Ning see ähvardab teda siis, nagu võiks ju eeldadagi, ühes kontseptsioonide ja kõige ülejäänuga pihtuks ja põrmuks teha.

Toivo Tulevi autoriõhtu "Deux" 21. jaanuaril Niguliste kirikus. Monika Mattiesen (flöödid), Kädy Plaas (sopran), Risto Joost (kontratenor), Aare Tammesalu (tšello), Ene Nael (klavessiin), Harry Traksmann (viul), Jorma Toots (klahvpillid), Tallinna Kammerorkester. Kaastegevad Vox Clamantis ja Nargen Opera koor, Margo Kõlar, Toivo Tulev ja Hans-Gunther Lock (heli). Dirigent Tõnu Kaljuste.

Tulevi autoriõhtutel (üks neist Pärnu Nüüdismuusika Päevade raames) kõlas enamjaolt helilooja kolme viimase aasta looming, esimest korda jõudis kuulaja ette ka flöödikontsert "Deux", flöötidel sooleerimas Monika Mattiesen. Flöödikontserdiks võiks seda pigem poeetiliselt nimetada, tegemist on kontserdist palju kaugemale arendatud teosega, kadunud on ka kontserdižanrile iseloomulik instrumentikesksus – Monika Mattieseni kõrval astus vokaalsolistina üles Kädy Plaas, rikastades orkestrit imeilusa mahe da tämbri ja tundliku dünaamikaga. Kuigi vokaalpartii oli vähem ulatuslik ja mitte nii tehniline, ei vähendanud see sugugi selle kaalukust. Orkestratsioon lisas muusikasse sügavust ja ruumilisust, lastes orkestril mõjuda kõlalisel suuremana, kui laval oleva järgi võinuks oodata. Terve teos mõjus ühe väga pika hetkena. Muusika, täis rahu, kulges takistamatult nagu vesi, mis voolab alati allapoole.

Kontserdi akustilist poolt nüansseeris Margo Kõlari juhitud helivõimendus – resonants tõstis soliste suurepäraselt esile, andis kiriku akustikas teravust ja selgust nii tekstile kui ka tämbri. Ainus probleem võimendusega või pigem paigutusega tekkis teose "Du, ewig Du" ettekandel, kus interpreedid (Nael, Tammesalu, Mattiesen) mängisid vasakus kõrvallõõvis, jäädes suures osas publiku nägemisulatusest väljapoole. Kuna aga heli tuli otse kõlaritest, tekitas see kuidagi rahunust ja meelepetet ning jättis kuulajad ilma elava muusika hingusest. Nagu ütleb teose aluseks olev tekst: "Kuhu iganes lähen – Sina / Kus iganes olen – Sina / Kõikjal, kuhu pöördun – Sina / Iga tee lõpus – Sina", nii on ka muusika igal pool,

isegi kui pole näha, kes ja kus musitseerib.

Kontserti raamisid ühel ja samal materjalil põhineva teose kaks versiooni – "Der Herr is mein getreuer Hirt" I (1989) ja II (2003). Kui esimene versioon klaverile, viiulile ja vokaalile on pigem askeetlik, siis teise versiooni koosseisu lisandub juba ka koor ja orkester. Esmapäilgul lihtsa helikeelega laul omandab suurteose mõõtmed ja keerulisema faktuuri, jäädes samas ikkagi lihtsaks ja arusaadavaks. Muusikalised mõtted ja fraasid on enamasti lõpuni välja öeldud, kuid mitmetähenduslikud, intervallika ja modaalsus aitavad kaasa erinevate ajastute kohtumisele muusikas.

"Teine kallas, vaikuses hommikune vihm" (2003) sisaldab väljapeetud muusikat, ülespoole liikuvate sekunditega motiivid sümbooliseerivad püüdu pääseda üle jõe "teisele poole", kus tundub olevat parem. Teost illustreerib staatiliselt kulgev video, mille keskpunktis on tasase vee pinnaga kiirelt voolav jõgi – nagu aeg, mis liigub tähelepanematult ja hirmuäratava peatamatusega lõppemise suunas. Toivo Tulev märgib siinjuures: "Minu aeg liigub saamise suunas ja selles pole mingit hirmu. Tegelikult tahaksin vihjata võimalusele, et teine kallas ongi teine kallas, seega seesama ja päris siinsamas, ja kui hea seal on, sõltub puhtalt olijast. Ses mõttes pole tegemist püüdlõõmisega, vaid rohkem ehk igatsusega. Aga ma ei tea, kui suur see vahe on."

Alabasterkellade helid, mis on elektroonika abil teosesse põimitud, assotsieeruvad mingi teise ajastu ja teise kohaga. Samal ajal rääkides ja vaikides annavad helid edasi seda, millel on helilooja jaoks eriline või isiklik tähendus. Kõneldes helide kaudu, avardab muusika kontserdisaali ka nende paikade võrra, kust helid pärit on. Need on just sellised nüansid, mis pakuvad heliloojale salajast rõõmu ja millest kuulajal tavaliselt aimugi ei ole. Võib-olla peitub ka siin seletus muusika kirjutamise vajadusele. Muusika on võimalus teha kuuldavaks emotsioonid, mõtted ja mälestused, millest räägivad vaid helid ja kujundid, kui neid sõnadesse panna pole võimalik.

IMPRESSIOONID

OpenBaroque – uued seosed ja tundevarjundid

MARJU RIISIKAMP

Tallinna rahvusvaheline XVI barokkmuusika festival (28. 01–6. 02) pakkus mitmeid nauditavaid kontserte ja oli teemadelt üsna kompaktned. Kõigest kuuldust tekkis uusi huvitavaid mõtteseoseid ja küsimusi. Viimased puudutavad eelkõige sajaditetaguse muusika mõjujõudu, väljendust, esteetikat, elujõulisust või -jõuetust tänapäeval. Kas sellel muusikal on üldse šansse püsima jääda pealiskaudsuse, staari- ja virtuoosikultuse, tarbijahiskonna “viljastavates tingimustes”? Mida on tal meile öelda? Kas me saame sellest keelest veel aru? Ja kui, siis missugust energiat me temast ammutame? Mis on üldse käsitööoskuste omandamine ja tõeline loominguilisus? Arvan, et ma ei suuda neile küsimustele käesolevas kirjatöös ammen-davalt vastata, kui, siis mõnele neist.

Vanamuusika kõladimensioonid on teistsugused, selles ei kahtle tänapäeval enam keegi. Ta vajab rohkem süüvimiist, tähelepanu, erilist distsipliini, sise-mist valmidust märgata pisimaidki detaile, tundlikku kõrva. Vaimulik Thomas Mertoni haiku iseloomustab seda seisundit ehk kõige ilmekamalt: “You must enter into the small silence between the leaves.” Inimene, kes ei otsigi tasakaalu, kes on lakanud nautimast vaikust, sisevaatlust, tundlikke kõlastruktuure, ei saa kunagi seda laadi muusikaga sina peale. Kuidas ta ka ei püüaks, ta ei tunne muud kui kõhedust, ebamugavust, paremal juhul igavust... Teisalt on eriti kõrgharoki meistriteosed tulvil ka välist sära ja enneolematut vitaalsust, mida aga selgelt esile tuua on tõeline kunst. Tänapäeval on renessanss- ja barokkmuusika esituses levinud kas n-ö steriilne maneer, kus väliselt toimib kõik nagu kellavärk, sisuline külg on aga mannetu, või siis teine äärmus – ekstreemsuseni ülepingutatud interpretatsioon, kus koolilisi puudujääke püütakse varjata muusikaväliste vahenditega. Olgem tolerantsed – mõlemad tegevused on õigustatud, sest süvenemise soov ja võime on ju inimestel erinev, samuti ideaalid. Siiski kujuneb kontserdist elamus vaid eeldusel, et muusik valdab

laitmatult pilli, esineb vahetult ja isikupäraselt ning publiku ja esineja vahel areneb loomulik kommunikatsioon. See on üldjuhul hoomatav ka n-ö tavakuulajale, kes muide on vägagi terane. Käesolevas kirjatöös aga esindaksin just “vanamuusika gurmaaniide” huve, kes on saanud antud valdkonnaga tutvuda ja kellel on pisut suuremad nõudmised.

Nagu öeldud, on varase muusika struktuur peenem ja seepärast reageerib ta ümbritsevale eriti tundlikult. Sageli on sobiv akustika ja õige distants publikust lausa määrava tähtsusega, sest sellest sõltub esitatava kvaliteetide mõjulepääs, mis omakorda sõltub suuresti nii esineja kui ka kuulaja heaolust. Lisaks optimaalsele kõlalisele resonantsile on ju kontsert kahtlemata visuaalne elamus. Ses suhtes oli suur rõõm kuulata raekoja saalis kontserti “Jumalikud hümnid” (3. 02), esinejateks inglise tenor Ian Honeyman, soome klavessinist Aapo Häkkinen ja eesti gambamängija Peeter Klaas. Esimesel hetkel tundus, et installatsioonide etendus raekoja ees – suured valged õhupallid ja aurupilved hõljumas, taustaks *new age*’ilikud helindid – “põrmustab” kogu ettevõtmise selles kaunis saalis, kuid õnneks olukord lahendati ja põnevil publik sai kuulata laulja suurepäraselt esitust, mille tunnusjoonteks olid vitaalsus, varjundirikas vokaalitehnika ja kadestusväärne tunnetuslik vabadus. Kõlasid itaalia, inglise ja prantsuse vaimulikud teosed, tekstid olid küll hardad ja hümnilikud, kuid samas ka “inimlikud”, kantud kahetsuspäinadest, inimese kaduvuse kurvast nentimisest. Kõlasid 1600. aastate helindid Cavallilt ja Monteverdilt, lisaks ilus valik Purcellilaule ja M.-A. Charpentier’ ülikaunis kantileenne “Salve Regina”. Honeyman võlus suurepärase tekstihääldeusega kõigis eelnimetatud keeltes, pakkus selgepiirilisi kujundeid, mis olid peensusteni läbi mõeldud, esitatud aga justkui hetkeseisundi ajal, lauldes kord lämbuva häälega “*death*”, kord hüüatades sütitavalt “*currite populi*” – see kõik oli äärmiselt veenev. Kavavihikust sel-

Ian Honeymani rohked žestid ja teksti esituses peensusteni läbi tunnetatud kujundid maalisisid muusika erinevaid hingeseisundeid rabava selgusega.

FOTO HARRI ROSPU

gus huvitav fakt, et Honeyman on tegev veel ka näitleja ja pianistina. Žestidega polnud laulja tõepoolest kitsi, tuues erinevaid hingeseisundeid veel jõulisemalt esile. Rõõm oli kuulda “ehtsat” inglise keelt, silme ette kipps Shakespeare’i lavateoste värvikas maailm. Eriti nauditav oli Monteverdi “*Currite populi*”, mida iseloomustas laitmatu koloratuuride tehnika ja retoorika edasiandmine. Tunnistan, et ka minus on kübeke tava-kuulajat, sest hetkel, mil laulja hüüatas moteti eksklamatsiooni “*dicite!*” ja oma parema käe hoogsalt kõrva äärde viis, tekkis mul tahtmatult visioon, nagu räägiks ta mobiiltelefoniga – antagu mulle andeks, eks ole ju see kindel märk minu kui tänapäeva inimese “rikutusest”. Orelil klaviklõbin (eks igal pillilgi ole oma eluiga...) ehmatas Frescobaldi oreliloo ajal, mis kõlas nagu doominokarbi või tärin-gute loksutamine, kuid õnneks ei varjutatud see Aapo Häkkineni meisterlikku esitust. Häkkinen on äärmiselt erudeeritud muusik, ta demonstreeris *continuo*’s jõulisi üleminekuid, ülipeent ansambli-mängu, seda enam, et laulja liikumisruumal olid umbes seitse-kaheksa meetrit ja iial ei teadnud, kuhu ta jõuab selleks ajaks, kui oleks viisakas koos lõpetada. Peeter Klaas oli samuti meisterlik oma hea ansambli-tunnetuse ja meeldivalt sonoorse *viola da gamba* tämbriga.

Barokkmusika elujõus ja edasikestmises ei tekkinud ühtki kahtlust kontserdil pealkirjaga “Triosonaadi kuldajastu” (30. 01), esinejaks Inglise ansambel Sonnerie. Ansambli neli mängijat, **Monica Huggett** (viul), **Emilia Benjamin** (viul), **Joseph Crouch** (tšello) ja **Matthew Halls** (klavessiin, positiivorel), esinesid Estonia kontserdisaali laval. Istusin targa üsna ette ja kontserdi algul märkasin, et ka mängijatele oli sinne esinemiskoht omaette väljakutse. Õnneks juba pärast teist lugu, nimelt G. B. Fontana sonaati, olin täiesti veendunud, et need interreedid suudavad pakkuda muusikaelamuse viimsele kui kuulajale. Pillid hakkasid ühtäkki kõlama, muusikud arvestasid saali spetsiifikat maksimaalselt. Huggetti

mõjust kaks muidu igati laitmatult esitatud soolopala, üks tšellole (D. Gabrielli), teine klavessiinile (M. Rossi).

Monica Huggett on kahtlemata ansambli säravaim isiksus, ilmselt ka kõige suurema kogemuste pagasiga. Tema repertuaaris on kindel koht veel ka Biberil, Mozartil ja Brahmsil. Pärast kontserdi vestlesime Huggettiga Corelli muusikast ning ta märkis, et tema arvates ulatub Corelli sünteesiva loomingu teedrajav mõju Vivaldist ja Händelist kuni Brahmsini välja.

Kogu kontserdi kaunistas muusikute suurepärase koosmäng, kus kellegi vabadust ei piiratud, muusika sai voolata ühtses hingamises. Erakordse empaatiavõimega meistrite lavaline käitumine demonstreeris kõrgtasemelist esteetikat, isegi eetikat. Corelli sonaatides köitis peen intoneerimine viimseni väljakuulatud pidele järgnevustes, tekitades lausa valulikult kauni pinget. Biagio Marini kasse imiteerivas teoses võlusid veerandtoonide “mängud”, kohati meenus midagi mõõdanikust – kostis ülekäiaitud vinüülplaadi moonutatud, venitatud heli. Kontserdi teises pooles võlus eelkõige Händel, eriti g-moll sonaadi *Arioso*, mis kõlas nagu tõeline helimaaling, kus ei puudunud ka tugev retooriline alge.

Ansambli nimi tähendab pr k “helisemine”, “tilin”, “kellade helin”. See kontsert oli tõeliselt sooorne, minu

meelest kaunis selle sõna ehedaimas tähenduses. Kas pole see justkui ilmutus kesk tänapäeval tooniandvat totaalse inetuse kultust?

Heas esituses barokkmusika, nii nagu kahtlemata kogu väärtmusika, astub meiega dialoogi nagu ilmekas kõne. Iga keel vajab süvenemist, nii grammatika kui ka etümoloogia tundmist. Meile ju meeldib, kui kõneldakse selge diktsiooniga, mitte pomisedes või häält moonutades...

Mustpeade Maja Valges saalis toimunud kontsert (31. 01), kus astus üles **Neapolis Ensemble**, oli küll igati eksootiline, aga tahtmatult tekkis küsimus: miks just selles renessanss-saalis? Tavalt emotsionaalse, kileda häälega

naislaulja esituses kõlasid siin külalaulud ja -tantsud, sest mis need *villanella*’d ja *tarantella*’d siis muud on... Tuline temperament on iseenesest tore ja elurõõmsa rahvalaulu vastu pole mul mingit vaenu, aga see kontserdikoha ja esitatava vastuolulisus, ühetooniline kava koos lõputu hulga salmilauludega, primitiivsed instrumentaalseaded, lisaks veel kummaline pillide valik – flööti, taldriku (!), mandooli, tšello ja trummid –, tegid selle õhtu mulle isiklikult vastuvõetamatuks. Laulja **Marina Bruno** on ansambli “hing”, nagu kavas kirjas, kõik ülejäänud osalised muusitseerisid üsna inertselt. Rahvalaulikuna on Bruno kahtlemata meisterlik, samuti ilmselt asendamatu tegelaskuju *commedia dell’arte* või *opera buffa* etendustel. Kogu esitus oleks väga hästi “resoneerinud” suveõhtul Tallinna vanalinna päevadel näiteks Raekoja platsil.

Estonia kontserdisaalis kuuldud “Veneetsia missa” (6. 02) **Eesti Filharmonia Kammerkoori** ja dirigent **Paul Hillieriga** ning ansambliga **His Majesty’s Sagbutts and Cornetts** kujunes vääriks lõpetuseks muljeterikkale festivalile. Kontserdi esimene pool oli pühendatud Andrea ja Giovanni Gabrieli teostele, teine pool Monteverdi ja G. Gabrieli õpilase Schützi helinditele. Koor kõlas kaunit, võlus juba esimese, *Kyrie* osaga, oli tunda senisest aktiivsemat eeltööd tekstiga. Kava oli terviklik, kooriteoste vahel kõlas puhkpilliansambel, kuhu kuulusid meil nii haruldased renessansstromboonid ja tšingid. Tekkis kõlapilt, mis oleks nagu erilise peenmateeriana kandunud meieni justkui teisest maailmast. Kaunistuste kaskaadid, lõpukadentside raketilikud sööstud olid esitatud meisterlikult. Meeldiv oli kuulata viulitambri “sulatamist” nende delikaatse puhkpillide kõlaga. Kõik oli olemas, tuli vaid Püha Markuse kiriku akustika esitusele “juurde mõelda”.

*
Muusikaajalugu on ühtne protsess, kus toimub pidev muutumine, uuenemine, traditsioonide edasikandumine. Sellist dialektikat arvestades tundub arusaadav tänapäeva suurkujude, nagu Nikolaus Harnoncourt’i huvi näiteks Schuberti vastu, sest kindlasti on kogu tema eelnev, vanamuusikat süvitsi uuriv loometee olnud võti avastamiseks romantilises muusikas hoopis uusi seoseid ja tundevarjundeid.

Monica Huggetti poogen oli jõulistes akordides justkui magnetiga keeltel kinni, poognajaotused filigraanse täpsusega välja mõõdetud – uskomatult meisterlik pilli valdamine.

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

poogen oli jõulistes akordides justkui magnetiga keeltel kinni, poognajaotused filigraanse täpsusega välja mõõdetud – uskomatult meisterlik pilli valdamine. Sama täheldasin ka teiste ansambli liikmete kohta. Kentsakas, lavale nii lähedalt avanes eksklusiivne vaade oreliklahvidele mitte tavapärasest rakursist, vaid hoopis nende alt. Jälle uus kogemus... Kahjuks kaotasid vale distantsi tõttu paljud oma

Kauge ja lähedane

BRIGITTA DAVIDJANTS

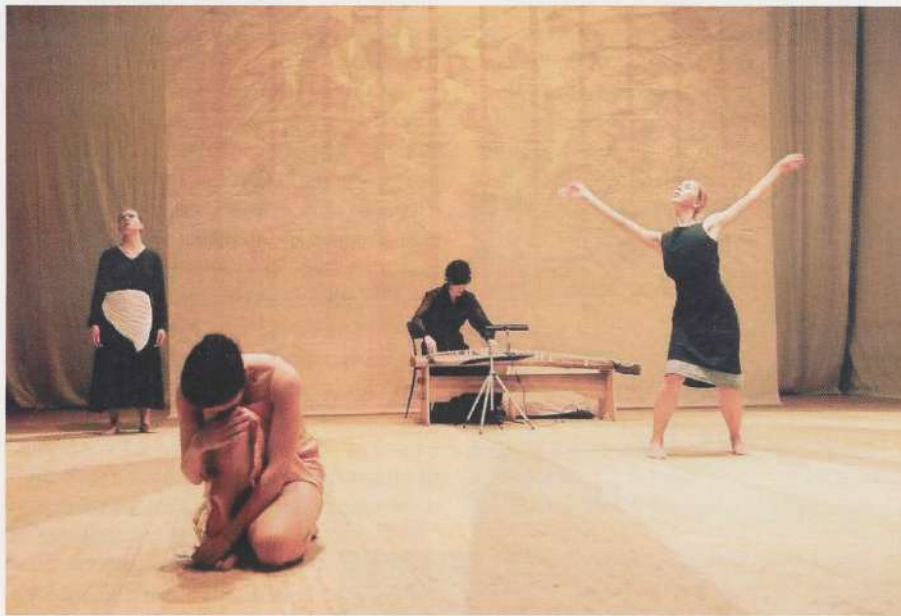
Diplomaatilised Noodid / Jaapan. "Rütm ja keha" Kanuti gildi saalis.

Etsuko Takezawa (koto), tantsijad: Anu Ruusmaa, Kristiine Otsing, Stella Suitso; koreograaf Anu Ruusmaa.

Kuigi Jaapan ja Eesti asuvad geograafiliselt teineteisest kaugel, on sealne kultuur leidnud tee põhjamaalasteni rohkem kui ühel moel. Pizzicato Five ja Towa Tei, anime'd "Vandread" ja "Bubblegum Crisis 2040", režissöör Kurosawa ja helilooja Takemitsu – säärast südamevalutajate nimekirja võiks jätkata lõputult. Seepärast pole ka ime, et kotomängija Etsuko Takezawa kontsert täitis 11. detsembril Kanuti gildi saali pilgeni.

Siinkohal olgu öeldud, et koto on kandelaadne pill, mille jaapani kultuurisaadikud tõid Hiinast umbes seitsmendal sajandil. Kontserdi repertuaar oli meeldivalt mitmekesine. Kui avalugu "Midare" tutvustas pilli väljamurdeajastu olulist heliloojat Kengyo Yatsushit, siis järgnevalt võis tutvuda jaapani tänapäeva kotoloominguga. Kohaliku repertuaari sekka esitati ilmestavalt ka lääne helilooja Robin Williamsoni nägemus kotomuusikast.

Kui kuulaja ootas eelseisvast kontserdist aasia muusika õhtumaades levinud stereotüüpe, pidi ta end juba üpris kontserdi algul ümber häälestama – helitööd ei pakkunud kuulajale esmajärgus meditatiivsust ja helidevahelist võrdsust, vaid üllatasid pigem tugeva sisemise rütmi ja pulseerimisega. Esikohal ei olnud ka idamaiselt ülipeen meloodika ja tundus, et koto helirea teatavat piiratust kompenseerisid dünaamika- ja tehnikamängud. Seda illustreeris ka Tadao Sawai mõõdundu sajandi lõpu teos "Chiisana haru", kus kõrvuti kõlasid araabia *ud*'i meenuvad *vibrato*'d ja *tremolod*. Kiireid ja sõrmeosavust nõudvaid passaaže ilmesitasid mediteerivad, selgelt tajutava taktimõõduta lõigud. Üksteisele järgnesid pentatoonilised meloodiakäigud, diaatoonilised minoorsed kolmkõlad ja mo-

Muusika ja tantsu peenekoeline kooselu.

FOTO VAHUR LÕHMUS

daalne laadilisus. Virtuosooset pillivaldamist nõudva autoriloomingu taustal reetis ehk instrumendi traditsionaalsed päritolu ootamatu ja ainukordne üleminek minoorist mažoori, mis lubas oletada, et tegu on kotel keeruliselt teostatava operatsiooniga.

Muljet, et instrumendi tehniline pool ei võimalda väga säravat meloodikat, süvendas Kazuo Kikkawa eelmise sajandi lõpu teos "Nezuma", kui publikul avanes võimalus kuulda Etsuko Takezawat esitamas kirjanik Baku Yamanoguchi teksti. Kuna kavaleht jättis kuulaja heli- ja kirjatoe taustinformatsiooni osas vaat et täielikku teadmatusse (kui ehk paar nime ja aastaarvu välja arvata), pidi too lähtuma helitööd hinnates puhtalt teose auditiivsest omadusest.

"Nezumas" taandus koto saatepilliks, toetades vabalt arenevat meloodiat. Aegajalt kaldus Takezawa tugevalt *vibrato*'s dramaatiline hääle retsiteerimisse, meenutades niiviisi Idamaade eepilisi laule. Heliteose narratiivset muljet süvendasid ka selgelt tajutavad tugi- ja põhihelid, mille juurde laulja varem või hiljem ikka tagasi pöördus. Igatahes, hoolimata taustinformatsiooni puudumisest oli "Nezuma" kindlasti üks kontserdi huvitavamaid teoseid.

Ülejäänud repertuaarist eristus reljeefselt lääne helilooja Robin Williamsoni teos "Kiri võõra lapsepõlvest", mis lasi tunda regionaalseid erinevusi – muusikapala mõjus ida kultuuritunnetuse eurooplasliku visioonina, kus helitööd läbis tugev kontseptsiooniline mõtlemine. Kõrv registreeris autentse instrumendi esituses tuttavlikke kaasaegseid helivõtteid, omandades niimoodi teatava *new age*'i värvingu (mis iseenesest ei ole sugugi negatiivne hinnang).

Kontsert tekitas vastakaid tundeid – küllap polnudki selle eesmärk tuua eestlasteni traditsioonilist ja vahetut jaapani (pärimus)muusikat. Ilmselt on jaapanlaste võitnud kultuurimaastikul eurooplaste südame väga erinevates žanrites. Jääb ehk põhjendamatu mulje, et aasialased on astunud eurooplastele sammu lähemale, samal ajal kui lääne inimesed lubavad endale mängu idamaise ideoloogia stereotüüpidega. Omamoodi võiks see luua mitmesuguseid hirme, näiteks "oma näo" võimaliku kaotamise ees. Samas võib seda kummalist sulamit vaadata ka kosmopoliitsuse nurga alt – vähemalt ühe kuulaja hinge jättis kontsert tunde sõbralikust koostööst, kus lääne ja ida inimene ulatavad teineteisele käe, et taas kord ehitada üles Siiditee.

Ühest võimsast ja ikka veel maa-alusest ojast

KRISTINA KÕRVER

Eduard Oja juubelikontsert "Talveöine" 22. jaanuaril Tallinna raekojas. Kristel Eeroja-Põldoja (viiul), Merike Käver (klaver), Indrek Leivatægija (tšello), Mati Palm (bass), Eda Peäske (harf), Karmen Puis (sopran), Jaanika Rand-Sirp (klaver), Kadri Rehema (vioola), Vardo Rumessen (klaver), Kadri Sepalaan (viiul), Aare Tammesalu (tšello), Pille Taniloo (klaver), Mati Turi (tenor) ja Urmas Vulp (viiul).

Eduard Oja vaim hõljab eesti muusika kohal endiselt justkui midagi tabamatut – plaadistusi peaaegu et pole, nootide osas on olukord vaid pisut parem, kontserdi-programmid (mõnede üksikute eranditega) ei tunne sellist heliloojat. Ometi võib aeg-ajalt kuulda siit-sealt muusikute ringist poolihääli kõneldavat Oja hoomamatust andest, tema muusikas leiduvast hirmeredast valgusest ja kordumatult kõrgest fantaasialennust; peaaegu legendilaadselt jutustatakse tema värvikast ja ülikurvast elust. Rohked kommentaarid Oja loomingu kohta on väärt muusika enda siiani aga varju jätnud. Üldjuhul ei ole tavalisel muusikahuvilisel ju nii palju pealehakkamist, et muuseumi sammuda, Oja teoste nootidest koopiaid teha ning neid siis sõpradega kodustel kammermuusikaõhtutel ette kanda. Kui helilooja looming ei kõla plaadil või aeg-ajalt kontsertidel, ei tunne laiem kuulajaskond tema vastu märkimisväärselt huvi.

Pärast Oja surma on tema muusika kõlanud peamiselt ümmarguste sünni- ja surma-aastapäevade puhul korraldatud kontsertidel. Tema 100. sünniaastapäeva kontsert võttis nii kava haardelt kui ka esitajate arvult lausa galakontserdi mõõtmed. Ometi kuuldas saalis Oja muusikat mitte palju rohkem kui kolmkümmend inimest, nendestki paljud turistid, kes juhuslikult sel õhtul raekotta sattusid. Oma osa selles võis olla ka kontserdi väheses ja hilises reklaamis, kuid kahtlemata osutas see publik, õieti tema puudumine, kõnekalt Oja positsioonile teiste eesti heliloojate reas.

Suurejooneline kontsert oli korraldatud kahtlemata parimate kavatsustega, lootuses andekale heliloojale väärilist tähelepanu tõmmata. Ehkki "tuntud" on Oja suhteliselt tundmatu loomingu puhul kummaline kategooria, võib siiski öelda, et rohkem tuntud teoste nagu "Ajatrilooogia", Klaverikvinteti, "Vaikivate meeolude", "Aeliita süüdi" ja mõnede soololaulude kõrval said kõlaõiguse ka haruldasemad teosed – sopranikvartett "Talveöine", "Ballaad", "Sugestioonid". Olen varemgi mõelnud, et autorikontsert on üks kaval ja riuklik asi – pisemagi hooletuse või mõtlematuse korral heidab see varju nii autorile kui interpreetidele, kergesti võib tekkida olen-seda-juba-kuulnud tunne, looja "nõrkushetked" tulevad teravamalt esile ja hakkavad iga järgmise teose juures üha rohkem häirima.

Sellised mõtted tekkisid ka sel õhtul. Küllap võiks arutleda ka nii, et kontsert teenis üht suurt muusikajaloolist eesmärki, sest kindlasti pole ükski Oja teos liiga sageli mängitav. Teisest küljest aga oli kuulaja jaoks seda informatsiooni liiga palju – ka minus kui Oja loomingu suures austajas tekitas kuuldu kokkuvõttes segadust. Tagantjärele ei oskagi öelda, tuli see muusikast endast või esitustest, ilmselt mõlemast. Tundus, et nii mõnegi teose tõlgendust varjutas liiga innukas püüd Oja muusika erakordsust "tõestada", kavalhel (autor Vardo Rumessen) välja toodud helikeele tunnusjooni maaliti muusikasse ehk liiga jõuliselt ja punaselt. See kõik jättis teostele ja ka kuulajale vähe loomulikku hingamisruumi, vähe võimalusi teistsuguseks lähenemiseks.

Kahetunnise kontserdi jooksul leidsin end korduvalt mõtlemas Jüri Reinvere sõnadele, kes kirjutab Muusika jaanuarinumbris, et Oja loomingus on "nelja hea teose kohta üks, mis poleks nagu üldse selle inimese loodud". See võib kõlada küüniliselt, kuid tõesti – veerandi võrra lühemasse kontserdikavva oleksid mahatunud ainult head ja väga head tööd, teosed, mis nagu Helju Tauk ütleb, on sündinud justkui välguvalgusel. Sest kas pole mitte nii, et piduluaas kõnet pidades ei sobi juhtida külaliste tähelepanu sünnipäevalapse apsudele ja vajakajäämistele, vaid tõsta esile ikka parimat?

Selle kontserdi üks vaieldamatu kõrghetk olid soololaulud "Ei näe enam" ja "Sügisemaru" Mati Turi esituses, klaveril Vardo Rumessen. Need Juhan Liivi ja Marie Underi valulised tekstid on saanud Oja käe läbi veelgi kisendavama ilme, laulud omakorda kisendavad juba ammu sõnatundliku ja dramaatilise tõlgenduse järele. Suurte kogemuste-

ga ooperi- ja oratooriumisolistina oskas Turi need kaks asja väga loomulikult kokku sõlmida, oluliselt ei seganud ka laulus küll tähtis, kuid raekoja saalis domineerima kipunud klaveripartii [miskipärast oli just nende laulude ajal klaverikaas täiesti lahti (unustatud?)].

Kontserdi ilusaim veerandtund möödus Oja kirglikku, hulljulgelt modernset ja jätkuvalt üllatavat Klaverikvintetti kuulates, mille esituses (Taniloo, Eeroja-Põldoja, Sepalaan, Rehema, Leivatægija) olid kõlavärskus, hea ansambli mäng ja muusikaalne interpretatsioon nauditavas tasakaalus.

Oja juubelikontserdi kuulajateni toojad.
FOTO LIINA KÜTT

Stiilikirev kontserdisari “Kohtumised”

MALLE MALTIS

Kontsert “Kohtumised II. Taiko Ring”
28. detsembril 2004 Estonia kontserdisaalis.

Teemakohase sisu ja mitmepalgelise lavashow'ga kontsert “Kohtumised II” leidis aset vahetult pärast jõule. Nii, nagu ühel hetkel võib kohtuda mitu erinevat aega: olles veel füüsiliselt jõuluaegas, samas mõtetega juba uue numbriga aastas. Laval kohtusid mitmed stiilid ja muusitseerimisviisid – jazz, gregooriuse laul, nüüdisaegne kompositsioon ja improvisatsioon –, pakkudes muusikalist äratundmisrõõmu erinevale maitsele.

Jaan-Eik Tulve juhatusel toimunud lavasündmused olid hästi läbi mõeldud ja meeleolukad ning õnnestusid paljuski just seetõttu, et nendes oli säilinud mängulisus, üllatus ja improvisatsioon. Suurt rolli mängis kujunduse juures ka fantaasiarikas valgusrežiim, lauljate liikumine läbi pimedada saali ning laval. Erksavärviline projektorivalgus ilmus hämmastavalt täpsel momendil ja õigesse punkti, markeerides muutusi muusikas. Kes kuulajatest istus õige koha peal, võis osa saada ka varjumängust seintel. Kontserdisaal iseeneest kipub seal kõlavale muusikale teatud väärtust lisama. Seekord vallutas muusika ruumi – akadeemilisust eeldav Estonia kontserdisaal muutus teistsuguseks, heas mõttes võõraks.

Kontserdi vältel vahetasid esinejad osi, olles kord saatja, kord solist. Juba esimese loo ajal moodustus laval kaks tinglikku maailma, ühel pool lauljad, Vox Clamantis ja soleerimas Kadri Hunt, teisel improviseerisid domineerivas rollis Villu Veski sopransaksofonil, Taavo Rimmel kontrabassil, ning löökpillidel Brian Melvin, kes eksponeeris oma vääramatut mängutehnikat ja koordineeris, muusikaalsust ja fantaasiat kõige erinevamate löökpillide käsitsemisel.

Villu Veski, olles mitme ansambli looja, muusikaprojektide ja kontsertide eestvedaja, näitas end taas heade ideede generaatorina, seda ka improvisatsioonilises mõttes. Samuti oli ta kontserdil kõlanud viimase teose “Litaania” idee autor.

Kontserdi katkestas hetkeks “Genealogia” Risto Joosti esituses. Valges riie-

tuses ja karge hääletämbriga Risto Joost mõjus inglina, kes korraks on lauljate reast välja astunud, et teatada – kõigile saalis kuulajatele ja laval seisjatele teadmiseks, kuidas Aabrahamile sündis Iisak, Iisakile Jakob, Jakobile Juuda ja tema vennad ja nii edasi kuni Maarja ja tema poja Jeesuse Kristuseni välja. Joosti hääles ei kõlanud hetkekski ebakindlust küllaltki pikka teksti ette kandes, “Genealogia” esitati veedunult, nagu ühe hingetõmbe-ga. Ilus tervik kujunes ka tänu suurepäraselt välja peetud pausidele, et kuulajale jääks aega järele mõelda ja aru saada.

Esiettekandes kõlas Tõnis Kaumanni “Puer natus in Bethlehem” koosseisule Vox Clamantis, sopransaksofon, kontrabass ja löökpillid. Teose aluseks on gregoriaani meloodia ja seetõttu võis helikeelt osaliselt ette aimata. Meloodia liikus tuntud radu pidi, moodustades tihti hääle ja sõnadeta saksofoni kahekõnesid. Muusika pikas voolamises oli kohati tunda rahutust ja mitmel korral väljus muusika oma tavaelemendist, sest vaatamata juubilustele ei lasknud helilooja muusikal kauaks unustada: mina olen siin ja minu nimi on Tõnis Kaumann. Värsked värvi-leiud ja tähelepanu köitvad motiivid pärinesid kontrabassilt ning arvukatelt põnevates kombinatsioonides löökpillidelt (vibrafonid, marimba, trummikomplekt, krotaalid, templiplokid).

Tõnis Kaumann:

“Puer natus in Bethlehem” põhineb hümnil, mille algallikas pole täpselt teada.

Tõnis Kaumann ei pelga kokku viia eri muusika-stiile.

FOTO PRIIT SIMSON/
EESTI PÄEVALEHT

Meloodia ilmus käsikirjades 14. sajandil. Idee kasutada seda meloodiat ja teksti teose vundamendina tuli üpris rututu. Materjalivalikul oli määrav osa Vox Clamantisel kui ühel teose esmaesitajal. Püüdsin leida teksti ja ka muusikalist algmaterjali, mis oleks ansamblile orgaaniliselt omane. Konkreetse hünni valikul oli oluline ka esituse aeg jõulupühade läheduses.

Esialgne idee muutub kirjutamise käigus üsna palju. Seda ka vormi poolest. Kirjutamise protsess võib olla üsna pikk, reisiide tõttu oli seekord töös ka vaheaegu. Selle aja jooksul mõtlesin mitmeid asju läbi ja tegin ka muudatusi senitehtus. Mis puutub ülesehitusse, siis olen sellest ammu loobunud. Minu meelest on mõistlik lasta teosel ennast ise üles ehitada. Kirjutades tuleb tavaliselt palju uusi ideid ja mitmesuguseid muutusi, mis juhivad loo algsest vormiideest kõrvale.

Teksti kajastamisel muusikas püüan mitte kasutada valuvõtteid. Muusika ja teksti koosluseks on väga palju võimalusi. Üks nendest oli kindlasti ka esituskoo-seis: Vox Clamantis, mis tegeleb peamiselt gregoriaani muusikaga; Villu Veski, Taavo Rimmel ja Brian Melvin, kes mängivad peamiselt jazzmuusikat; Madis Metsamart, Anto Önnis ja Vambola Krigul, kes on akadeemilise taustaga löökpillimängijad. Samas ei olnud kõiki neid interpreete väga raske kokku sobitada, kuna tegu on oma ala meistritiga, kes haaravad ka harjumatu materjali lennult.

Professionaalse muusikahariduse süsteem Eestis vajab korrastamist

TOOMAS VELMET

Eesti riigis on ligi 4000 ametikohta, mis nõuavad muusikalise kõrgharidusega töötajaid. See eeldab taastootmise mahtu 160–200 spetsialisti aastas. Estonia ja Vanemuise balletitrupid annavad tööd umbes sajale balletitantsijale, mis eeldab aastas 10–12 artisti koolitamist. Muusikute enamik on kõrgkooli ette valmistatud Tallinna Muusikakeskkoolis ja Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis. Balletiartistide koolitab Tallinna Balletikool. Kõik kolm õppeasutust tegutsevad juba pikemat aega hoonetes, mis on lagunened ning lausa avariolukorras. Riik on asunud põletavat probleemi lahendama nimetatud kolme kooli ühendamisega ja uue õppehoone ehitamisega Tallinna kesklinna, Eesti Muusikaakadeemia ja Rahvusooper Estonia vahetusse naabrusesse. Vestlesin sel teemal protsessiga lähedalt seotud inimestega.

MADIS SANDER, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli direktor Kas kolme esituskunste õpetava kooli ühendamine üheks õppeasutuseks on hea või halb mõte?

Väga hea. Nii Tallinna Muusikakeskkool, Georg Otsa nimeline Muusikakool kui ka Tallinna Balletikool on jõudnud seisule, kus õppehoonete kapitaalremont on nii kallis ettevõtmine, et see käib ilmselt üle jõu. Seega on mõistlik need sarnast ja paljuski kattuvat haridust andvad õppeasutused tänapäeva nõuetele vastavasse tingimustesse ühe katuse alla majutada. Ma ei arva üldse, et sellest mõttest lähtuvalt tekkinud uus idee ühendada koolid ka sisuliselt, oleks kesisem. Kõik kolm kooli tegelevad esituskunsti professionaalide ettevalmistamisega ja nii paradoksaalne kui see ka ei ole, suurem kool loob paremad tingimused individuaalseks ja ka kollektiivseks õppetööks, rääkimata loominguliste võimaluste avardumisest ja sünergeetilisest genereerumisest erinevate erialade õpetamisel.

Esimesena meenuvad lihtsad plussid. Kõigis kolmes koolis on nii orkestripile õppivatel õpilastel kui ka balletiartistidel probleeme praktikaga. Tuleb kasutada küllaltki kalleid lisateenuseid. Uues koolis ei tohiks olla mingeid raskusi ei erinevate orkestrite komplekteerimisel või ka balletietenduste välja toomisel, samuti kas või muusikali või ooperi lavastamisel. See iseenesest on juba argument uue kooli kasuks. Teine oluline näitaja on põhi- ja üldhariduse andmine. Suurem õpilaste arv on ju siingi selgelt ökonoomsem. Tõsi küll, koolide õppeplaanides on erinevused, kuna Muusikakeskkool alustab esimesest klassist, balletikool viiendast ja meie põhikooli baasilt, kuid need on

ületatavad. Nii meil kui ka balletikoolis on üsnagi suur osa venekeelseid õpilasi, aga ka integratsiooniprotsess on kindlasti tulemuslikum õpilaste arvult suuremas keskkonnas kui praegustes väikestes koolides.

Georg Otsa nimeline Muusikakool on selgelt välja kujunenud omanäoline õppeasutus, kas te ei kardate seda nägu kaotada ja ähmastuda selles suures konglomeraadis?

Esiteks ma ei arva, et umbes 750 õpilase ja umbes 200 õpetajaga kool oleks eriline konglomeraat, pigem keskmise suurusega või pisut alla selle õppeasutus. Teiseks, nagu öeldud, on meie koolil aastate jookul tõesti välja kujunenud isikupära, mis nii lihtsalt ei kao. Kolmandaks on meie kooli eripäraks popi-jazzi osakond (pigem jazz kui pop) ja Muusikaakadeemias nüüd avatud samad erialad loovad meie osakonnale uue perspektiivi, mida tahame innukalt arendada. Lisaks eelnenule on olemas veel üks arvuline näitaja: Eesti Muusikaakadeemiasse sisseastujate hulgas domineerivad Otsa-nimelise muusikakooli lõpetajad ja see on ometi kooli näo ja taseme näitaja.

Te veensite mind argumenteeritult. Kas selline valem võiks rakendust leida ka teistes linnades, nagu eelkõige Tartus või miks mitte ka Narvas, kus on tugev baas?

Tartus küll, seal on ju kogu muusikahariduse tsükkel kaetud. Narvas mitte. Narva keeakeskkond ei soodusta integratsiooni, seni on nad eestikeelse kutsehariduse saanud edukalt meie koolist, olles täiesti võimelised Muusikaakadeemias edasi õppima.

Kuidas teile tundub, kas muusikahariduse kuulumine Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkonda on õige? Spetsialistide tellija on ju tegelikult Kultuuriministeerium.

Kuna tegemist on haridusasutustega, ükskõik, kes on tellija, siis minu veendumuseks on ka, et muusikaharidus kuulub Haridusministeeriumi valdkonda. Võiks tekkida absurdne seis, kui me hakkaks koolitamist jagama vastavate ministeeriumide vahel.

Kas professionaalse muusikahariduse süsteem vajaks üldisemat korrastamist kas või vastava seaduseni välja?

Kindlasti on vaja korrastada, eriti seda osa, mis puudutab huvikoolide staatust muusikakoole. Eraldi seaduse vajalikkuses ma kahtlen. Kõike ei ole võimalik seaduseks vormistada, ka olemasolevate seaduste raames peab olema võimalik mõistlikult ja tulemuslikult töötada.

MARJA JÜRISSE, Tallinna Muusikakeskkooli asedirektor muusika alal Kas uuel koolil on ka uus nimi?

Veel ei ole. Võeti vastu otsus, et me ei kiirusta sellega. Esiteks, iga kool arutab seda küsimust ja korraldame ka nime leidmiseks konkursi.

Kas ma arvutan õigesti, et Muusikakeskkoolil on tulemas 45. aastapäev?

Jah. Ülejärmisel õppeaastal saab see arv tõeks.

Kas see aastapäev ei kujune õppeasutuse peiedeks?

Muusikakeskkooli sisu – professionaalne muusikaharidus esimesest klassist gümnaasiumi lõpuni –, jääb kõigele vaatamata

Tallinna Muusikakeskkool Kivimäel, Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool Vabaduse väljakul ja Balletikool Toompeal – Eesti kultuurihariduse “kolm öde” ootamas uusi lahendusi ja nüüdisaegset õpikeskkonda.

FOTOD PRIIT SIMSON / EESTI PÄEVALEHT

samaks. Seega ei ole kooli peied, küll aga loodame, et aastapäev kujuneb Kivimäe õppehoonete peiedeks.

Mis on teie ja koolipere arvates ühinemise hind? Kas see on vastavuses õppe-tingimuste paranemisega või läheb see kalliks maksma?

Me ei tea esialgu, kui palju me maksame, sest uue kooli kontseptsioon on veel üsnagi lahtine. Selle nimel, et selgeks teha, milline on uue kooli sisu, on vaja veel palju tööd teha ja siis saame ka hinnast rääkida. Kuid ainuüksi asjaolu, et me võime pääseda siinsetest tingimustest, on juba hindamatu panus meie töö efektiivsusse. Siin, Kivimäel, ei ole enam võimalik olla.

Milliseid ohte näete ühinenud õppeasutuses?

Pisut vara on ka sellest rääkida, kuna, nagu öeldud, kool on loomisel, aga mitte juba loodud. Aeg näitab, kas suure kooli juhtimine ja sisuline tegevus on rohkem hea kui halb või vastupidi.

Kas ühinevate koolide staatus muutub?

Otsa-nimeline Muusikakool ja balletikool on kutsekoolid ning jäävad selleks. Muusikakeskkool gümnaasiumiks jääda ei saa ja jutt käib integreeritud õppeasutusest. Me soovime, et võimalus selles koolis ka gümnaasiumiharidus saada, jääks kehtima. Tekkimas on täiesti uus koolitüüp.

Kas teie hinnangu järgi on käimasolev protsess riigi muusikaharidussüsteemi korrastamise algus või lõpp?

Ma ei tahaks seda mingil juhul lõpuks nimetada, pigem võiks öelda: juba alustatud protsessi jätk.

Minu hinnagu järgi on seni toimunud protsess tagurpidikäiguga ja ehk nüüd on esimene käik sisse lülitatud.

Nii võib tõesti senist kulgu hinnata. Sest tööpoolest: seoses käimasoleva protsessiga on ka tervet muusikahariduse süsteemi hakatud hindama ja üle vaatama. Siit võib tekkida pretsedent, mis lubab ennast rakendada ka mujal.

Olen kuulnud seisukohti, et Muusikakeskkooli side EMAgal on praegu soovitud nõrgem. Teie arvamus palun?

Ma ei oleks sellega väga nõus. Meie side on selgelt erialalist liini pidi. Loomulikult on see siia-sinna poole erineva aktiivsusega, kuid nõrgaks ei saa seda küll kuidagi hinnata. Isegi asjaolu, et me asume äärelinnas, ei ole kontakteerumisel liiga suur takistus. Akadeemia on äärmiselt mõistvalt suhtunud meie probleemidesse, lausa selleni välja, et meie suured kollektiivid kasutavad akadeemia saale, kuna meie omi ei ole võimalik kütta. Ma ei saa sellise seisukohaga mitte kuidagi nõustuda.

Võib ju arvata, et kui teie kool kolib akadeemia kõrvale, see kontakt igatahes taastub ja oluliselt paraneb.

Absoluutselt kindlasti. Langevad ära kõik

need probleemid, mis on seotud meie praeguse asukohaga.

Kuidas suhtub pedagoogide kollektiiv ühinemisse?

Aina pooldavamalt. Informeeritus on võtnud maha suure osa hirmudest, mis esialgu olid täitsa olemas. Olles nüüd teadlikud valikutest, tundub, et üldine meeleolu on pooldav.

Kas teie koolil on olemas ülevaade ka sellest, mis toimub väljaspool Tallinna, s.o huvikoolide staatuses olevate muusikakoolide võrgus?

Põhimõtteliselt on, sest me oleme eluliselt huvitatud nende tegevusest, käime kohal ja püüame saada ülevaadet. Oleme selleks ellu kutsutud. Uuemad ja väiksemad koolid on ehk silmapiiri taga, aga suuremad ja perspektiivikad lähemal.

Kas julgete anda hinnangut nende praegusele seisule või ehk ka tulevikuvisioni?

Peab kindlasti hoidma, et muusikakoole vähemaks ei jääks, sest tunnen, et nii mõnigi neist ei suuda edasi minna või ei pea kohalik omavalitsus seda vajalikuks. Ka kehtiv riiklik õppekava peaks säilima, et oleks vähemalt üleriigiline võimalus alustada muusikaõpinguid õigeaegselt, õiges vanuses. Need võimalused peaksid olema lastele elukohast sõltumatult tagatud.

*

ENN SUVE, Tallinna Balletikooli direktor

Kui vana on balletikool?

Balletikool asutati 1946. aastal, nimeks oli toona Eesti Riiklik Koreograafiline Kool. Seega järgmisel aastal tähistame oma 60. aastapäeva.

Te tulite just komisjoni istungilt, mis tegeleb kolme erineva kooli ühendamisega üheks õppeasutuseks. Millises arengustaadiumis töö käib?

Täna (3. veebruaril) me tegelesime uue kooli kaugele ulatava arengukavaga, mis peaks siis nüüd kohe jõudma Haridus- ja Teadusministeeriumi ministri lauale.

Kuidas on ühendamisprotsess kulgenud?

See on üsna pikk lugu. Esialgne plaan puudutas Muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja Tallinna Balletikooli, s.o kolme iseseisva õppeasutuse paigutamist ühise uue katuse alla Eesti Muusikaakadeemia hoone vastas asuvalle krundile. Meie kõigi kolme õppeasutuse olemasolevad hooned on sellises seisukorras, et tegelikult ei tohiks neis töötada ning nende kapitalremonti investeerida ei ole mõtet. See olukord pidi kuidagi lahenuma. Mõte oli hea, sest pidi tekkima ka üks majandamisüksus ning koolide juhtkonnad saama vabaks, et tegelda õppetöö korraldamisega. Praegu ma siin ju põhiliselt lapin katust ning tegelen muude sellesarnaste probleemidega. Toonitan, et plaan puudutas ainult ühist maja. Ja siis algas ootamatult nimetatud krundil elamuehitus ning nüüd on otsustatud koolid üheks õppeasutuseks ühendada.

Kust selline initsiatiiv laekus?

Ei ole aimugi, aga nii see nüüd on.

On see hea või halb, millised on ohud?

Balletikool on spetsiifiline ja täiesti erinev nendest kahest muusikaõppeasutusest. Ma saan aru, et ühise juhtkonna moodustamisel tekib mingi kokkuhoid, kuid meie kool on muusikaõppeasutusest erinev ja see erinevus tahes-tahtmata ka jääb. Elu näitab, on see plaan hea või halb. Ka üldhariduse omandamise probleem jääb, sest vastuvõtt meie kooli algab viiendast klassist, st nooremaste astmesse. Seal kestab õppetöö viis aastat ja selle aja jooksul omandatakse ka põhiharidus. Edasi tuleb vanem aste (neli kursust), kus

saadakse kutseharidus. Balletikooli lõpetaja saab balletiartisti kutse. Meie omapäraks on veel ka see, et õpilaskontingent on just nüüd muutunud peamiselt venekeelseks. Paradoks, aga tõsi, et Vene ajal olid kooli õpilased eestikeelsed, vene lisaga, nüüd aga vastupidi. Sellel on muidugi mitu seletust. Venekeelsele elanikkonnale omab elukutse liitiga "artist" suuremat kaalu kui eestikeelsele ja muidugi on elukutse maine seoses palkadega erakordselt madal. Lisaks sellele on ju balletiartisti tööiga piiratud (ca 20 aastat) ja täisjõus inimese edasine tulevik tume. Meie elukutsel on probleeme piisavalt, ka siin peab lähitulevikus midagi toimuma, kui me tahame, et klassikalise balleti kultuur Eestis kestaks vähemalt saavutatud tasemel. Nüüd on ju tööjõu liikumine ELi piirides vaba ja meie lõpetajate tase võimaldab neil konkureerida kuhu tahes, kus tööd väärilt hinnatakse. Otseseid ohte ma meie koolile seoses ühinemisega ei näe, olen kindel, et suudame säilitada olemasoleva väikese, aga monoliitse koosluse näo ja tegususe.

Kas kooli praegune tootlikkus rahuldab riigi vajaduse balletiartistide järele?

Peaks rahuldama. Põhimõtteliselt toimub meie valik nooremaste astmes ning me hoolitseme selle eest, et vanemaste astmesse edasi saanud õpilased ka tasemel lõpetaksid. Meil peaks vajadustest lähtudes õppima ca 120 õpilast, praegu on küll mõnevõrra vähem, kuid aastad ei ole vennad. Meie valik lähtub ju põhimõtteliselt füüsilistest eeldustest, vabandage, aga lampjalgade ning selgrookõverus- tega me vastu võtta ei saa. Vaatamata asjaolule, et konkursile-katsetele tuleb tavaliselt umbes 80 last, siis nendest tingimustest lähtudes me mõnel aastal ettenähtud 24 kohta täis ei saa. Et aga lõpetajad on tasemel, seda näitavad esiteks Rahvusoper Estonia ja Vanemuise balletitruppide koosseisud. Meie kooli lõpetanud töötavad veel umbes kümnes välisriigis, Jaapanist kuni USAni, lähinaabritest rääkimata.

Kas ühendamisel on ka plusse?

Kindlasti. Plusse näen eelkõige kolme õppeasutuse integreeritud tegevuses, õppeprotsessis näiteks raamatukogu, arvutipargi ja muu sellesarnase ühises kasutamises või ka võimaluses rakendada muusikaõpilasi etenduste väljatoomiseks. Üldhariduse andmisel ma ei näe suuri

võimalusi kooseksisteerimiseks, sest balletikooli õpperežiim ei kattu muusikaõpilaste omaga ja seda ei ole ka kuidagi võimalik neisse raamidesse suruda. Teiseks, nagu öeldud, noorema astme põhihariduse omandamine toimub meil põhiliselt vene keeles ja alles vanemas astmes minnakse üle eestikeelsele õppele. Näete, probleeme, mis lahendust ootavad, on jätkuvalt. Peamine on ikkagi see, et saame tänapäevased tingimused, kui ühendamine edukalt toimib, eriti kui tõepoolest maja asukohaks saab EMA õppehoone vahetu naabus.

Kas on võimalik, et ühinemisprotsess toob kaasa ka muudatusi õppekavades või isegi kõrgharidusala pretsedendi loomise riigis?

Noh, balletiartistide ei koolitata kusagil maailmas meie mõiste järgi kõrgkoolis.

Aga kaasnevad erialad – lavastajad, koreograafid, pedagoogid?

Ei ole võimatu, kui tekib vajadus, seni on see toimunud mujal.

Kuidas koolipere suhtub muutustesse?

Teatava ärevuse ja mõningate lootustega, aga suhteliselt rahulikult kaalutledes.

Teie hinnang, kas Tallinna Balletikooli või mis tahes muud nime kandva balleti-artistide koolitava asutuse õppetöö algab 1. septembril 2007. aastal uues suurepärases õppehoones?

Ei alga midagi. Ehitamine toimub tänapäeval muidugi kiiresti, aga olgem realistid, ehitamiseks on eelkõige vajalik krunt, siis arhitektuurikonkurss, siis projekteerimine ning siis selgub, et tegelikult juba elamuehitus käib. Krunti ei ole ju olemas, ainult ilusad mõtted, et võiks siia või sinna ehitada.

*

PEEP LASSMANN, Eesti Muusikaakadeemia rektor

Kas professionaalse muusikahariduse süsteemi korrastamine riigis on alg- või lõppjärgus?

Arvan, et see korrastamine ei jõua kunagi lõpule, probleeme, mida tuleb lahendada, jääb alati. Pigem on praegune seis algaasis.

Kas kolme kooli, Muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelise Muusikakooli ja Tallinna Balletikooli ühendamisel on muusikahariduslik ideoloogiline taust

või halduslik tagamõte?

Idee sai alguse halduslikele probleemidele lahenduse otsimisest. Algselt oli ministeeriumi idee ehitada kolmele koolile ühine õppehoone Tallinna, Kivimäele, sealse Muusikakeskkooli krundile. See tundus siis absurdse ideena ja seda õnnestus vältida. Aga sealt arenes mõte edasi suunaga kesklinna. Praeguseks on tekkinud olukord, mis lahendaks nii halduslikud ja investeringutega seotud küsimused kui ka hariduslikud probleemid kõigis esituskunstidega seonduvates valdkondades, peale muusikahariduse ka lavakunsti ja balleti vallas. Hetk on lahendus teks soodne.

Kas ma saan õigesti aru, et tulevane kool annab põhihariduse, gümnaasiumihariduse, kutsehariduse ja kutsekeskhariduse?

Sa pakud üle. Põhimõtteliselt annab kool kutsehariduse.

Ega üldhariduse osa ei vähene, kui praeguse Muusikakeskkooliga võrrelda, aga õpilased lõpetavad siiski kutsega ja see on samm edasi, võrreldes tänase Muusikakeskkooliga – riigigümnaasiumiga, kus lõpetajad kutset ei saa.

Kas tulevase kooli lõpetajatel on võimalik selle baasil astuda ka teistesse kõrgkoolidesse peale Eesti Muusikaakadeemia?

Muusikaakadeemiasse sisseastumiseks ei ole lõpetajatel üldhariduslikke riigieksameid vaja sooritada, aga soovi korral võib neid ju teha ja astuda ka teistesse ülikoolidesse.

Millistest allikatest peaksid voolama vahendid, et sisustada tulevane kool kõige vajalikuga?

Riigieelarvest.

Kas see on võimalik välja kuulutatud tähtjaks – 1. septembriks 2007?

Nii on küll planeeritud.

Milliseks kujuneb uue õppeasutuse juriidiline staatus, kas riiklik kool, avalik-õiguslik kool või sihtasutus?

Kolme kooli ühendamise puhul tuleb kõne alla kas riiklik kool või sihtasutus. Muusikaakadeemiaga ühinemise korral on võimalik avalik-õiguslik staatus. Praegu on omaette seadus ainult Tartu Ülikoolil. Paljud juristid leiavad, et ka teised avalik-õiguslikud ülikoolid peavad tegetsema oma seaduste alusel. Praegust

olukorda võiks kirjeldada nii – seadusandja on näidanud head tahet ja rajanud kuus avalik-õiguslikku ülikooli, aga nende asutuste edasine tegevus ei ole vastavate seadustega garanteeritud. Seega võiks uus Muusikaakadeemia seadus täpselt sätestada ühinenud kooli kui avalik-õiguslikku. Sihtasutuse vormi on lihtsam teostada, sel puhul oleks kooli omanik SA, kus osanikeks näiteks riik, EMA ja kas või Tallinna linn.

Kas sihtasutuse vorm eeldab õppemaksu tekkimist või hoopis linnapoolset kaasfinantseerimist?

Õppemaksu mitte mingil juhul. Põhimõtteliselt toetab linn ideed kui niisugust väga, kaasa arvatud hoone ehitamist EMA vahetusse naabruses, Kentmanni tänav kinnistule. Linna huvi asja vastu tõstab kindlasti meie kokkulepe Tallinna Filharmooniaga, kes meie kontserdisaali valmides saaks seal baasi ka oma tegevuseks.

Kui on päevakorral ka tulevase kooli ühendamine Eesti Muusikaakadeemiaga, siis kas see on muusikahariduslik või poliitiline otsus?

Selliseks otsuseks on oma põhjused. Me teame, et rahvaarvu vähenemine võib viia sisseastujate vähenemiseni, vajadus muusikalist kõrgharidust omavate spetsialistide järele aga püsib (ca 4000). On hea, kui süsteem töötab kompaktselt, minimaalsete kadudega. Kindlasti meeldiks see ka poliitikutele, kuigi ei saa öelda, et ei oleks teistsuguseid arvamusi.

Minu kasutuses olevad dokumendid eeldavad tulevase kooli õpilaste arvuks 690–750. Ligikaudsete arvutuste järgi õpib hetkel kõne all olevates koolides 729 õpilast. Hea, et perspektiiv ei kahane, sest arvan, et vajadus spetsialistide järele ei vähene, pigem suureneb.

Jah, sest kultuurihuvi ei vähene, vaid suureneb, ja seega ka vajadus spetsialistide järele. Tuleb sellest kiirelt vähenevast vanuserühmast andekad inimesed üles leida ja viia nad minimaalsete kadudega lõpuni – see on juba meie probleem, mille nimel me töötamegi.

Eespool oli juttu algusest lõpuni Tallinna-kesksest süsteemist. Ka riigikeskne muusikaharidussüsteem vajab korrastamist või täpsemalt – loomist.

See on õige märkus.

Pea surmaotsuseks seda, et kaheksakümnest endisest lastemuusikakoolist said omavalitsuste finantseeritavad huvikoolid, ning imestan, et “agoonia” perifeeriakoolides ei ole veel “surmaga” lõppenud. Investeringud on praktiliselt välisabi tasemel ning nende halduslikud ja ka professionaalsed probleemid on mitmeid kordi suuremad kui Tallinnas, Tartus või ka Pärnus.

Alustan sinu õigest märkusest, et ühendatavad koolid on hetkel ehk liiga Tallinnakesksed. Uue kooli loome küll Tallinna, aga ootame sinna õpilasi üle kogu Eesti. See, et vahepealsete olude tõttu näiteks Muusikakeskkool on muutumas Nõmme linnaosa kooliks, peaks olema ajutine nähtus. Õpilaste mobiilsus on seoses elutaseme tõusuga tunduvalt aktiveerunud ja me teeme kõik selleks, et tulevane kool ei oleks Tallinna Kesklinna kool, vaid Eesti muusikahariduse keskus, tihedas koostöös nendesamade omavalitsuse huvikoolidega. Nende koolide probleemid on tõesti suured ja kas neid ongi võimalik riiklikult, ma mõtlen ministeeriumi tasemel lahendada. Ministeerium ühel aastal isegi eraldas neile koolidele 10 miljonit krooni, mis nii mõnelgi juhul ei jõudnud kohale, sest kehtivad seadused ei garanteeri seda. Riigi ja omavalitsuse vahelises suhtluses on seadustest või nende puudumisest tekkinud tühikud, mis ei luba riigil huvikoolide probleeme lahendada. Riik suunab “mürgistatud” raha omavalitsusse huvikoolile, omavalitsus teab, et see on nii, aga kohustusi tal sellega ei teki rohkem kui et viisakalt aitäh öelda. Riik peaks hakkama omavalitsustele eraldatud raha kasutamist kontrollima, aga see ei ole kooskõlas omavalitsuse seadusega. Probleemi lahendus on jälle kord poliitiline.

Kas seda osa huvikoolide tööst, mis toimub riiklike õppeplaanide järgi, ei peaks ka riik finantseerima ning kuidas seda korraldada?

See oleks lahendus, kuid puudub vastav seadusandlus.

Tundub, et on tekkinud tungiv vajadus riikliku muusikahariduse seaduse järele? Võib-olla peaks Muusikakoolide Liit tulema sellise seadusandliku initsiatiiviga välja?

Eesti Muusikanõukogu on Haridusministeeriumile vastava ettepaneku teinud. On avaldatud mitmeid mõtteid, kuni selleni, et maakonniti võiks olla suuremaid muu-

sikakoole ja valdades väiksemaid huvikoole jne. Ei ole mingit kahtlust, et see süsteem vajab tervendavaid muutusi. On liikunud ka mõtteid, et paljudes muusikakoolides võiks anda haridust põhikooli ulatuses. Ka nüüd tekkiv kohalike koeffitsientide süsteem üldhariduses võiks laieneda muusikaharidusse, see on ju samuti kohaliku elu säilitamise ja arendamise küsimus. Tulles tagasi meie vestluse algteema juurde, toonitan, et ka see loodav kool peab tegema väga tugevat koostööd olemasolevate muusikakoolidega ja ka Tartu Elleri-nimelise muusikakooliga. Muide, ka Tartu EMA filiaalil seisab ees tunduv laienemine ja aktiveerumine, kas sama või mõne muu nime all. Uue Tallinna kooli asutamine nõuab niikuinii muudatusi seadusandluses, mis hiljem annab aluse seda ka mujal Eestis rakendada.

Minu kõige suurem mure on hetkel aga see, kas poliitikud leiavad endas jõudu võtta vastu uue kooli rajamiseks vajalik poliitiline ja rahaeralduse otsus.

URVI HAASMA, Viimsi Muusikakooli direktor, Muusikakoolide Liidu juhatuse esimees

Kuidas teile tundub, kas Eesti riigi professionaalse muusikahariduse süsteem on paigas ja funktsioneerib hästi?

Ma vastaksin oma mätta otsast. Kui me sinna süsteemi arvame ka muusikaõpetajate ettevalmistamise, siis seal ma näen suuri puudujääke. Juba kümmekond aastat ja enamgi tuleb meile koolidest inimesi ilma kutsetunnistusega. See on üks probleem. Teine on see, et erialati on pedagoogiline ettevalmistus väga erineval tasemel. Tean, et EMAs on võimalik valida pedagoogiline kallak, aga selle maht ei rahulda meie koolide vajadusi. Ülerahvastatud on ainult klaveriõpetajate tööpõld, teised erialad kiratsevad. Ka klaveriõpetajad muide ei soostu kuidagi Tallinnast kaugemale minema, nii et see ülerahvastatus puudutab sisuliselt ainult pealinna ja selle lähiumbrust. Puudu on keelpilliõpetajatest kõigil erialadel k.a. kitarriõpetajad. Kuigi akadeemia valmistab nüüd juba paar aastat ette akordioniõpetajaid, on ju enamik praegu töötavaid pedagooge keskeriharidusega või omandanud kõrghariduse mõnel teisel erialal. Võimalus kutsehariduse baasilt pedagooge saada on üldse kadunud ja sellega on olukord veelgi halvenenud. Samas ei ole ette näha, et seoses laste arvu vähenemise

sega väheneks proportsionaalselt ka muusikakoolide õpilaste arv. Järelikult vajadus kvalifitseeritud kaadri järele jääb.

Te olete kindlasti õige inimene kommenteerima minu arvamust, et muusikakoolide ja omavalitsuste suhetes on seaduslikke tühimikke. Näiteks meenub riiklik toetus muusikakoolidele, mis paljudel juhtudel ei jõudnud kohale.

Lühidalt – muusikakoolide riikliku finantseerimist takistavad kaks asja. Riigieelarve seadus ei luba raha üle kanda muusikakoolidele ega sihtotstarbeliselt valdadele. Teine asi on kohalike omavalitsuste seadus, mis välistab riigi sekku-mise omavalitsuste tegevusse, sealhulgas ka küsimused sihtotstarbeliste rahasüstit-de kasutamise kohta. Need on poliitilised otsused ja kui neid ei muudeta, siis ei muutu midagi ka meie koolide finantseerimises.

Uus õppehoone võiks välja näha näiteks nii: 2003. aastal toimunud ühise õppehoone arhitektuurikonkursi võidutöö, autoriteks Andres Siim ja Kristel Ausing.

Milles te näete lahendusi?

Tuleb eelkõige tegelda selgitustööga, et muuta kujunenud mõttemalle ja seejärel asuda muutma meie tööd takistavaid seadusi. Tean, et Eesti Muusikanõukogul on olemas ettepanek töötada välja muusikahariduse seadus. Võib-olla tooks selle seaduse rakendamine positiivseid muudatusi ka meie koolidele.

Kes peaks välja tulema seadusandliku initsiatiiviga?

Eesti Muusikakoolide Liit on püüdnud

sellega jõudumööda tegelda. 1995. aastal, kui Haridusministeerium valmistas ette huvialakooli seadust, töötas Eesti Muusikakoolide Liit välja iseseisva "Muusika- ja kunstidekoolide seaduse" teksti. Viitega haridusseadusele lükkati meie ettepanek tagasi. 1994. aastal saatsime kirja Riigikogu kultuurikomisjonile, Eesti Vabariigi Valitsusele ja Kultuuri- ja Haridusministeeriumile, milles taotlesime muusikakoolide finantseerimist riigieelarvest. Sama sisuga kiri koos konkreetsete ettepanekutega läks ka 1998. aastal Mait Klaassenile ja 1999. aastal Tõnis Lukasele. Toonane haridusminister Mailis Rand korraldas muusikahariduse küsimustega seotud ümarlaua. Kuid ka mõistva suhtumise korral tuuakse põhjenduseks seadusandlikud takistused.

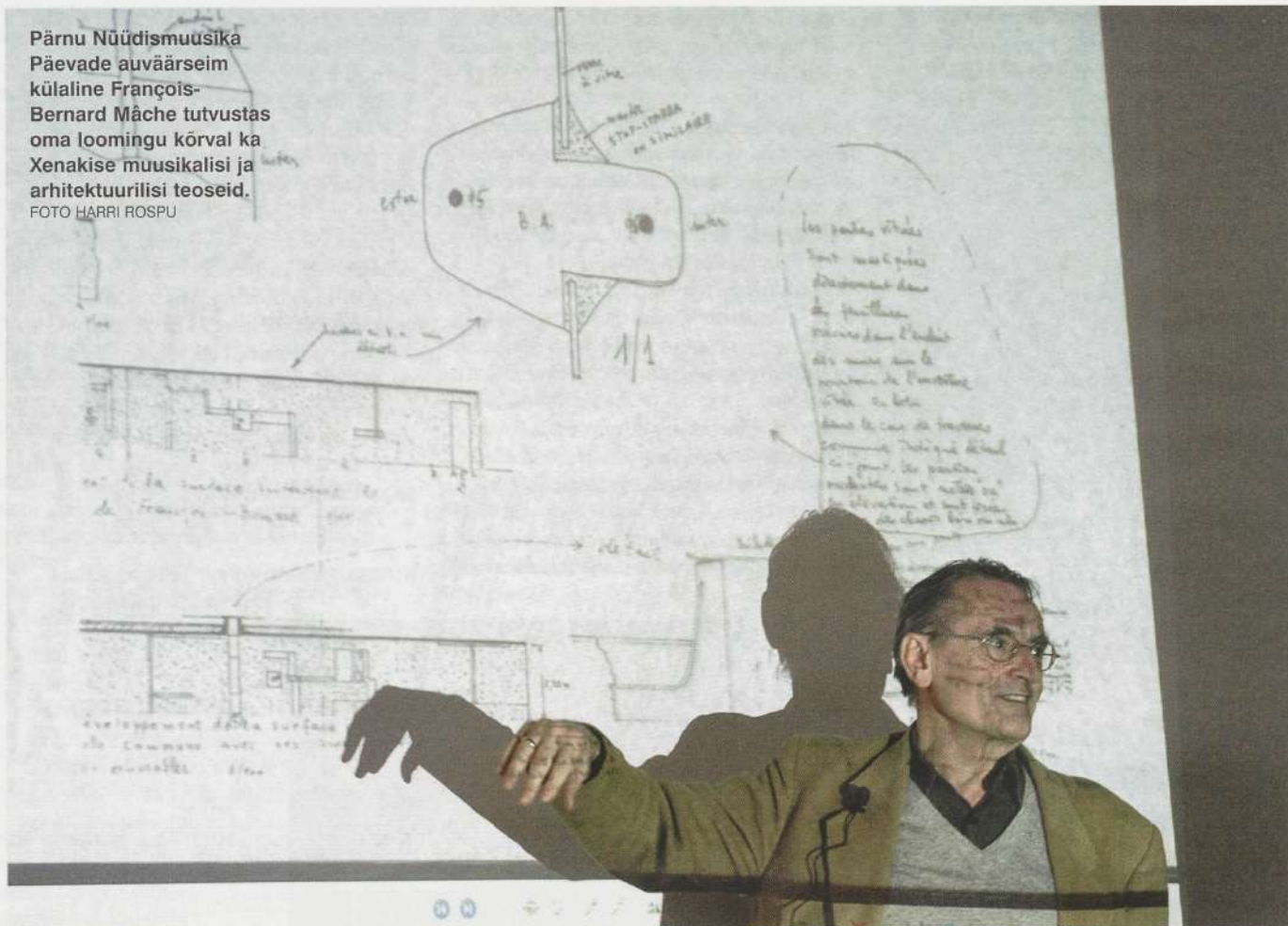
Kuidas suhtute kolme Tallinna esituskunste õpetava kooli ühendamisse?

Kui on leitud, et see on ainuvõimalik viis tuua need koolid välja avariilistest õppehoonetest, siis tuleb seda toetada. Iga muutus toob kaasa ka probleeme, kuid arvan, et need on lahendatavad. Näen positiivseid eeldusi ühendatud kooli juhtimiseks ja võib-olla ka üldhariduse andmiseks. Samuti tekivad võimalused ansambelite, orkestrite tööks, etendus-te teostamiseks, mida väikeste koolide õpilaskontingent ei võimaldanud. Eelkõige on see aga ikkagi õppehoonete küsimuse lahendamine.

Ega te ei näe ühendamises, mis tuleb ju seaduslikult fikseerida, malli ka laiemaks rakenduseks?

Vajadust selleks näen küll. Ma tean, et mõnel pool on selleks ka võimalusi leitud. Näiteks Põltsamaal on gümnaasiumi juures muusikalise keskastme võimalus. Eeskujuga said nad selleks Norrast. Katseid on tehtud mujalgi Eestis. See on vajalik, kuna elu näitab, et vanemad ei saada tänapäeval väga kergekäeliselt oma lapsi kodust kaugele ja vähemalt maakonniti peaks leiduma võimalusi edasi õppida.

Pärnu Nüüdismuusika Päevade auväärsim küllaline François-Bernard Mâche tutvustas oma loomingu kõrval ka Xenakise muusikalisi ja arhitektuurilisi teoseid.
FOTO HARRI ROSPU

EKSPRESSIOON

Mis te minu sonaadist tahate?

TOOMAS SIITAN

Jean-Jacques Rousseau (1712–1778), Šveitsist pärit prantsuse filosoof, kelle mõttemaailmaga on tänane kultuurisituatsioon seotud küllap rohkem, kui me aimata oskame, avaldas 1768. aastal ühe anekdootliku loo, mis näib esmapilgul koguni tühine, ent millele on hiljem hämmastavalt palju viidatud. Loo peategelane on tolleaegse Prantsusmaa üks säravam teadlane ja literaat Bernard de Fontenelle (1657–1757), Prantsuse Teaduste Akadeemia alaline sekretär, keda Voltaire pidas valgustusajastu ettekuulujaks ning oma aja üheks universaalsemaks suurvaimuks. Oma “Muusikasõnastikus” jäädvustas Rousseau temaga seotud veidra seiga, kirjeldades, kuidas Fontenelle kuulas igavledes instrumentaalmuusikat ning hüüdis äkki salongipubliku üllatuseks oma kärsitu arusaamatuse kõva häälega välja: “Sonaat, mis sa minust tahad?” (“Sonate, que me veux-tu?”).¹

Mulle tundub, et selle seiga kaudu räägib Rousseau uuest ühiskondlikust funktsioonist, mille muusika 18. sajandi

jooksul omandas. Esmalt võiks siinjuures muidugi täheldada vanade funktsioonide häübumist: seniajani oli suur osa kunstmuusikast olnud religioossete ja õukondlike rituaalide loomulik osa, kõik need rituaalid aga ümbritses valgustusajastu sügava skeptitsismiga. Ent inimene ei saa olla rituaalideta ning kodanliku ühiskonna uued rituaalid pidid õilistama inimliku olemise viise uuel ajastul. Muusika ühiskulamine oli neist üks.

Kontsertmuusika funktsioonide ja tähenduste määratlemine on olnud kõva pähkel, mida muusikaesthetika jätkuvalt pureb. Kuna muusika oli 18. sajandil hakanud kaotama neid tähendusi, mida ta kandis nimetatud rituaalide osana, siis tuleb arvata, et koos uute funktsioonidega sündisid ka uued tähendused. Millised need aga on? Küllap on klassikalise muusika kontsertidel istujaist kõik endale vahel asja mõtte kohta küsimusi esitanud, Fontenelle tegi seda lihtsalt valju häälega. 20. sajandi üks väljapaistvam muusikaesthetik Carl Dahlhaus (1928–1989) arvas-

ki, et Fontenelle'i ülemaära sageli meenutatud hüüatus väljendas arrogantse žestiga: kõik, mis pole terve mõistusega ja haritud inimesele korrapealt selge, pole ka mõistmist väärt.²

Ent lugu võib mõista mitut moodi. Kontsertettekandeks komponeeritud autonoomse heliteose üks eripära on tema püüde panna end keskendunult jälgima ning astuda kuulajaga sel moel omalaadseesse abstraktsesse "dialogi". Ehkki kuulaja on dialoogipartnerina tumm, saab ta ometi osaliseks muusikalisel kommuniatsioonil. Kontsertmuusika eeldab meil teatud reaktsioone ning ei otsi kuulajaga mitte ainult kooskõla, vaid ka tülitab teda – ta tõepoolest "tahab meist midagi". Ent sisukaks dialoogiks on vajalik osapoolte mõningane distants, pingeväli, mille peab muusika – kõnesoleva dialoogi juht – ise looma. Vahest väljendas Fontenelle just seda laadi ärritust, mida ta muusikat kuulates koges? Väärtsmuusika tekitab just oma kaalutletud ettearvamusega ning tähendusliku ambivalentusega sellise ärritava distantsi ning seega polegi neis kahes tõlgenduses vastuolu.

Muidugi ei pruugiks me ühe muusika kuulaja spontaansele reaktsioonile omistada muusikaloolist tähendust, ent ometi väljendub siin väga kontsentreeritult üks muusikaloo paradigmanihe: Lääne-Euroopa kultuurile iseloomulik muusika maastik hakkas alates 18. sajandi teisest poolest koosnema heliteostest, esteetilise nautlemise iseseisvaist objektidest, nii nagu näiteks maalid või skulptuurid.

Kui lugeja peaks nüüd küsima, millest too muusikamaastik enne nimetatud nihet koosnes, siis ei mahuks hästi argumenteeritud vastus neile lehekülgedele. Kinnitagem vaid praeguse aja muusikaestetikas laialt levinud tõdemust: heliteos, nii nagu me seda tunneme kahe viimase sajandi muusikakultuuris, ning spetsiifiline suhtlus temaga, mis traditsiooniliselt toimub keskendunud ühiskulamisena pidulikus, tihti lausa sakraalses õhkkonnas (me nimetame sellist sündmust kontserdiks), on sündinud mitte palju enne 1800. aastat. Monograafia mahus on selle tõdemuse ümber arutlenud Lydia Goehr, kes andis mõttele avantüristliku teravuse, väites, et ka Bach ei kujutlenud end kirjutavat heliteoseid. "Üksnes kohaldades kaasaegset vaatepunkti – vaatepunkti, mis oli Bachile võõras –, võiksime väita, et ta seda kujutles."³

*

Tänavuste Pärnu Nüüdismuusika Päevade lõppkontserdil (22. 01. 2005), mille andis ansambel Küberstuudio, juhtus veider lugu. Ansambel kavatses kasutada üleminekuks Erkki-Sven Tüüri "Sisemonoloogile"⁴ lõiku prantsuse väljapaistva modernisti François-Bernard Mâche'i (1935) elektroonilisest teosest "Quatre phonographies de l'eau" (1980). Kuid enne, kui elektrooniline salvestus jõudis päriselt lõppeda, Tüüri flöödipalaga aga juba algas, tõusis saalist helilooja Mâche ise – Prantsuse Kaunite Kunstide Akadeemia liige, kogu ürituse auväärseim külaline – ning keelas valjuhäälele resolutsusega oma teose mängimise: selles pole flöödipartiidid ning tema ei soovi kuulda oma teose segamist võõra flöödimuusikaga.

Kahtlemata võib arvata, et Monika Mattiesen ja Margo Kõlar (Küberstuudio) eksisid oma kava koostades traditsiooniliste mängureeglite vastu ning helilooja karm sekkumine oli igati õigustatud. Ent samas vastandas kuulus helilooja oma kunstilise idee ühele teisele, mitte vähem kunstilisele. Autoriõigused, millele ta samuti viitas, annavad tema ründele tõhusa juriidilise seljataguse.⁵ Täpsustuseks tuleks ka lisada, et kõnealune Mâche'i teose lõik kujutas enesest Atlandi ookeani lainemüha salvestust – ma ei taha öelda, nagu ei saaks loodushelidid salvestada ja *musique concrète*'i vaimus sellisel viisil kokku monteerida, et tulemus ei võiks vastata heliteose kriteeriumidele. Aga ometi on raske mõõda saada ka küsimusest, mis hetkel tekib heliloojal autoriõiguse lainemüha?

François-Bernard Mâche astus Pärnus välja Heliteose kaitseks. Aus oleks samuti märkida, et tema ärritus olevat alanud juba enne tema enda teose kõlamist: eelnevalt oli Küberstuudio seganud hoopis julgelt kokku Brian Ferneyhough' "Superscriptio" pikoloflöödile ning Edgar Varèse'i klassikalise elektronmuusikateose "Poème électronique" (1958). Ning Mâche arvab paratamatult, et tema fonogrammiga võetakse ette samalaadne eksperiment. Ent see ei muuda asja olemust. See kummaline seik esitas jälle ja väga jõuliselt küsimuse autori, interpreedi ja kuulaja rollist muusikas.

François-Bernard Mâche on põnev helilooja, kes on otsinud modernistliku muusika väljendusvahendite hulgas kohta näiteks ka looduse ja eksootiliste keelte kõlamaailmadele. Temalt on pärit ilus

mõtteavaldus: "Heliloojale on oluline kuulata helide maailma ning tajuda selles vormimustreid – süvahinge korrapärase ja akustikaseaduste kokkupuutepunkte – mitte selleks, et tal oleks tarvis koguda avastusi, vaid kuna see on bioloogiline funktsioon, mille rakendamist ei saa karistamatult takistada."⁶ Kuid muidugi ei piirdu helilooja anne vaid kuulamisotusega. Ta peab ka rakendama oma käsitööoskusi teisendamaks vormimustreid heliteosteks. Mis saab sel juhul aga tema "materjalist"? Mâche'i puhul mitte ainult helidest, helisüsteemidest ja vormimustritest, vaid ka näiteks linnulaulust, ookeanimüha, välja surnud keelte kõladest. Ja mis mahus on nad pärast helilooja töötoa läbimist autorikaitse objektid? Need pole kindlasti mitte ainult juriidilised küsimused.

Keegi ei pane täna Händelile pahaks, et ta oma geniaalseimates oratooriumides kasutas nii palju teiste, oma kaasaegsete heliloojate muusikat. Me ei räägi tema puhul ei plagiaadist ega kohatuist "remix'idest", sest heliloojate-geeniuste ja nende suurte heliteoste ajajärk oli tollal alles algamas. Muidugi, me ei pruugiks ka Mâche'i spontaansele reaktsioonile Pärnu kontserdimajas omistada muusikaloolist tähendust, ent ometi väljendub selles taas üks muusikaloo paradigmanihe: tänane muusikakuulaja ei tule enam tingimata pidulikus harduses kuulama heliteoseid. Ta tahab muusikas kogeda neidsamu helimaailmu ja vormimustreid, "süvahinge korrapärase ja akustikaseaduste kokkupuutepunkte", millest Mâche räägib kui heliloomingu toormaterjalist. Aga ta on minetamas pühalikku aukartust Autori ja Teose suhtes. Ja loomulikult on neid, keda see ärritab. Pärnu Nüüdismuusika Päevad, mis süüvisid väga mitmekülgelt modernistliku muusika mõttemaailma, lõppesid igatahes väga efektse postmodernistliku puändiga.

¹ Jean-Jacques Rousseau, art. "Sonate" – Dictionnaire de musique. Pariis, 1768, lk 212–213.

² Carl Dahlhaus. Musikästhetik. Köln, 1967, lk 39.

³ Lydia Goehr. The Imaginary Museum of Musical Works: An Essay in the Philosophy of Music. Oxford: Clarendon Press, 1992, lk 8.

⁴ "Inner Monologue" sooloflöödile, 1986.

⁵ Meie loo kontekstis pole vahest tähtsusetu märkida, et esimest korda sätestati autoriõigused heliteosele õige pisut enne 1800. aastat.

⁶ François-Bernard Mâche. Music, myth and nature, tlk Susan Delaney. Chur, 1992, lk 198.

Clara ja Robert Schumanni kontserdireis Tartu kaudu Venemaale

AIME KARM

Sada kuuskümmend üks aastat tagasi, 1844. aasta talvel toimus Clara Schumanni suur kontserditurnee põhja, kaaslaseks Robert Schumann ja lõppeesmärgiks esinemised Venemaa suurlinnades Sankt-Peterburgis ja Moskvas. Reis tõi Schumannid ka Tartusse ning see oli tähendusrikas kultuurisündmus tollastele ja on seda ka praegustele tartlastele. Kontserdireis Venemaale leiab olulisena käsitlust ka Robert Schumanni biograafiates – see avardas Clara kontserttegevust, aitas tutvustada ja levitada Roberti loomingut ning rikastas ka kunstnike endid uute muljete ja sidemetega muusikaringkondades.

Reisi motiivid

Venemaa kontserdireisi peategelane 24-aastane Clara Wieck-Schumann (13. 09. 1819 – 20. 05. 1896) oli oma pedagoogist isal koolitatud sooleerivaks pianistik, kes oli varakult teinud kontserdireise Pariisi, Viini, Hamburgi jne. 1840. aastal oli Clara Wieck abiellunud Robert Schumanniga ja perekonda olid sündinud lapsed. Kuid pereelu ei vähendanud Clara kutsumust olla jätkuvalt tegev kunstnikuna. Venemaa kontserdireisil oli ka materiaalne põhjus, sest juba eelmisel aastal võis Roberti päevaraamatust leida märkuse pere majandusliku kitsikuse kohta.

Robert Schumann (8. 06. 1810 – 29. 07. 1856), sel ajal 34-aastane, ei olnud, vastupidi Clarale, reisiideest vaimustatud. Ta põles loomissoovist ja pidas reisiimist ajaraiskamiseks, kuna teel olles ei saa töötada. Samuti ei meeldinud tal le kuulsat ja säravat pianisti saata lihtsalt abikaasana, kellelt võidi küsida: “Kas teie olete ka musikaalne...?” Liati oli Robert Venemaal komponistina peaaegu täiesti tundmatu, ehkki oli selleks ajaks kirjutanud valdava osa oma klaveriloomingust.

Roberti kaasasolemise tõttu on sellest reisist säilinud üksikasjalikke andmeid, kuna ta pani kirja kõik peatuspaigad ja inimeste nimed, kellega reisisil kohtuti. Roberti märkmeid ja kirju kodustele kasutas hiljem ka Clara, kir-

jutades Venemaal käigust reisiapäeviku. Lühendatud kujul sisaldub see Žitomirski raamatus “Robert ja Clara Schumann Venemaal.”¹

Ettevõtlik ja tahtejuline Clara

Võib tekkida küsimus, kuidas julges Clara Schumann sukelduda ligi neli kuud kestvasse rännakusse kõige karmimal aastajal, sõita kaugele põhja, “Lapplandi”, nagu neid hoiatati, esinema tundmatutes linnades ja asulates, olema valmis ootamatusteks ja ebameeldivusteks? Reisida tuli päevade kaupa, tihti ka öösi, katta pikki vahemaid saanide ja postitõldadega.

Veel oleks huvitav teada, kuidas toimusid ettevalmistused läbilöögiks Vene impeeriumis, sest siis polnud ju olemas meie mõistes kontserdiorganisatsioone ega produtsente?

Siin mängis olulist rolli Clara karakter, tema tegutsemiskindlus avaldus juba varem, kui ta astus vastu isale, kes püüdis takistada Clara ja Roberti abiellumist. Tuntud eesti pianist Käbi Laretei kirjeldab oma esseeraamatus Clarat kontserdikorraldajana: “Clara saadetakse Pariisi. Wieck on otsustanud, et tütre vastupanu tuleb murda. Ta jätab Clara häтта, ta ei sõida ise kaasa. Clara on kogu korraldamisraskuste koormaga ükski, ta on jätud saatuse hooleks kõigi ootamatult tekkinud olukordade ees. Isa on kindel, et Clara tuleb alistunult ning kahetsedes koju. Ta ei tunne oma tütart. Kuna tol ajal ei olnud elukutselisi kontserdikorraldajaid, määrab Clara ise kontsertide toimumise päevad, üürib saalid, koostab ja laseb trükkida programmid, tellib piletid, kontrollib kõike, lisaks veel harjutab ja esineb. Ta kirjutab: “Ma näen, et suudan siin maailmas eksisteerida ka ilma isata.” Schumannil ei jätku sõnu, et väljendada imetlust oma “säravate silmadega kangelanna” üle. Kui lõpuks õnnestub abielluda, on Clara kahekümne ühe aastane.”²

Ettevalmistused

Kontserdireis Venemaale küpses Clara peas pikemat aega. Teekond sinna kulges

mööda suurt, Kesk-Euroopat ja Peterburi ühendavat postimaanteed, mis viis läbi mitmete tuntud linnade ja asulate, kus peatuti ja kus Clara kontserte andis. Tähtsamad neist olid Königsberg (praegune Kaliningrad), Riia ja Tartu. Tuli leida kohalikud abistajad, kes panid kinni ööbimiskohad, aitasid kontsertide korraldamisel ja informatsiooni levitamisel. Igaks juhuks pidi varuma ka vajalikke soovituskirju.

Arvata võib, et Claral oli Balti regiooni kohta küllaltki palju teadmisi. Tema vend Alwin Wieck töötas parajasti Tallinnas muusikaõpetajana ja ootas Clarat sinna kontserti andma. Tartut võis kirjeldada ka Leipzigi Gewandhausi kontsertmeister Ferdinand David, kes oli siin mõisnik Carl Gotthard von Liphardti keelpillikvartetis olnud kuus aastat esiviuldaja ja tegutsenud siinses kontserdielus aastail 1829–1835.

Otsustav aeg sõiduks oli jaanuar 1844. Clara kirjutab päevikus, et jõulud ja uus aasta olid neil rõõmsad ja õnnelikud. Nad olid parajasti ära leppinud Clara isa Friedrich Wieckiga, kes pika tüli lõpetamiseks oli Schumannile saatnud detsembril keskel vabanduskirja. Jaanuaris olid ees pingelised askeldused. Lapsed tuli saata sugulaste juurde. Tütarest lahkumine polnud kerge – Marie oli kahe ja poole aastane ning Elise kaheksa kuud vana. Robert lõpetas palavikuliselt oma oratooriumi “Paradiis ja Peri”.

25. jaanuaril alustati sõitu Berliini suunas.

Stardipaik – Berliin

Kuigi Leipzigi oli neid ära saatmas Clara isa ja palju sõpru, oli reisi tõeliseks stardipaigaks Berliin. Siin kohtuti Clara ema Marianne Bargieliga ning hea sõbra Felix Mendelssohn-Bartholdyga.

Mendelssohn pühendas Clarale oma hiljuti valminud kuus “Sõnadeta laulu”. Nende hulgas oli kuulus “Kevadlaul”, mille Clara juba samal kontserdireisil populaarseks mängis. Mendelssohnid suhtusid Schumannide reisi väga soojalt, proua

Äsja abiellunud Clara
ja Robert 1840. aastal.

Mendelssohn kinkis Clarale kaasa paari kauneid karusnahkseid randmesoojendajaid (*pulsswärmer*).

Esimesed kontserdid Königsbergis

Königsbergi jõuti 29. jaanuari õhtuks. Saabudes oli kõigepealt tarvis teha mõned visiidid esinemisloa saamiseks ja saalide üürimiseks, siis mängida salongides kitsamas ringis enda tutvustamiseks ning esinemiseks sobivate pillide leidmiseks. Igal pool oli tüüpiliseks mureks kehva-poolsed elamistingimused võõrastemajades ja halvas olukorras kontserdipaigad. Teater, kus Clara Königsbergis mängis, oli kütmata, orkester nõrk, kuid inimesed ja suhtumine väga meeldivad. Robert kohtas siin mõningaid kaasvõitlejaid ja tuttavaid Heidelbergi ülikooli päevilt. Königsbergis oldi viis päeva, 4. veebruari varahommikul asuti teele Riiga. Sõit tekitas ärevust, kuna ees seisis ka piiriületamine. Sõiduks kulus paar päeva, sest ilm oli juba talvine, sadas lund ja edasijõudmine oli vaevaline.

Vahepeatus oli Tilsitis, kus ööbiti. Õhtu veedeti haritud seltskonnas, kelle hulgas viibiv lauljanna tundis isegi Roberti loomingut. Roberti sõnul mängis Clara seal väga hästi, mis omakorda näitab Clara karakterit – loomulikku valmis-

olekut ja tahet igal võimalusel mängida!

Vene piir ületati Tauroggenis. Piiripunktis läks aga kõik väga ladusalt, neid koheldi aupaklikult, pagasit vaadati pealiskaudselt ja noote üldsegi mitte. Edasi sõideti peatumata, kuigi paksus lumemes väga aeglaselt, Riia poole, kuhu jõuti 5. veebruaril. Suurejoonelise mulje jättis Schumannidele laial Daugava jõel sadadest regedest ja saanidest koosnev puuturg, mille vahel sõideti nagu tänaval.

Ebameeldivused Riias

Riia linn tundus väsitav oma kitsaste ja rämpaste tänavatega, mustlastega, rahvarohkusega, kisa ja käraga. Palju sekeldusi oli majutusega. Postijaamas puudusid elementaarsed mugavused – ei sõidukeid, ei pakikandjaid. Võõrastemajad olid küll uhkete nimedega London ja St Petersburg, ent enne sobiva elamise kättesaamist tuli edasi-tagasi käia. Ka inimesed jäid kaugeks, haritud muusikahuvilisi oli vähe. Clara kirjeldab päevikus üsna üksikasjaliselt äpardusi ja arusaamatusi Riias.

Kõige selle illustratsiooniks üks näide. Päeval oli joostud tähtsate isikute juures, õhtul teeõhtu kaupmees Berensi juures, kes oli asjaarmastaja muusik ja

komponist. Clara kirjutab selle kohta järgmist: “Kontserdiõhtu pidi peaaegu nurjuma, sest perenaine käitus taktitult – niipea, kui hakkasin esimest pala mängima, asus ta külalistele teed pakkuma. See sundis mind pala lõpetama ja edaspidisest mängimisest keelduma. Saabusid muusikud, kellest mõnega olin kavatse- nud triot mängida. Sellega nõustusin alles pärast mitmeid palveid ja perenaise vabandusi. Mängisime Mendelssohni triot. Intsidendi tulemusena öeldi ära Mustpeade Maja suures saalis ette nähtud kontserdipäev ja lükati see edasi. See rikkus tuju ja kaalusime kohe ära sõita, kuid kohalejäämist pooldajate sõna jäi peale.”³

Linn ise oli igav ja ebameeldiv. Robert käis Musse klubis ajalehti lugemas, Clara tutvus klaveritega.

Vahelduseks olid väljasõidud Miitavisse (praegune Jelgava), mida peeti kõrgema seltskonna talviseks peatuspaigaks. Miitavis oli intelligentne publik ja meeldiv esineda. Tutvuti mitme väga muusikaalse perekonnaga.

Viiel õhtul järjest (11.–15. veebruar) esines Clara vaheldumisi Riias (Mustpeade Majas, klubis Musse ja Väikeses Teatris) ning Miitavis. Muu hulgas oli kavas ka C. M. von Weberi “Kontsertpala”.

Hinnangutes nõustus Clara Robertiga, et Weberis olid mõned ilusad kohad, kuid Scarlatti sonaatide ja Henselti "Lindude" suhtes oli Clara kriitiline.

Pärast kümnet pigelist päeva Riias ja Miitavis oli Schumannidel suur soov sealt lahkuda ja jõuda Dorpatisse (Tartusse) lootuses puhata. Riia värvast sõideti väl- ja 5. veebruari õhtul, kuid vahemaad Riias Tartuni, mille läbimiseks kulub tänapäeval bussiga sõites 4–5 tundi, ei suutnud Schumannid ühe päevaga kat- ta. Algul istuti küll mugavalt tollas, kuid varsti oli selle lõpp. Ümberringi oli paka- ne ja torm, mitu korda jäädi lumme kinni ja lõpuks tuli pöörduda tagasi postijaama, seal ööbida ning hommikul uuesti teele asuda. Nad olid kuulnud, et metsades on palju hunte, kes passivad teedel reisijaid. Nad pakkusid isegi oma kutsarile joot- raha, et see neile võimaluse korral hunti näitaks. Siiski ei takistanud tuul ja tuisk neid nautimast suurejoonelist päikesetõu- su, õhtul imetlesid nad põhjamaa taeva uskumatult säravaid tähti.

Dorpat – meeldiv esinemispaik ja õnnestunud kontserdid

Tartu lähistele jõuti alles 19. veebruaril (siinse kalendri järgi 7. veebruaril). Uderna postijaamas ootas neid ees kiri juuraprofessor Bröckerilt selgitusega, kus nad Tartus elama hakkavad. Selleks oli võõrastemaja London. Clarale jättis Tartu kohe sümpaatse mulje, ta leidis, et Dorpat on väga ilus, sõbralik ja meeldiv linn. Tänavad olid puhtad, kenade väi- keste majakestega. Võrreldes elava äri- ja kaubanduslinna Riiaga oli Tartu küll viis korda väiksem (1844. aastal oli Riias 60 000, Tartus 12 000 ning Tallinnas 16 000 elanikku), kuid kultuuri ja harituse poo- lest oli Tartu Vene tsaaririigis silmapaist- val kohal. Tartu Ülikooli taasavamine 1802. aastal koos ulatusliku ehitustege- vusega andis suure tõuke linna arenguks. Haritlaskond suurenes ülikooli õppejõu- dude ja mitmest rahvusest üliõpilaste võr- ra, samuti oli siin rohkesti jõukaid balti- saksa aadlikke. Esinemisvõimalusi uues ülikooli peasaalis kasutasid meelsasti siit läbi sõitvad kunstnikud. 1842. aastal oli siin kontserte andnud Franz Liszt. Ka kohalikke muusikaga tegelevaid inimesi oli palju – kirurgiaprofessor Moier ole- vat olnud hea pianist ja improvisaator, klassikaprofessor Morgensterni abikaasa Minna oli samuti pianist, kes oli esine- nud koos Ferdinand Davidiga.⁴ David an-

Robert Schumanni joonistus Kremlist.

dis siin kontserte nii solistina kui ka oma kvartetiga.

Clara Schumanni kontsertide korral- daja ja tema peamine vastuvõtja Tartus oli Gustav Erdmann Bröcker, piduliku ametinimetusega "Liivi- ja Eestimaa pro- vintsiaalõiguse ja kehtiva tavaõiguse ning poliitika professor". Sõbralik ja jutukas vanahärra külastas Schumanne võõras- temajas kohe esimesel päeval, tõi kaa- sa Peterburi ajalehe, kus olid teated nen- de lähenevast saabumisest ja kontserdist. Professor Bröcker teatas, et oli neist ka ise ajalehes kirjutanud. Teadete avalda- miseks Schumannide reisi kohta ja nende tutvustamiseks olid siin head võimalused, kuna Tartus ilmus päevaleht Dörptsche Zeitung ja nädalaleht Das Inland, mis oli laia haardega, kajastades kultuurisündmu- si üle Liivi-, Kura- ja Eestimaa.

Nii leidis Schumannide kontserdi- reis ja läbisõit Tartust pidevat kajasta- mist ajakirjanduses. Juba 18. jaanuari Das Inlandis märgitakse Riia kontserdi- elu kohta, et tulemas on Clara Wieck- Schumann oma mehega, keda millegi- pärast mainitakse vaid nimeka laulu- komponistina. Pikem tutvustus ja iseloo- mustus ilmub Dörptsche Zeitungis lisa Beilage, kus on eraldi juttu nii Clarast kui Robertist. Clara mängu iseloomusta- miseks võrreldakse teda teiste kaasaeg- sete pianistidega, mille tõttu võib aimu saada ka nende mängulaadist. Öeldakse: "Clara mäng pole lihtsalt ümar ja sujuv nagu võib-olla Hummelil, mitte ainult elegantne nagu Moschelesel, mitte ainult särav ja tormav nagu Kalkbrenneril, mit- te nii sentimentaalne nagu Liszt või nii paljude kummaliste keerukustega nagu Chopinil..." Ka Robert Schumanni hin- natakse kõrgelt, peetakse suure fantaasia- ga heliloojaks ning Shakespeare'i ja Jean Pauli mõttekaaslaseks – "igal pool pil- did, igal pool fantaasia". Öeldakse aga,

et ei Schumann ega ka Chopin suuda oma teoseid nii hästi mängida kui Clara. Kirjutatakse ka, et veel kelleltki pole kuulnud nii täiuslikke Beethoveni teoste ettekandeid kui Clara Wieckilt.

Vahetult enne kontserti on ajalehes teade ka Clara vennalt Alwin Wieckilt, milles öeldakse, et läbisõidul Sankt- Peterburgi ja Moskvasse oodatakse Austria keisririigi õukonnapianisti Clara Wieck-Schumanni esinemist ka Revalis.

20. (8.) veebruari ajalehes Das Inland on koos balliteatega Musses ka meel- detuletus, et homme annab oma esime- se kontserdi Tartus kuulus pianist Clara Schumann, kellel äsja oli Riias tormiline edu. Dörptsche Zeitung toob samal kuu- päeval ära terve kontserdikava ja teated piletimüügi kohta kolmes kaupluses.

Kavast on näha, et peateoseks oli Beethoveni klaverisonaat nr 23 f-moll "Appassionata", mille ettekandmine te- kitas Clara kontsertidel suurt vaimus- tust. Muusika valiku sügavust näita- vad kavva võetud Chopini, Schumanni ja Mendelssohni teosed. Kava lõpuosas olid tollal tavaks olnud virtuoosset laadi transkriptsioonid Lisztilt ja Thalbergilt. Pole teada, kas ta mängis sama kava kõi- gil Tartu kontsertidel, kuna Venemaal on repertuaari märgitud veel Beethoveni klaverisonaat nr 17 d-moll (II ja III osa), Scarlatti sonaadid, Henselti teosed ja Clara enda looming. Riias mängis ta or- kestriga Weberi "Kontsertpala", kuid ku- na ta leidis, et soolokontserdid õnnestu- vad paremini, siis Tartust alates hakkaski ta esinema peamiselt sooloõhtutega, mis oli tol ajal uudne.

Pidunädal Tartus

Tartus kavatses Clara olla viis päeva ja anda siin kaks kontserti, kuid asjaolud kujunesid teisiti. Publik nõudis lisa ja kokku toimus kolm edukat kontserti täis- saalile (21., 23. ja 26. veebruaril). Siin viibimine pikenes ka Roberti haigestumi- se tõttu.

Ka seltskondlikult suheldi aktiivselt. 20. veebruaril külastasid Schumannid üli- kooli kuraatorit parun von Craffstromi, samuti proua Wahli, kelle juures olevat olnud hea klaver. Lõuna oli Liphardtite majas, kus Clara loomulikult ka esines. Ta kirjutas isale: "Siin siis David esineski oma kvartetiga..." Siinsete tavade koh- ta märgib ta päevikus, et pärast lõunat mängisid härrad klaasverandal piljardit ja suitsetasid ning et Robert tundis end

seal hästi. Õhtul kutsuti Clara daamidega teed jooma. Bröckerite juurest mindi Mussesse, kus toimus vastlapäeva maskiball.

Päev hiljem sõideti Liphardti ettepanekul tema mõisasse Raadil. Clara kaebas ränkade sõidutingimuste üle – lah-tises saanis ja 20–22-kraadises pakases. Tagajärjeks oli Roberti haigestumine reu-masse ja tõusnud palavik, mille tõttu ta jäi voodisse ja ei saanud Clara järgmistest kontsertidest osa võtta.

Oma teises Tartu-kirjas isale, 27. (15.) veebruaril teatab Clara:

“Viimasest kirjast saadik on mul ol-nud kolm säravat kontserti, mis tekita-sid meeletut vaimustust, ma ei tea siinsest paremat publikut. Õhtul pärast kontserti tervitasid meid üliõpilased kauni serenaadiga, kus nad muu hulgas laulsid minu mehe kvartetti.”

“Ma tänasin neid! Suurepäraseid het-keid!” hõiskab Clara päevikus. Muusi-kateadlase Berthold Litzmanni andmetel oli see läti üliõpilasühenduse Fraternitas Rigensis meeskoor, kes kandis ette Mendelssohni “Wer hat dich, du schönen Wald”, Schumanni “Träumende See” ja “Minnesänger”. Selle eesotsas oli tol-lane Tartu filoloogiatudeng Julius Otto Grimm.⁵

Kontsertide järelkajad ajakirjanduses

Kohe 27. (15.) veebruaril ilmus Das Inlandis kiitev hinnang Clara esinemiste kohta. Kirjutatakse, et oma kolme kont-serdiga täitis ta ootusi. Kõpsuse ja õrnu-sega esitas ta raskemaidki suurte meistri-te teoseid. See arvustus, kus imetletakse Clara mängu tundeüllust ja õrnust, kin-nitab Clara Schumanni kui pianisti sisulist sügavust võrreldes pianistide tol ajal levi-nud rohke välise virtuoossuse harrastuse-ga. 2. mail Das Inlandis ilmunud pikemas Riia muusikaelu käsitlevas artiklis, kõnel-des möödunud poolaasta kontserdielust, mainitakse kiitvalt madame Schumanni esinemisviisi. Ning tema tugevuseks pee-takse just Mendelssohni, Beethoveni, Chopini ja tema enda teoste ettekandeid.

27. (15.) veebruari Beilages ilmus tundeüllane pühendus Clarale luuletu-se kujul:

Es trat zur Zeit ein Frühlingskind

In unsre nordisch-kalten Hallen,
Wo König Winter, starr und blind,
Hof hält mit seinen Reichsvasallen.

Maakonnaavalitsuse hoone (endine hotell London) 1930. aastail Tartus Barclay platsi ääres. Praeguseks on säilinud vaid purskaev.

S i e wagt es kühn mit zarter Hand
Ihn aus der Finster'n Ruh' zu stören,
Mit Tönen weiss S i e so gewandt
Den grauen Kiesen zu beschwören.

S i e rührt die Saiten wundervoll, –
Den Saal durchzieht ein warmes Rauschen:
Der Alte lauscht, – er muss den Groll
Gar bald mit süsser Wehmuth tauschen.
Es regt sich, wie er's nie gefühlt,
Ein Frühlingsjauchzen ihm im Herzen,
Von Süden's-Woge leis unspühlt
Lauscht er dem Lied mit Lust und Schmerzen.

Da lässt er durch die stille Nacht
Die klaren Sterne tiefer glühen,
Und seiner weissen Blumen-Pracht
Hoch aufwärts silberhell erblühen.
Er neigt sich I h r vom kalten Thron,
Schmückt I h r das Kleid mit
Silberflocken,
Und drückt I h r die demant'ne Krone
Erglühend in die schwarzen Locken!

*

Just õigel ajal kevadlaps

Me külma põhjakotta astus,
kus jäik ja pime kuningas,
talv, õukond ümber, tardub troonil.
Ta julgelt, aga nõtkel käel
lööb lahti raskemeelse ringi
ning helidega võluväel
teeb ära hüglamehe halli.

Laps imeliselt puutub keeli –,
ja saali läbib soojem kabin.
Rauk kuulab nii, et salavimm
pea nukraks mabeduseks leebub.
Ning tõuseb, kui ei iial varem
ta südamesse rõkkav kevad,
sest lõunamaiste lainte sees
ta tunneb laulu rõõmsat valu.

Talv paneb läbi vaikse öö
kõik tähed hõõguma veel enam
ning oma uhke valge rüü
ta hõbedaselt õitsetab.
Siis kummardab ta külmalt troonilt
last hõbedaga ehtima
ja surub talle teemantkrooni
kesk musti lokke lökkama.⁶

Oma kirjas isale ja ka päevaraamatus kiidab Clara ülevoolavalt Tartu inimeste tähelepanelikkust. Arvestades olukorda, et võõrastemajas on elamine ja toitumine tagasihoidlik, lasksid Tartu aadlidaamid (krahvinna von Sivers, proua Wahl, proua von Viettinghoff) järgemööda kohale toi-metada häid suppe, veine, kompotte, praekana, ühesõnaga kõike, mis võis hai-get Robert Schumanni tugevdada ja värs-kendada. Clara muretsemise peale saadeti anonüümselt kaks voodit, tepitud vaibad ja sulepadjad. Clara arvates oli Robertil siin parem pödeda kui kusagil mujal, kuid ta oli ikkagi tutuju ja umbusklik.

Tartus viibiti Robertit turgutades veel paar päeva pärast kolmandat kontserti. 1. märtsil tehti lahkumisvisiidid ja pärast lõunat lahkuti Tartust Peterburi suunas. Ilm oli pehme ja Robert paranemas, mee-leolu tõusmas. Clara leidis, et vaatamata mõnede ebameeldivustele oli neil Tartus kõik hästi läinud.

Tsaaririigi pealinnas

Peterburis oli Schumannide peamine vastuvõtja pianist ja helilooja Adolphe Henselt (1814–1889), kes oli õppinud Weimaris ja Viinis, tulnud Venemaale 1836. aastal ja saanud 1838 tsaar Nikolai I laste õpetajaks. Henselt oli ka Smolnõis aadlipreilide pansionaadis muusikains-pektor. Schumannide jaoks oli oluli-seks esinemiskohaks aadlikest muusikaar-mastajate, krahvide Wielgorskite salong. Vennad Michael ja Mattheus Wielgorski, üks neist viiulimängija ja teine väga hea tšellist, olid Vene muusikaelus 19. sajandi esimesel poolel sama tähtsad kui vennad Rubinsteinid sajandi teisel poolel. Kuid peaaegu kõik biograafid toovad ära ve-ne muusikakriitiku Vladimir Stassovi ar-vamuse, et isegi need head sõbrad, kes Schumanne võõrustasid ja tsaarikotta vii-sid, ei saanud Roberti muusikast eriti aru. Neil oleks võimalik olnud oma soovitus-tega Schumanni teoseid laiemalt mängi-tavaks teha, kuid “neil olid kõrvad, sü-da ja meel ainult Mendelssohni ning kal-

lite, armsate ja võrratute itaallaste jaoks. Kõik teised võisid oodata! Ja Schumann tervelt kümme aastat". (Tol ajal 20-aastane Stassov kirjutas veel, et oli üksainus erandlik pedagoog, kes Schumanni ja Chopini teoseid õpilastele mängida andis, see oli A. A. Gerke.) Isegi Henselt, vaatamata oma sõprusele, ei mänginud ise ega andnud ka oma rohketele õpilastele Schumanni palu mängida. Stassovi meelest aga polnud see üllatav, kuna Schumanni teosed olid tol ajal nii geniaalsed, nii uued, et vaevu kellelegi meeldisid! Igal Clara kontserdil oli publiku lemmikpalaks Mendelssohni "Kevadlaul", mida tuli alati korrata, keisrinnale isegi kolm korda.

Kuid neil õhtuil hakkasid Schumannid ka Roberti teoseid tutvustama. Clara harjutas koos Henseltiga Roberti teost "Andante con variazioni". See oli Clarale küllalt pingutav, sest Henselt oli teist laadi pianist, mängis *forte's* ja ilma pedaalita. Clara meelest ajas tundide kaupa valjusti mängimine meeleheitele ja pani pea valutama. Edu oli Roberti kvintetil, mida Clara mängis koos Wielgorskitega ja ka Lvovi kvartetiga. Kvinteti esiettekanne 17. märtsil 1844 võib pidada tähtsündmuseks Schumanni loomingu tutvustamisel Venemaal. Seda lipsas kuulama ka 15-aastane Anton Rubinstein, kes oli läbisõidul Berliini tulnud Peterburi esinema. Kvintetit vaimustusse sattunud Wielgorskid organiseerisid sümfooniaorkestri Schumanni esimese sümfoonia esitamiseks autori enda juhatusel.

Pärast kurnavaid ootusi toimus Clara avalik kontsert Engelhardti saalis, mille lohakus pani teda imestama. Ühel orkestrikontserdil paluti Clarat ootamatult mitu korda esineda, kuna osa soliste oli haigestunud. Clara tegi seda vapralt, talle anti filharmoonia aukiri ning orkester mängis kolmekordset tušši.

Kui nad olid neli nädalat Peterburis viibinud, kirjutab Robert Schumann 1. aprillil papa Wieckile, et nad on hästi tutvusi loonud, Clara on neli kontserti andnud ja keisrinna juures mänginud. Iga päev on midagi uut toonud ja nad võiksid saavutatuga üsna rahul olla. Viga on selles, et nad on kontserdisessiooniks sinna liiga hilja kohale jõudnud. Furoori tegi itaalia ooper ja Garcia, Clara esimestel kontserditel oli vähem rahvast. Hiljem osavõtt aina suurenes ja Clara oleks võinud veel neli kontserti anda, kuid peagi algas ülestõusmispühade eelnev kannan-

ustnädal ja nad pidid mõtlema edasireisimisele Moskvasse.

Moskva nädalad

Teel Moskvasse külastati ka Roberti ema venda, rügemendiarst dr Schlegelit, kes elas Tveri lähedal mõisas. Tema poeg Karl oli linnas ohvitser.

Moskva nädalad olid rohkem puhkuseks ning maa ja inimeste tundmaõppimiseks. Reisil olles ei saanud Robert komponeerida, kuid jalutuskäigud linnas tekitasid oma vaadete, kuplite ja tornidega, vaimustust. Ta võrdles Moskvat idamaise linnaga "1001 öö muinasjutust" ning see inspireeris teda kirjutama luulevormis pikki poeme "Moskva ja Napoleoni" ning "Tornikella" motiividel. Schumanni mitmekülgset andekust näitab ka joonistus Moskva kremlist.

Lihavõttenädalal oli linnapilt kirev, kuid kontserte külastati vähem. Schumannide koduigatsus tugevnes ja 8. mail asusid nad tagasiteele Peterburi. Seekord oli sõit kevadine ja Sankt-Peterburg teritas neid peaaegu suvekleidis. Kümme päeva hiljem astusid nad Kroonlinnas laevale, mis viis neid Swinemündesse, 24. mail jõuti Leipzigi Zwickausse ja kuu lõpuks lastega tagasi koju Leipzigsisse.

Tulemustest

Kuigi Moskva kontsertidel oli rahvast vähem, kui Clara oleks soovinud, siis Peterburis oldi väga edukad. Majanduslikult pidi kontserdireis tasuv olema, sest Clara ostis Peterburis firmast Wirt klaveri.

Väga rikkalik oli sõit muljete poolset. Sõlmusid sidemed paljude väljapaistvate kultuuri- ja muusikategelastega. Oma kirjades isale avaldab Clara heameelt, et nad on Berliinis isiklikult tuttavaks saanud luuletaja ja keeleteadlase, Berliini ülikooli professori Friedrich Rückertiga, kelle tekste oli Robert oma laulutsüklites kasutanud. Huvitavateks tutvusteks pidas ta ka revolutsionäär Jacobit Königsbergis ning vaimulikku Karl Christian Uhlmanni Riias, kes oli olnud Tartus ülikooli professor ja rektor ning tuntud ka muusiku ja laululoojana.⁷ Pärnust pärit noorest filoloogiatudengist Julius Otto Grimmist, kes Schumannidele 1844. aastal vaimustusega serenaade laulis, sai hiljem Leipzigi konservatooriumis õppides helilooja ja dirigent, kes töötas kaua õpetaja ja muusikajuhina Münsteris. 1853. aastal tekkis Grimmil pikk sõprus Johannes

Brahmsiga ning tutvus viiuldaja Joseph Joachimiga.

Reis pani aluse Schumannide muusika levikule Venemaal, kus see sai edaspidi tuntuks ja armastatuks. Võib arvata, et juba siit sai tõuke noor Anton Rubinstein, kellest kujunes suur Schumanni loomingu austaja ja propageerija Venemaal. Muusikateadlane Stassov oli samuti Schumanni loomingust vaimustatud ja soovitas seda "võimsa rühma" heliloojatele.

Huvitav on ka tõik, et Clara Schumann tegi veel teisegi kontserdireisi Venemaale, mille initsiaatoriteks olid just Rubinstein ja Stassov. Viibides 1859. aastal Londoni festivalil, tutvustas Rubinstein Clarale Stassovit ja see kutsuski Clara taas Venemaale esinema. Reis toimus 1864. aastal, kui Robert Schumann oli juba surnud, kuid tema looming Venemaal väga populaarne. Tormiline edu saatis Schumanni Klaverikontserti a-moll Peterburi konservatooriumi saalis. Clara mängis veel "Karnevali", "Sümfoonilisi etüüde", "Andante con variazioni" koos Anton Rubinsteiniga ja muud.

Allikmaterjalina on kasutatud muusikateadlase Geiu Rohtla kogutud artikleid 1844. aasta ajalehtedest Das Inland ja Dörptsche Zeitung.

¹ Daniel Žitomirski. Robert i Clara Schumann v Rossii. Moskva, 1962.

² Käbi Laretei. Clara, geeniusse abikaasa. Vihmapiisad ja kuupaiste: Esseid muusikast. Se & JS, 2002, lk 185.

³ D. Žitomirski, lk 107–108.

⁴ Karl Leichter. Kreutzwald ja muusika. Valik artikleid. Tallinn, 1982, lk 106.

⁵ Samas.

⁶ Beilage zur Dörptschen Zeitung 15. 02. 1844. Tõlkinud Enn Lillemets.

⁷ Elmar Arro. Baltisaksa laulukoolid. Vana aja muusikud. Ilmamaa, 2003, lk 16–18.

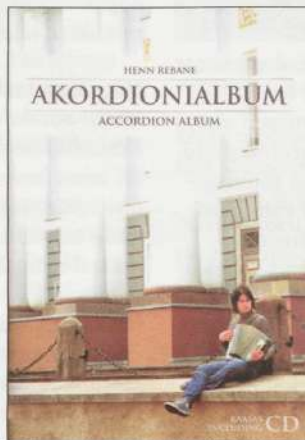
“Akordionalbum” viib värvilisse muusikamaailma

2004. aasta sügisel ilmus Henn Rebase “Akordionalbum”, lisa mängurõõmu noorele akordionisõbrale. Albumi kolmkümmend lugu on jagatud kolme ossa: “Mängukast” algajale, “Albumilehed” edasijõudnule ja ansamblilood nimel all “Jututuba”. Paljude toredate palade hulgas on ka Henn Rebase hittlo “Veskimees” seade, pealkirjade nagu “Lend”, “Sinine ruum”, “Portugal”, “Sambossa” jne taga peitub värviline, rütmikas ja kaasakiskuv muusika.

Henn Rebane: See album on tegelikult juba minu neljas noot. Eelkäijateks olid kõigepealt 1995. aastal välja antud “Minu akordion”, mis sisaldab täiendava repertuaarina muusikakoolidele erinevate maade muusikat, sekka ka mõned minu enda lood. Üks neist, mida tahaksin heameelega mainida, on Cyrillus Kreegi nootidest pärit norra rahvalaul. Leidsin selle Teatri- ja Muusikamuuseumist ja seadsin akordionile. Siis “Polüfooniaalbum” 1997. aastal. Vanamuusika on ju alus iga pilli õppimisel, niisama ka akordionimängus. “Polüfooniaalbum” koosneb inglise,

prantsuse, itaalia ja saksa, hilisbaroki ja sellele järgneva ajastu muusikast, andmestikuga helilooja või pala kohta. See album on leidnud ka näiteks Soomes head vastuvõttu. Ja 2001. aastal valmis “Viis eesti tantsu”, ka need lood said alguse Muusikamuuseumist leitud viiest tantsuteemast.

Nagu teada, on akordionile problemaatiline originaalrepertuaari leida. Väga palju kasutatakse siin teiste pillide muusika seadeid. Üheks probleemiks on veel see, et paljud heliloojad kirjutavad valikbassidega akordionile, aga eesti muusikakoolides ei ole see pill eriti levinud. Seetõttu on tänapäeva repertuaari hulk veel selle võrra väiksem. Soomes ja Rootsis antakse küll huvitavaid noote välja, aga need on kallid ja pole ka nii kättesaadavad. Mul oli aastate jooksul erinevas stiilis lugusid tekkinud ja koondasin nad

nüüd ühtseks noodiraamatuks. Püüdsin teha nii, et iga lugu oleks ka pedagoogilises mõttes arendav. Osa palu on kahes variandis, kui pala on keeruline, siis leidub sellest ka lihtsam versioon. Noodil on kaasas CD-plaat, mis on mu enda sisse mängitud. Loodan, et õpetajatele on ta abiks, see aitab õpilasele kergemini neist lugudest kõlalist ettekujutust luua.

Olen käinud oma albumit Eestimaa eri kohtades tutvustamas, kõik õpetajad kurdavad seda, et kesken-dumine pillile on vähenenud, õpilaste huvid on killustatud.

Aga pillimängus paraku ei saa n-ö seivida taset nagu arvutimängus, et lähed järgmine päev järgmiselt “levelilt” jälle edasi. Seetõttu peab olema vaheldusrikas repertuaari, mis kutsuks harjutama.

Matti Rantanen, Sibelius Akadeemia akordioniosakonna juhataja: Henn Rebasel on valminud ülimalt huvitav “Akordionalbum”. Kõik need nii traditsioonilised akordionilood kui ka nüüdisaegse rütmimuusika stilis palad on tema enda loodud, just sellised, nagu meeldib tänapäeva pilliõppijale. “Akordionalbumi” bluusi, swingi, *musette*’i ja isegi balkani muusika mõjutustega lood pakuvad vaheldusrikas repertuaari ka noorele akordionivirtuoosile. Südamlikud õnnitlused autorile, usun, et album leiab kasutust ka väljaspool Eestit.

Peeter Vähi: Soovides objektiivselt läheneda Henn Rebase “Akordionalbumile” ja sellega kaasas olevale heliplaadile, tuleks hetkeks unustada muusikaakadeemias omandatud hindamiskriteeriumid ning võtta omaks erapooletu suhtumine muusikastiilidesse ja -instrumentidesse. Rebase suurepärase pillivaldamine ei avaldu üksnes CD-salvestuses, vaid ka kompositsioonide akordionipärasuses. Autor on jaotanud kogumikus sisalduvad palad lihtsamateks ja komplitseeritumateks, samuti lisanud sõrmestuse, mis ilmselt viitab pedagoogilisele lähenemisele. Tahaksin siiski väga loota, et selle muusika levik ei piirdu muusikakoolidega, mitmed palad (näiteks “Lend”, “Sambossa 5” jt) vääriks kindlat kohta konsertrepertuaaris.

Olev Sau: Henn Rebase välja antud “Akordionalbum” on igati tänuväärne kogumik selle pilli mängijaile. Siit võib leida üsna lihtsaid, kuid meeldejäävaid meloodiaid ning nii keskmise kui ka suurema raskusastme ja tehniliste võtetega palu. Harmooniliselt ei pretendeeri kogumik kaasaegse harmoonia viimasele astmele, vaid säilitab midagi ka klassikalisest muusikast, võiks öelda, et rajaneb klassikalisel harmoonial.

Rütmiliselt on palad väga vaheldusrikkad. Leiame huvitavaid rütmifiguure, eriti ansamblites. Tihti on ka lugude osad toredalt vaheldusrikkad, näiteks pala “Lend” jt. Palade nimed on juba väga huvitavad. Näiteks “Vaarikakook”, “Sinine ruum”, “Purpurbarett”, “Hommikune jälg” jne. Mängijal (eriti noorel) tekib huvi, milline on “Vaarikakook”? Või kuidas ja miks on see ruum sinine?

Palade meloodiates leiame meeldivaid ja ka üsna omapäraseid osi, mis näitab autori isikupärast meloodiaannet.

Kõik palad on üpris akordionipärased ja seetõttu ennustan neile head tulevikku!

Juhan Vihterpal võitis väärrika filmimuusikaauhinna

LIISA HIRSCH

19.–21. novembrini toimus Kölnis Euroopa filmimuusika kongress “Soundtrack Cologne 1.0”. Kolm päeva väldanud üritusel toimusid loengud ja keskustelud, mis hõlmasid teemasid alates filmiajaloo kuni rahastamisprobleemideni, kaasatud oli ka Hollywoodi filmitegijaid. Peale selle võis näha vast valminud filme, näiteks Thomas Riedelsheimeri film “Touch the Sound” Evelyn Glenniest jm. Ürituse raames toimus ka filmimuusika konkurss, võistlustöö oli lühimängufilmi “Grau” helindamine. Võistlejaid oli kaksikümme viis, kokku kolmeteistkümnest riigist. EMA tudengitest pääses finaali Juhan Vihterpal, kes võitis esimese preemia. Saavutuse kaalukuse mõõduks on sadu tuhandeid kroone maksev auhind, kaks salvestuspäeva West-Deutsche Rundfunki sümfooniaorkestriga.

Millised on sinu varasemad kokkupuuted filmimuusikaga?

Need puuduvad täiesti. Kui filme vaatan, siis midagi jääb ikka “kõrva taha”, aga ise pole filmimuusikat teinud.

Miks otsustasid sellel konkursil osaleda?

Noh... et Saksamaale saada! Tegelikult kohe, kui ma alustasin selle muusika tegemist, sukeldusin täiesti sinna maailma, mulle meeldis sobitada muusika tundeid stseenide tunnetega, neid otsida. See, et see oli minu jaoks täiesti uus, tegi ka asja huvitavaks.

Oli valida multifilmi ja mängufilmi vahel, miks otsustasid viimase kasuks?

See meeldis rohkem, tundsin selgemini, millist muusikat teha, ja kuna oli vaja väga kiiresti tegutseda, siis multifilmi jaoks hääle tegemine oleks nõudnud rohkem aega.

Miks ja kuhu otsustasid muusika filmis panna, sul olid päris suured ja julged muusikaliselt katmata löigud?

Ma pean väga lugu filmist, kus ei ole muusikat. Kui on liiga palju muusikat, siis see lihtsalt enam ei toimi, peab piiri pi-

dama. Lõpuks on ju filme, kus pole üldse muusikat vaja, aga see oleneb filmist.

Miks kasutasid algmaterjalina põhiliselt kitarrisound'e?

Kuna filmimuusika tegemine iseenesest oli minu jaoks täiesti uus asi, siis otsustasin mängida n-ö sellisel territooriumil, mida ma valdan, kitarril olen arvestataval määral mänginud.

Milline oli tööprotsess?

Hakkasin teatud kohtade peale improviseerima ja siis vaatsin, milline üldmeeleolu peab olema, mõnes kohas jäi algmaterjal isegi sisse, siis hakkasin seda kasutama ja kihte lisama.

Mis programmiga töötasid?

Arvutimuusikaga alustades ei teadnud ma sellest midagi. Üks sõber pani mulle arvutisse mõned programmid. Leidsin, et on programm nimega “Acid”, mis hakkas kohe alguses meeldima. Töö käigus õppisin seda tundma ja nüüd on see mulle kuidagi koduseks saanud. Filmile muusikat tehes kasutan ka sãmplereid ja *software*’i põhiseid sünte.

Juhan Vihterpal.
FOTO MAREK VILBA

Oli midagi eelnevalt ka juba olemas?

Ühe löigu tegin vahetult enne, kui hakkasin filmimuusikaga tegelema, ja siis selgus hämmastaval kombel, et mingid asjad jooksid filmis ja muusikas täiesti sünkroonselt.

Sul oli võimalus finaali kuulata, mida arvad teiste osalejate muusikast?

Nad olid ühest küljest teadlikumad, oskasid mingeid võtteid. Samas mind häiris, et muusikat oli liiga palju, vahel tekkis üleüllastumus. Aga neilt oli palju õppida, seal oli teistsugust kogemust, mida mul ei olnud.

Miks žürii sinu variandi kasuks otsustas?

Üritasin filmis selliseid kohti võimendada, kus sain mõttest aru, aga nägin, et film üksi seda edasi ei anna, muusika aitab poolelijäävaid mõtteid jätkata. Võibolla suutsin täpsemalt erinevaid tundeid võimendada, muusikalised löigud olid karaktersemad.

Lõputiitrite ajal kõlas vali ja veidi brutaalne muusika.

See oli minu jaoks vältimatu areng filmi lõpukaadrites. Terve film on kahtlused, asi krubiv pinget ja lõpeb tegelikult negatiivse alatooniga. Tahtsin päästa selle negatiivse emotsiooni lõpus valla.

Kui kaua sa elektronmuusikaga juba tegeled?

Umbes kaks-kolm aastat, enne seda olin mänginud klassikalist ja seejärel elektrikitarril.

Mida tulevik toob?

See on hea küsimus. Igal juhul looming, ainult et milline? Praegu on segane aeg, tegelen erinevate muusikavaldkondadega, mitu rada on käsil. Filmimuusika on selles mõttes väga aus – tegin seda, mida ka niisama teeksin. See oli minu jaoks hästi tähtis, et ei hakanud sihilikult jäljendama teisi filmiheliloojaid ega arvestanud sellega, kas nõnda on kombeks kirjutada. Tegin seda, mis mulle endale meeldis.

Malle Maltis võidukas

LIISA HIRSCH

Malle Maltise teos pealkirjaga "Res" (ladina keeles "objekt", "asi") klaverile, löökpillidele ja fonogrammile saavutas Prahas toimival rahvusvahelisel elektroakustilise muusika konkursil "Musica nova" esikoha elektroakustiliste teoste kategoorias. Laureaatide hulgas oli Portugali, Hollandi, Kreeka ja Tšehhi heliloojate kõrval ka Eesti.

Kelle juures sa oled heliloomingut õppinud?

Ma olen pikka aega olnud Toivo Tulevi õpilane (alates Otsa koolist), Muusikaakadeemias olen õppinud ka Eino Tambergi juures. Veel olen täiendanud end Hollandis Utrechti konservatooriumis Henk Alkema juhendamisel, elektroonilise muusikaga alustasin Margo Kõlari käe all.

Palun räägi oma teose "Res" saamisloost.

Minu teos "Res" loob kujutluse objektist või asjast, mis koosneb kahest materjalist: metallist ja klaasist. Minu idee ja eesmärk oli selle teosega välja tuua nende kahe, isenesest väga erineva materjali helide sarnasusi. Fonogrammil kõlavad mitmesugused klaasi- ja metallihelid ning sünteesitud he-

lid, mis sarnanevad klaasi ja metalli helidega. Ka instrumendid valisin sama põhimõtte järgi – metall-löökpillid ja klaver.

Idee selline teos luua oli mul olemas väga pikka aega ning ootas ainult teostamiseks impulssi. Selleks impulsiks saigi tellimus NYJD-festivaliks 2003, mil toimus "Resi" esiettkanne.

Kas kindel nägemus teosest oli kohe või tekkis see töö käigus?

Minu ettekujutus sellest oli alguses pisut erinev, võrreldes teosega, mis lõpuks valmis sai. Nii nagu väga paljud heliloojad ka enne mind on tõdenud, hakkavad lood mingil hetkel enda kujunemist ise juhtima, näidates võimu helilooja üle. Teose vorm, mis sõltub muusikalisest materjalist, võtab teise kuuju, kui materjal muutub.

Mida kasutasid algmaterjalina?

Fonogrammi komponeerimiseks salvestasin sõprade kaasabil kõikvõimalikke klaasjaid ja metalseid helisid tekitavaid objekte Muusikaakadeemias, näiteks metallkäsipuid, jalgrattaid, fuajees seisvat katkist pronkskulptuuri, alumiiniumist prügikasti, lauajalgu jms; me lõhkusime ära kaks klaasi ja salvestasime kildude helisid. Pidime seda

Malle Rotterdami Punasel Sillal, 2003.
FOTO ERAKOGUST

kõike tegema öösiti, sest päeval on akadeemia salvestamiseks liiga mürarikas.

Meie igapäevaelus on palju helisid, mis on olemuselt muusikalised ja samas erilised kui need, mida tekitavad muusikainstrumendid. Elektrooniline muusika on suurepärase võimale neid helisid kinni püüda või luua ise täiesti uue kõlaga helisid, neid organiseerida ning taasesitada mingis muusikakontekstis või panna neid kõlama koos akustiliste instrumentidega.

Mida toob tulevik?

Ka hetkel tegelen elektroonilise muusikaga, valmimas on teos saksofonile ja elektroonikale Ursula Saali tellimisel, samuti on käsil muusika uuele animafilmile ja Eesti Muusika Päevadeks on tulekul multimeediaprojekt ühistööna Ülo Kriguli, Tatjana Kozlova ja kunstnik Kirke Kangroga.

BAGATELLID * EESTI

Eesti Kooriühingu aastapreemiad

23. jaanuaril anti Eesti Kooriühingu aastakontserdil Estonia kontserdisaalis välja koori- ja puhkpillimuusika aastapreemiad.

Kaheksale tiitlile kandideeris 69 nominenti. Tiitlisajajatele välja pandud preemiad pole rahalised, vaid mõeldud saaja muusikaliseks arendamiseks.

Aastapreemiade laureaadid: aasta koorid on Eesti Rahvusmeeskoor (dirigent Ants Soots) ja Eesti Meestelaulu Seltsi üle-eestiline poistekoor Kalev (dirigendid Hirvo Surva ja Indrek Vijard); aasta dirigent Ants Soots; aasta puhkpilliorkester puhkpilliorkester Tartu (dirigent Margus Kasemaa); aasta orkestridirigent Aavo Ots (Tallinna Muusikakeskkooli Puhkpillisümfooniad, Eesti Noortebrass); aasta noor dirigent Risto Joost (kammerkoor Voces Musicales).

Aasta teoks peeti Gustav Ernesaksa monumendi püstitamist Lauluväljakule (Eesti Meestelaulu Selts).

Eesti Raadio eripreemia pälvis XXIV üldlaulupeo kunstiline juht Alo Ritsing. Meeles peeti ka möödunud aastal Eestile esimese Grammy toonud koore Ellerhein ja Eesti Rahvusmeeskoor.

Poistekoor Kalev Stenbocki maja õuel, tähistamas Eesti ühinemist Euroopa Liiduga.

FOTO PEETER LANGOVITS/SCANPIX

Tänavused Kultuurkapitali aastapreemia laureaadid

Tõnu Kaljuste pälvis saja tuhande krooni suuruse aastapreemia "Eesti ballaadide" värske muusikalise teostuse ja laiahaardelise kontserttegevuse eest.

"Eesti ballaadide" lavastuse puhul on kiidetud muusika ja lavapildi tasakaalu. Eraldi lindistatud orkestripartiid, *surround*-heli ja näitlejate ning akadeemilisest muusikatradsioonist väljaspool seisvate solistide kasutamine oli märk püüdest muusikat uuesti "lavastada". Regilaulu staatikat muutsid dünaamilisemaks mõned kiirendused ja heliefektid. Kuulajat ümbritseva "helide metsa" idee tundub väga huvitav. Kalmuliste teekonda Sootaga küüni seinte vahelt pimedasse augustiõõsse ääristavad rohelised tuled kannavad spirituaalset tähendust, aga meenutavad ka lennuki stardirada – seda, mis viib paradiisi või parematele jahimaadele, välja konnatiigist või porimükkast.

Evi Arujärvi, TMK 2004, nr 11.

Preemia suurusega nelikümmend tuhat krooni:

Kristel Pappel – uurimuse eest "Ooper Tallinnas 19. sajandil".

Autor oskab ajaloolisi andmeid, fakte ja arve sünteesida ning ilusas eesti keeles elavaks kirjutada, nii et Tallinna Teatri ooperilavastamise lugu saab lugeda kui huvitavat, kohati suisa põnevast romaani, ilma et uurimus kaotaks oma teaduslikku ilmet. Faktitäpsed, detailidesse ulatuvad kirjeldused manavad ülemöödunud sajandi Tallinna teatrielu lugeja vaimusilma ette värvikalt ja veenvalt.

Luule Epner, TMK 2004, nr 3.

Kristel Pappeli kui õppejõu kiituseks võin öelda sõnu üli-võrdes. Pappel oli meie muusikaajaloo õpetaja TMKKs ning suutis oma särava entusiasmiga meid kaasa haarata, olgu selleks siis romantismiajastu või 20. sajandi muusika. Pappeli korraldatud romantismiõhtud, põhjalikud "teoreetikute eritunnid" Rahvusraamatukogus ja külaskäigud tema juurde koju – see oli äärmiselt soe ja lähedane kontakt, mida õppejõu ja õpilaste vahel võib harva kogeda. Meie lennu lõpetamise puhul olime kõik korraga palutud Pappeli juurde koju külla. Ja ime – umbes kakskümmend inimest mahtus ka õdusalt ära tema üsna kitsasse Lasnamäe korterisse!

Mirjam Tally

Galina Grigorjeva – kõrgetasemelise loomingu eest 2004. aastal.

Rootsi löökpilliansambli Kroumata kontsert Pärnu kontserdimajas 30. juunil 2004.

Jälle kavas esiettekanne, seekord Oistrakhi festivali oma heliloojaks kujunenud Galina Grigorjevalt "There Is a Time for Autumn". Suure saali lava, kuhu mahub lähedalt suure oratooriumi ettekandeparaat, oli seekord täidetud kõikvõimalike ja -võimatute löökpillidega. Maksimaalselt olidki need kasutusel Grigorjeva teoses, mis ei mängi niivõrd rütmide kui ülipõnevate tämbrite konglomeraatidega ning sugugi mitte kurdistavates dünaamikamõõdetes, pigem nõuab süvenenud kuulamist.

Tõnu Kaljuste.

FOTO RAUNO VOLMAR/EESTI PÄEVALEHT

Kompositsioon oli huvitav ja täiesti kollegiaalne naabritega, kellega ei keegi muu kui Toru Takemitsu ja Iannis Xenakis.

Toomas Velmet, Sirp 9. 07. 2004.

Taavo Rimmel – silmapaistva muusikalise tegevuse eest.

Paljud inimesed kipuvad ehk arvama, et kõige igavam muusikainstrument maailmas on kontrabass. Põhiliselt saatepillina kasutuses olevana, usaldatakse sellele instrumendile meloodia-veeretamist haruharva, põhjusena pilli madal tämber ja kohati halvasti tajutat intonatsioon. Aga asjad muutuvad, kui lavale astub kontrabass ja tema peremees üksi, "alasti", ilma ühelteki teiselt instrumendilt laenatud kehakatteta.

30. IX Kanuti Gildi hoonesse astudes ei uskunud ma oma silmi. Ukse juures vonkles piletiisovijate saba ning ka sisse minnes polnud istekohtadeni tungleva rahvasumma tõttu kerge teed leida. Olin sattunud kontrabassist Taavo Rimmeli soolokontserdile "Mõtted". Kontserti iseloomustades võiks sellele nimeks panna kontsert-performance, kus vaheldusid naturaalne kontrabass ja keeruka elektroonilise aparatuuriga varustatud instrument, mis lõi eeldused mitmehäälsuse rakendamiseks ettekandes. Suurim avastus oli kindlasti see, milliseid võimalusi annab interpreedile muusikategemiseks kohapeal salvestatud muusika kasutamine põhjana, mille peale on võimalik luua meloodiaid.

Vahur Luhtsalu, Sirp 15. 10. 2004.

Ants Soots – tulemuslik tegevus Eesti Rahvusmeeskooi peadirigendina.

Tänane Eesti Rahvusmeeskoor on toonud eesti muusikale esimese "Grammy". Käega katsutav rahvusvaheline tunnustus seisab pisikese kuldse toruga grammofoni näol RAMi peadirektori toas ning annab järjekordset tunnustust sellest, et maailma

ainus professionaalne meeskoor on igati oma nime vääriline.

Kaie Tanner, Muusika 2004, nr 11.

Tõnu Kõrvits – 2004. aasta heliloomingu eest.

Tõnu Kõrvits: Inimene on üks ääretult suur saladus. Mõnikord võtad mingi suure asja ette ja arvad, et sul ei ole elu sees jõudu, et see lõpule viia. Aga selgub, et on olemas mingid salajased soovid, kust tuleb jõudu ja energiat. Midagi sellist, mida sa veel ei tea, et on olemas. See on nagu viide Andrei Tarkovski filmile “Stalker”, kus nad lähevad Tsooni, seal on müstiline tuba, kus kõik inimese soovid täituvad, ka need, mida inimene ei teagi, et ta soovib. Oled otsekui Tarkovski toas.

Muusika 2004, nr 3.

Mihkel Poll – edukas esinemine rahvusvahelisel pianistide konkursil.

Mihklit ei pandud aga klaverit mängima mitte sellepärast, et ta oleks juba väiksenä olnud superandekas, vaid hoopis sellepärast, et ta na-tu-ke-ne-gi paigal püsiks. Mihkel oli selline laps, kellel isegi

söögilaua taga istudes jalad laua peal olid. Nüüd püsib Mihkel paigal liigagi hästi – klaveri tagant peab teda lausa ära ajama.

Mihkel Poll: Kui üks asi istub, siis tegeled sellega rõõmuga. Olen paar vabariiklikku konkursi võitnud ja kolm rahvusvahelist. Kui hakata Eesti tasemega võrdlema, siis võib tunduda, et olen hea mängija, aga kui võrrelda rahvusvahelise-ga, siis on konkurents tihe.

Pere ja Kodu 2004, nr 12.

Robert Jürjendal, Mart Soo ja Tõnis Leemets – Weekend Guitar Trio kontserttegevuse eest kodu- ja välismaal.

Mart Soo: Kõige rohkem oleme mänginud džässifestivalidel, mis on minu arust absurd, kuna mina seda muusikat džässmuusikaks küll ei pea. Samas inimestele, kes teevad kitarrifestivali, ei ole see kitarrimuusika; inimestele, kes teevad progefestivali, ei ole see proge; inimestele, kes teevad kaasaegse muusika festivali, ei ole see kaasaegne muusika. Ainuke lah-ter, kuhu alla seda millegipärast paiguta-takse, on džäss. Enamik džässifestivale on suhteliselt avatud, nad “söövad selle muu-sika ära”, neelavad konksu alla.

Muusika 2003, nr 9.

Heljo Sepp – pikaajalise loomingu ja pedagoogilise tegevuse eest.

Heljo Sepp: Olles läbinud Ellerite ja Neuhausi kooli ning töötanud juba pool sajandit õppejõuna ja interpreedina, võib kõige siiramalt tunnustada, et kõige alu-seks on siiski aus ja andunud mõttetöö. Tunnetest üksi jääb väheseks, nad tõuka-vad sind paigast, aga see on alles pisku. Muusika on ju nii ääretult lai, sügav, mit-mekihiline ja rikas, et kogu sellesse mit-mekihilisusse süüvimiseks tuleb rakenda-da ka analüüsi, millele viitasid muusika mõtestamisel minu mõlemad õpetajad.

Klaver 2004, nr 9.

Helju Tauk – panuse eest eesti muusika-kultuuri.

“Helju Tauk oskas muusikaajaloos hiilgavalt paralleele tõmmata poliitilise maailma ja tänapäevaga,” Jüri Aarma aja-kirjas Anne 2004, nr 12.

Koostanud Mirjam Tally

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid märtsis 2005

5. märts kell 18.00

Kadrioru loss
Reet Ruubel (klaver)
Triin Ruubel (viul)
Kärt Ruubel (klaver)

6. märts kell 12.00

EMA kammersaal
Niina Murdvee viuliklassi õpi-lased

6. märts kell 16.00

Estonia Talveaed
TMKK puhkpilliosakonna õpi-lased

12. märts kell 12.00

Tallinna Linnateatri
kammersaal
Toomas Nestori viuliklassi
õpilased

13. märts kell 12.00

Mustpeade Maja
Tiit Peäske viuliklassi
õpilased

13. märts kell 12.00

EMA kammersaal
Inga Orutar, Anna Martinen,
Anna Igoševa
Ira Flossi klaveriklassist

E · R · S · O
EESTI RIIKLIK SÖMFOONIAORKESTER

10. märts kell 19 Estonia kontserdisaalis

MAARIKA JA KRISTJAN JÄRVI

Beethoven – Avantiäng ooperile “Fidelio”

Eller / Coleman – “Kolm pala” (esiettekanne).

E. Kapp – Flöödikontsertino,

Eespere – “Concerto Flauto”,

Sibelius – Sümfoonia nr 6 ja nr 7

MAARIKA JÄRVI (flööt)

Dirigent KRISTJAN JÄRVI

Piletid: 150,-, 100,-, 60,-

www.erso.ee

tel. 6 117 787

Eduard Oja sünnipäev Tartus

17. jaanuaril, Eduard Oja 100. sünniaastapäeval toimus Tartu Elleri-nimelises muusikakoolis helilooja juubelikontsert. Vardo Rumesseni esituses kõlasid Oja klaveritsüklid “Vaikivad mee- leolud” ja “Sugestioonid”, Aare Tammesalu ja Urmas Vulbiga mängiti “Aja triloogiat” ja “Aeliita süiti”. Mati Palm ja Merike Käver esitasid Oja soololaule: “Sina ja mina”, “Me olime nagu lapsed”, “Jõuetus” ja “Põhjamaa lapsed”; kontserdi lõpetas Klaverikvintett Pille Taniloo, Kristel Eeroja-Põldoja, Kadri Sepalaane, Kadri Rehema ja Indrek Leivategija ettekandes. Juubeliüritusel viibinud helilooja tütre Vaike Ojaga vestles pärast kontserti Pille Taniloo.

Kui palju võib praegu alles olla neid inimesi, kes on Eduard Ojale kunagi olnud väga lähedased?

Raske öelda. Nad peksid siis ju olema isaga enam-vähem ühe- ealised. Meie perest elab veel isa õetütar Aita Scheller, kes on minuvanune. Ka temale oli mu isa suur autoriteet nagu minule- gi.

Isa oli pikk, sihvakas mees, tal olid hästi paksud juuksed ja sugestiivsed, väljendusrikkad silmad. Ja tema naeratus – see oli lõpmata ilus! Nagu päikesepaiste, nii säravana langes su peale. Ta oli vaimukas, suure fantaasiaga ja väga terase mõistusega, käis alati hoogsalt ja püstipäi.

Oja on nii emotsionaalne helilooja, kas ta oli argielus samasu- gune?

Jah, tõesti, emotsioonid olid ääretult suured.

Aga see suur kurbus ja hingevalu – kuidas see avaldus, kas ta läks kusagile omaette või elas valjuhäälselt välja?

Eks ikka kommentaaridega sai välja elat- tud. Sisepoole oli suur pinge ja see purskus välja ka.

Teda ärritas kitsarinnalisus, väikla- sed asjad, vaimne piiratus, käsitöölisus muusikas. Mõne kohta ta ütles, et see on ikka kingsepp ja selleks ka jääb.

Oja muusikat mängides võib selgelt tajuda lähedust vene hingelaadiga, ve- ne muusikaga. Oja emotsioonidel pole piire ees, ta ei karda neid näidata ega hoida.

See on nii, nagu Tšaikovski koh- ta öeldi, et ta tuli, süda peo peal. Ja Skrjabin oli ta lemmikhelilooja.

Kas on mõni teos, mis on teile isiklikult väga lähedane?

Mulle ääretult meeldib “Vaikivad mee- leolud”. Olgugi et need on kolm ühe- leheküljelist pala, aga sinna on tohu- tult kätketud. Harjutades võisin sealt iga kord midagi avastada. Nii “Vaikivad mee- leolud” kui ka “Sugestioonid” olen

Helju Taugi õhutusel Eesti Raadios linti mänginud. Mul on hea meel, et “Sugestioonid” nüüd esmakordselt ka trükis ilmusid. Kuigi kahjuks puudub sealt tsükli viimane pala.

Kuidas Oja komponeeris?

Siis sulgus ta oma tupp. Sel ajal sinna minna ei tohtinud, ise- gi ema mitte. Ka uksekell võeti maha. Kui inspiratsioon peale tuli, töötas ta senikaua kuni töö valmis sai. Kui ta kirjutas lau- lumängu “Rätsep Õhk ja tema õnneloo”, tuli ta ükskord mi- nu juurde, kükitas maha ja laulis loodut ette, küsis, kas meeldib. Muidugi meeldis. Meenub veel, kui käisime kõik koos Tallinnas lastenäidendi “Saabastega kass” esietendusel – olin nii uhke, et isa oli sellele nii ilusa muusika kirjutanud!

Kas meenub ka midagi hilisemast ajast?

Ainult väga isiklikku laadi asjad. Peamine oli arusaam, et oli- me alati oma südames hoidnud alles suurt kiindumust teinetei- se vastu.

Millised on olnud teie eredamad muljed Oja juubelite tähista- misest?

Kõige sügavama mulje jättis 1975. aastal isa seitsmeküm- nes sünniaastapäev Teatri- ja Muusikamuuseumis. Vardo Rumessen muidugi oli eestvedaja. Seal mängiti esmakordselt Klaverikvintetti. See haaras ja vapustas mind tookord ja ma mä- letan, et nutsin terve selle kvinteti aja. Helju Taug on öelnud, et see teos, mis arhiiviriivulilt üles leiti, oli eesti rahvale kohe niisu- gune suur läbiraputus. Erilise tänuga tahaksin meenutada Helju Taugi loometegevust, kes on üle kahekümne aasta Oja loomingu- t propageerinud. Ka 1980. aasta kontsert Tallinnas Kadrioru lossis on mees kui üks ilusamaid ja emotsionaalsemaid. Hinge on jäänud 1980. aastal Põlva Muusikakoolis toi- munud kontserdil Ivo Kuuse ja Vardo Rumesseni meisterlik esitus isa laulu- dest.

Millised on teie tänase kontserdi mul- jed?

Mulle meeldis väga. Suurepärased in- terpreedid olid kohal, kõik oli tasemel, ilus kontsert.

Mida teie arvates on vaja, et Oja muu- sikat hästi interpreteerida?

Hinge. Vaimu. Need peaksid käsikäes käima – suur hing ja avar mõistus.

Vaike Oja mängimas isa “Vaikivaid mee- leolusid”.

FOTO TMMI ARHIIVIST

EESTI
INTERPREETIDE
LIIT

Akadeemiline kammermuusika

Kadrioru lossis, Weizenbergi 37, Tallinn

Pühapäeval, 13. märtsil kell 18

LEA LEITEN
KLAVER

ARDO VÄSTRIK
TŠELLO

Claude Debussy: Sonaat tšellole ja klaverile
Leoš Janáček: Pohádka
Arthur Honegger: Sonaat tšellole ja klaverile

www.interpreet.ee / www.estonianmusician.com

Piletid 60 / 30 müügil Piletipunkti müügi-
kohtades ja tund enne algust kohapeal.
www.piletipunkt.ee

EESTI KUNSTMUSEUM

Meid toetavad:

Winn

sponsor:
antalis

EESTI
INTERPREETIDE
LIIT

Akadeemiline kammermuusika

www.interpreet.ee / www.estonianmusician.com

27. märtsil kell 18

PILLE LILL
SOPRAN

Tallinna
Saksofonikvartett:

OLAVI KASEMAA

SOPRANSAKSOFOON

VILLU VESKI

ALTSAKSOFOON

VALDUR

NEUMANN

TENORSAKSOFOON

HENDRIK NAGLA

BARITONSAKSOFOON

Johann Sebastian Bach, Tõnu Kõrvits, Lepo Sumera,
Aaro Pertmanni uudisteos, Antonio Vivaldi

Piletid 60 / 30 müügil Piletipunkti müügi-
kohtades ja tund enne algust kohapeal.
www.piletipunkt.ee

EESTI KUNSTMUSEUM
Weizenbergi 37, Tallinn

Meid toetavad:

Winn

sponsor:
antalis

17.-27. märts 2005 Laste ja noorte muusikafestival

MUSIKA vol.3 MOOS

Moosi keedavad: Pärnu Kontserdibüroo ja Pärnu Linnaorkester

Neljapäev, 17. märts
kell 16.00 Pärnu Kontserdimaja
NEED TÄHED JUBA SÄRAVAD

Solistide konkursi Noor Muusik 2004 laureaadid:
SANDRA LIED HAGA (tšello, Norra) ja
AMALIE LIED HAGA (viul, Norra) ning
Chopini konkursi võitja
KATARZYNA WASIAK (klaver, Poola)
Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen
Pilet täiskasvanule 50.-; õpilasele, üliõpilasele 25.-

Laupäev, 19. märts kell 11.00 Pärnu Kontserdimaja kammersaal
KEVADÜMIN...

Pärnu koolinoorte vokaalansambrite konkurs

Tasuta

Laupäev, 19. märts kell 19.00 Teater Endla
ILUS ON OLLA

Pärnu linna ja maakonna abiturientide ball

Pilet kõigile 100.-

Pühapäev, 20. märts kell 20.00 Tervise Paradiis
FAFFAD FAGOTID TEEVAD (VEE)TRIKKE

On kevad ja on mõnus... ikkagi paradiis. Ning kõrvadele teevad
muliseva basseini ääres pai neli fagotti* Võta ujumisriided kaasa!
*see pikk toru, mis teeb seffi ja madalat häält

Sissepääs veeekuse piletiga

Esmaspäev, 21. märts kell 15.00 Sindi LV Sinine Saal

kell 17.00 Pärnu Raekoda

Teisipäev, 22. märts kell 14.00 Väandra muusikakool

kell 17.00 Pärnu-Jaagupi muusikakool

Klaveriloomad soovivad:

HEA TUJU KLAVERILOOD

Mutitädi Juula, Emand Kaelkirjaku, Kirp Kunnari, Vana Rokirebase ja
teiste klaveriloomade lugusid jutustavad lõuendi ja klahvide abil
Katri Hallik-Rebane ja Kerstin Hallik

Hea tuju kõigile 10 krooni eest

Kolmapäev, 23. märts kell 19.00 Endla KÜÜN

AI, KUI PALAV!!! La Tropa (Prantsusmaa)

See on nüüd küll üks väga noortepärane ja kuum lugu. Kolm tütarlast
ja noormees, kolm viulit ja löökpillid. Ei midagi klassikalist. Hoopis
moodne, vaimukas, rütmikas, väikese prantslasliku kiiksuga olemine.
Pilet täiskasvanule 60.-; õpilasele, üliõpilasele 40.-

Pühapäev, 27. märts kell 17.00 Pärnu Kontserdimaja

CHESS

Hullut geniaalse muusikaga muusikal, mille kontsertettekande
võtavad ette mitte vähem pöörased Pärnu Kunstide Maja
vokaalsolistid, Pärnu Kammerkoor ja Pärnu Linnaorkester
Dirigent Risto Joost

Pilet täiskasvanule 100.-; õpilasele, üliõpilasele 50.-

16. märts kell 15.00 Pärnu Raekoda

Bellissimo tšellissimo

Tove Sinding-Larseni (tšello, Norra) meistrklass muusikakoolide
tšelloõpilastele ja -õpetajatele

Kui tahad rohkem teada, vaata www.parnukontsert.ee

Aeg

JÜRI REINVERE

Varemete helisev lõhn, nõe lõhn. Merepimeduse igavik, laine-
te lõputus. Tuul pihustab veepinnal sekundeid kui muusikat pil-
veks laiali, nagu tuisku, nagu õisi.

Eksinud inimeste hulki tänavail, ühtemoodi eksinud, hom-
mikuti ja õhtuti, samasse suunda eksinud. Nende kõrval peatu-
si, ristmikke, tühermaid; mahajäetud kalmistu, viltune ja porin-
e; kevaditi puhkevad seal umbrohtude õied, haprate värvidega,
lõhnata.

Päikese järel helenev maapind, värvide rohkus, tumedad
inimparved kannul. Tekkimisi ja kadumisi, korduvaid sündmusi,
sündmuste ahelaid ja nende vahele jäävaid sisselõikeid – väike
aeg, suur aeg; – kuuma kera jahtumine planeediks, poogna eksi-
naksatus kontserdil.

Hiigelpeegel: aja käesolek. Ja tema lõpp, kunagi: päike lah-
tub, inimvool jäätab pimedusse. Vaade aknast välja, mõned
puud, – kardina sisse raamitud õpetus ilust.

Aja läbipaistvus – kristallselge, takistusetu. Kohene preesens,
kui kaugest hetkest tahes. Läbipaistev nagu allikavesi, läbipaist-
tev nagu kontrabassi flažolet, – kaardus mööda ruumi, möö-
da orvi, mööda ornamente ja lampe, kaardus läbi hääle, kaar-
dus otsesuunas. Kaardus igas helis, igas aeglustuses, igas üksi-
kus hingetõmbes – ühe heli maailm, miljoneid maailmu korraga.
Lõpuks haihtudes lae alla, nagu kiud udu; viimased sekundid
tardunud järelvõnkumiseks, peaaegu põrandale pudenes.

Aeg nagu metamorfoos – kui sähvatus, mis tungib jõuli-
selt ettepoole. Aja kihistuid, eri kihtide omavahelisi painutusi,
märkamatu painutusi, fataalseid painutusi.
Muusika haarab tema ettepoole tungi-
misest hetkeks kinni; väetilt na-
gu lind jõgedest; painutab,
taaselustab tema kaar-
duse, millimeet-
riks, – ja laseb lahti ...
– ... peaaegu kohe.

Embrüote keerdsõlmi inimmassis; tonnide kaupa narkootiku-
me, matjate tummust lumesajus. Muusika, mis on algamas, kuid
pole veel tulevikust kinni haaranud, – sündinute siplemaid jal-
gu haiglaakendel, isade pisaraid hoovides. Tuleviku ja mineviku
kokkusulamine kuulajates – muusika on aja riitus helides.

Nagu oleks ta jumalatest lahti sulanud: miski, mis on enne
olnud tervik ja nüüd voolab laiali.

Ringvool mööda tänavaid.

Elekter, rohelistes aiad ümberringi. Eksimatu korrapära:
kuuldamatuid impulsse mööda verd, südame tõukeid. Igaühe
enda ajamastaap – palavikuliselt vilkuvad sädemed ultrahelipil-
dil; tumedad, kahisevad löögid meelemärkusetuses. Muusikaline
tõelus, igaühele erinev, sõltuvalt ta pulsist.

Väikestest ajapaindumistest kokkukasvavaid suuri – nii suu-
ri, et sissepoole ja väljapoole kaardumised enam üksteist ei
kummuta – vastupidi, toonitavad. Tempomodulatsioone, risti
ja rästi, aja tõusvaid massiive, minutid nende vahel kākaskaela;
Mozarti kadentse neid pidurdamas, kvartsekstakorde vagudena;
– tõusueelne möön, vee taganemine pimedast rannast koos lii-
vaga.

Nii kui puhang, mureneb aja kihistu helideks laiali. Ja siis
haihtub seegi. Taustakohinata, helitu tasapind – pärast mõnda
tühist hetke.

Äraeksinud planeet. Kord kümne tuhande aasta jooksul lä-
heneb tema ellipsile täht ja sulatab sinna jäätunud surnukehad
mereks.

FOTO JOHANNES
PÄÄSUKE (1913)

ESTONIA
100

JA

OBER HAUS
KINNISVÄRAFIRMA

ESITLEVAD

RAHVUSOOPER "ESTONIA" JA TAMPERE OOPERI KOOSTÖÖ.

RAHVUSOOPER "ESTONIA" 100. HOOAJA AVAETENDUS

Giuseppe Verdi ooper

Othello

ESIETENDUS 8. SEPTEMBRI 2005

ETENDUSED: 8., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17. JA
18. SEPTEMBRI 2005 CORAL CLUB SPORDIKESKUSES

MUUSIKALINE JUHT JA DIRIGENT: ARVO VOLMER | DIRIGENT: ERI KLAS
LAVASTAJA: RALF LANGBACKA | LAVAKUJUNDUS JA KOSTÜÜMID: RALF FORSSTRÖM
VALGUSKUNSTNIK: VILLE SYRJÄ

KÜLALISED: OKSANA DYKA, BADRI MAISURADZE, SERGEI NAYDA, SERGEI LEIFERKUS
RAHVUSOOPER "ESTONIA" SOLISTID, SÜMFOONIAORKESTER JA OOPERIKOOR

PILETID 31. MÄRTSINI 180 KUNI 450, ALATES 1. APRILLIST 250 KUNI 500 KROONI

Eesti Ühispank
JOCORUM UNICUM
Postimees
Eesti Raadio
Schonitüü

Anton Rubiņšteini romantiline ooper

DEEMON

Pärnu Teatris Endla

Ainult 4 korda

27., 28., 31. mail ja 3. juunil

Nimirollis

LAIMONAS PAUTIENIUS (Leedu)
III Klaudia Taevi nim Ooperilauljate Konkursi võitja,
Leedu Aasta Laulja

Muusikaline juht ja dirigent

ERKI PEHK (RO Estonia)

Pärnu Ooperimuusika Festivali kunstiline juht

Lavastaja

MATI UNT

Eesti teatri ja kirjanduse Grand Old Man

Soodushindadega piletid kuni 1.aprill 2005
saadaval Piletilevi, Piletimaailma ja Statoili müügipunktides

www.deemon.ee

STATOIL
Kohal püües alati

oriflame
KOHALIKUD KOSMEETIKUMID

1182

Värskas vesi | Hotel Victoria | Café Grand | Bristol | Maria Talu | Rahvusoper Estonia

M E L O M A A N

Lepo Sumera. To Reach Yesterday. The Reval Ensemble, Pille Lill, Marje Lohuaru.
Megadisc MDC 7814

Belgia plaadifirmalt Megadisc on ilmunud album, millel Reval Ensemble, Pille Lill ja Marje Lohuaru esitavad Lepo Sumera kammermuusikat. Plaadile valitud materjal on salvestatud 2002. aastal ning suurem osa ei ole varem helikandjale jõudnudki. Enamik teoseid on Sumera 1990. aastate loominguist, mille ühiseks nimetajaks sobiks ehk kontrastsed meeleolud ning mänguline lähenemine uuskeerukusele, kusjuures ulatuslik aleatoorika kasutamine ei varjuta kunagi teoste üldvormi.

“Kaks pala aastast 1981” moodustavad albumil justkui eraldi seisva ploki, esindades antud plaadi kontekstis perioodi, mil Sumera eksperimenteeris minimalismilähedase muusikaga. Repetitsioonitehnika ja Alberti bassi polürütmilised vahekorrad sündinud pala kõlab Lea Leiteni esituses kirglikult, samas pisut tahumatult – mõtteruumist jääb vajaka. Tsükli teine osa “Pardon, Fryderyk!” toob Chopini käekirja osavalt esile kui sama helilooja nime kandev osa Schumanni “Karnevalist”, lisades Chopini koloriidile 20. sajandi lõpule omast sügavust, samas tibake huumorit poolimprovisatsioonilise keskosa rütmijoonise näol. Pala on autori esialgsete plaadide kohaselt salvestatud koos

stepptantsuga: klaverile sekundeerib Aleksandr Ivaškevitš.

“Vaikiv odalisk” sooloflöödile (1997) on varem teiste “Odaliskidega” (1999) ilmunud eesti heliloojaid koondaval albumil “Significatio”. “Vaikival odaliskil” on üldjoontes märkimisväärselt rahustav toime, kordustehnika ei mõju Neeme Punderi interpretatsioonis siiski sugugi igavalt.

Läbipaistva arhitektuuriga “Scenario” (1995) temaatiline materjal on kõitev, kuid flöödi ja bassklarneti unisoon tekitab kohati õõva: väga lustliku stsenaariumiga ei ole nähtavasti tegemist. Neeme Punderi, Meelis Vindi ja Lea Leiteni ansambel toob teosest miskipärast kõige eredamalt esile flöödi partii, mille tuulesarnased trileridused juhivad teose iroonilise lõppkadentsi.

Esmasalvestus 1993. aastal valminud süngevõitu teosest “To Reach Yesterday” tekitab kuulajas kahetsust, et pala ei ole varem plaadile jõudnud. Tegemist on peenelt läbi mõeldud vormiga, mille jooksul ei teki kordagi küsimust, miks teos just nõnda areneb, nagu Sumera on ta kirja pannud. Aare Tammesalu ja Lea Leiteni rändavad koos teosega eriilmelistel kõlamaastikel nagu kassi hing läbi üheksa elu.

Shakespeare'i sonetis nr 128 “My Music” on meloodia hästi lauldav, kuid veelgi võluvamad on kõnelaulufraasid. Marje Lohuaru toetab klaveril Pille Lille ise mitte liigselt esile tükki, ometi enda karakterit mitte varjates. Sonett nr 121 “’Tis Better to Be Vile” on eelmisele muusikaliselt vastanduv – tõsisem ja mitte nii heakõlaline.

Marie Underi tekstile kirjutatud laulust “Tähed” jätab kõige sümpaatsema mulje mänglev osa, milles tekst puudub. Just siis saab kuulaja end vabastada sõnade jälgimisega kaasnevast

pingest ning keskenduda imeilusale kompositsioonile, mis on üsna vastandlik mõnele sama luuletuse helgemale tõlgendusele. Kõiki kolme laulu ühendab kohati häiriv tekstipäratus, mis inglise keele puhul väljendub vales häälduses, eesti keeles aga on isegi teksti teades raske sõnumit jälgida.

Üheks eesti suurimaks sümfonistiks nimetatud Sumera kammermuusika on seni olnud varjulisem osa helilooja pärandist. Käesolev album on järjekorras teise kammermuusikat sisaldava autoriplaadina seda väga parandamas, sealjuures väga heas esituses.

Maria Mölder

Kella tiksumist... Eesti Keeled.

Ava Muusika AVA002

See plaat tõstab akustilise autorilaulu standardi orkestreeritud kõrgustesse. Bonzo tundub ikka veel enam-vähem hea, Tuulemaa ja Jäääär aga juba ainult rahuldavad. Pole ka ime, sest Eesti Keeled on meie mõistes supergrupp, kelle professionaalne synergia toimetab vahel nii, et värinad käivad üle selja. Pendel käib vaiksest hõljumisest-sõrmitsemisest kuni kammerliku avangardismi momentideni, mida mäletame Riho Sibula sooloplaatidelt. Kolm tippkitarristi (Sibul, Agan, Sooäär) mahuvad lugudesse nii diskreetselt ära, et ruumi ja õhku jääb ylegi. Neid kohtavad kannelde dubleeritud mustrid. Äratuntav kõlapilt on kindlustatud, loov kokkumäng ja mee-

leolu tabamine võimaldab neil seada ka Bartókit ja Debussyd. Kuuldes Tuule Kanni tundehehatsat häält, saab selgeks, mis Eesti Keelte esikplaati täiuslikust tasakaalust lahutas. Jaak Johanson on liikuvalt retsitatiivses laulmises justkui uue kvaliteedini jõudnud. Kaks laulu Kaplinski tekstile on viimase aja sügavamaid vabavärsi esitusi yldse. Eesti Keeled võtsid aega lugusid sujuvaks arendada. Plaat voolab vabalt, ilusate sekunditega läbi sulanud stiilide. Põhjamaise bossa juurest (“Nendel on teisel silmad”) omaloominguliste rahvalikus võtmes tantsulugude juurde (“September”), sealt valusasse regivärssi (“Vaeslapse laul”), suurelises resignatsioonist (“Vaiksel ööl”) helgesse kevadesse ja jazziaimukeste mant autorilaulu poole, selle tavalistes mudelitesse takerdumata. Uue ja vana yhendamise eredaim näide on vahest “Aiamängu” lõpp, kus “ringmängiva” hääle taha ilmuvad tasa siblivad ja rabistavad kitarrisõõstus. Kuhu siit edasi saab? Kas homme võtab Tuule autorilaulu ja Riho seto leelo yles? Et kõigi originaalugude autor on mulle rohkem närvliku jazziga meelde jäänud Jaak Sooäär, mõjub päris yllatavalt. Ta on ikka võimsalt mitmekylygne meister, kui oskab lugude karaktereid esitajate häälematerjaliga kohandada nii, et näiteks Sibula lauldud asjad tunduvad tema enda omadena ja Johanson pääseb napi harmoonia kohalt nii kõrgele lendu. Lisaks on Sooäär ka yldiselt tuumakas sõnasepp ning mõned vormikonarused ja väljenduslikud klüseed (“Aprill”) korvab ehe esitus. On tore, kui mõni plaat loob elukeskkonna, mille viisijupid kõlavad väljas hulkudes peas ja sõnadest hargneb mõttelõngu. Sobivaid laule mitmeks päeva- ning aastaajaks, mitmeks meelemuutuseks.

Lauri Sommer

PÄIKESELAIK

Päikeselaik. Tõnu Raadik, Henn Rebane.

Tõnu Raadik & Henn Rebane 2004

Kui see on "meeleolumuusi-ka", olen ma valmis meeleolu-muusikat rohkemgi kuulama. Tõnu Raadiku ja Henn Rebase värskeim ühistöö on plaaditüüsi instrumentaalpalu, mis sobivad kõlama taustaks (küllap nii on mõeldudki), kuid mitte ainult. Selleks et olla *easy listening* sõna tavalises, s.o halvas mõttes, on plaadi kõlapilt liiga "elus" ning lugude harmoonias, seadetes ja muus on leide, mis panevad kõrvugi kikitama. Plaadil on gruuve ja elegeiaid, kajasid *musette*-valsist, erinevaid ladinameerika rütme, mis tõesti toimivad (tõsi, kindla formaadi raames ja suuremate üllatusteta). Viiuli ja akordioni tandemid domineerivad Henn Rebase "silerdavad klahvid": heades kätes on akordion tõeliselt nauditav pill, mis pole kuidagi ära teeninud ikka veel valitsevat hoiakut, et "korts" või "lõõts" on igaveseks kokku laulatatud rahvaliku muusikaga. Õnneks on Eestis peale Rebase veel Tiit Kalluste, Jaak Lutsoja, Allan Jakobi ning Raivo Tafenau (kui viimane vahel oma saksi nurka paneb), kes kõik näitavad, et akordion suudab vägagi palju.

Võrreldes Henn Rebasega jääb Raadik mängijana veidi varju. Kuid mitte heliloojana – album sisaldab vaid nende kahe omaloomingut ja siin on mõlema mehe panus võrdse kaaluga, nii arvude (mõlemalt üheksa pala) kui ka sisu poolest. "Päikeselaik" on hea meeleolu muusika. Siin võiks olla ju

põnevamaid soolosisid, otsingulisemat helikeelt ja suuremaid muusikalisi üllatusi, kuid mulle on kord juba soovitatud mitte otsida mingist konkreetsest projektist seda, mida seal ei peaigi olema. Kuldaväärt nõuannet meeles pidades tuleb tõdeda, et selles muusikas on omajagu kuulamisväärsust ka sellisel kujul. Joosep Sang

Su aknast näen. Helin-Mari Arderi Trio.

HMA 5-2004-002

Helin-Mari Arderi esimene plaad "Hetk vaikust" oli suurepärase, enamgi veel – oma selgelt piiritletud kammerlikkuses peaaegu täiuslik. "Su aknast näen" peegeldab lauljatar soovida oma muusika raamistikku avardada, hõlmata erinevamaid stiile, keeli ja tõlgendusvõimalusi. Tulemus on sellelgi plaadil hea, ehkki mitte enam nii silmapaistvalt terviklik. Helin-Mari esituses kõlavad kõige paremini eesti algupärandid: Uno Naissoo "Su aknast näen", Kustas Kikerpuu "Suvi" ja "Mu süda oled sa", kadunud Rein Sammeti "Suvine samba" ja Arderi enda "Väike päike", mis taasilmub inglise keeles pealkirja "Up Above" all. Ajal, mil mitmed noored lauljad avastavad enda (ja mitme põlvkonna kuulajate) jaoks eesti klassikat, on Arderi tõlgendused minu meelest sageli kõige siiramad ja sisukamad. Hästi istuvad talle ka Jobimi bossad, huvitavaid leide on jazzistandardite esituses. Ehk vaid Edu Lobo klassikas "Upa Neguinho" jääb originaali olemus avamata.

Palju head saab öelda plaadi arranžeringute ja muusikute kohta. Viimaste seas kerkiavad esile trummar Ahto Abner (minu jaoks uus tutvus), energiline kontrabassist Ara Yaralyan ning saksimängija Siim Aimla. Albumi kõlapilt on värske, tuues esile akustilise jazzbändi kõik kõlavõimalused. Seega, kui teile meeldib Helin-Mari Arderi esimene plaat, leiate väärilist lisa ka tema teiselt CD-lt. Joosep Sang

Eemal. Joel Tammik.

Ulmeplaadid ulm 0.4

Ilmselt parim hiljuti avalikkuse ette jõudnud uue elektroonilise muusika plaat. Mühav ja pröksuv, bassidest ummistunud, pulseeriv, dekomposeerunud sooja kõlaga heli pole maailmas küll midagi enneolematut (Pole, Veer, Vladislav Delay jmt artistid), kuid Eestis avaldub see nii kõrgel tasemel esmakordselt. Ühest küljest on "Eemal" rahulik ja aeglane, helisid nagu mardikaid läbi paksu vattfiltrit peletav plaat, teisalt aga ujuvad selle pinnal puhtad, pikad ja selged analoogsüntide helid, mis annavad kihilisele kõlamaastikule eepilise ja meloodilise mõõtme näol vajaliku tasakaalu. Just see on paljudes (või isegi kõigis) sellistes bassistes *glitch*-palades enamasti puudu ja teeb Tammiku ainulaadseks. Kui vaadata lugudesse sisse, siis miksisügavuses lööb enamasti *techno*'le iseloomulik käigumootor, kuid see on tasase staatilise müra ja raginaga nii polsterdatud ja "kauge", et ei määra vähimalgi määral loo üldmuljet, milleks on mõtlik aeglus, kõla-

de sügavuse hargnev kompositsioon.

Erkki Luuk

21 Weltraum-Standards. Die Weltraumforscher.

Staubgold. staubgold 57

Kas keegi on kunagi imestanud ja mõelnud, kust pärinevad eksimatult äratuntava saksa avangardi-popi-elektronkeremuusikalaine (Felix Kubin, Mouse on Mars, To Rococo Rot, Schlammepeitzinger, Sack und Blumm jpt) mõjutused ja eeskujud? Üks neist on teie ees. Alates 1987. aastast on Die Weltraumforscher välja andnud eesrindlikku naivistlikku elektroonilist, minimalistlikku, avangardistlikku jms "popmuusikat". Kogu selle aja on ansambel nautinud pigem kultusstaarust kui populaarsust, mis selle plaadi väljaandmisega kahtlemata veelgi suureneb. Tegu on duubelplaadiga – teisele plaadile on oma Weltraumforscheri remiksid salvestanud selle teise laine esindajad, sealhulgas paljud eespool nimetatud, aga veelgi rohkem need, keda ei nimetatud (näiteks F. X. Randomiz, Klangwart, Neoangin jpt). Nimeliselt võiks neilt kahelt plaadilt välja tuua palju asju, kuid eelkõige soovitaksin tähelepanu pöörata sellele, kuidas Weltraumforscher oma plaadi lõpu poole päris veidraks pöörab. Ja remiksides plaat on meeldivaid üllatusi sama tihedalt täis.

Erkki Luuk

Eesti Muusikaakadeemia kontserdid märtsis 2005

2. märts kell 18.00
EMA kammersaal
Aleksandra Juozapėnaitė-
Eesmaa
KLAVERIKLASS

3. märts kell 18.00
EMA kammersaal
külaliskontsert
HANNU KIISKI (tšello; Soome)
NATA-LY SAKKOS (klaver)

4. märts kell 18.00
EMA kammersaal
magistrikontsert
REENE PEHKA
(kammeransambel)

6. märts kell 13.00
Kaarti kirik
orelitund
PIRET AIDULO

6. märts kell 16.00
EMA kammersaal
prof Mare Teearu
VIIULIKLASS
klaveril Lille Randma

11. märts kell 18.00
EMA kammersaal
ANN REIMANN (klaver)

12. märts kell 16.00
EMA kammersaal
dots Ada Kuuseoksa
KLAVERIKLASS

13. märts kell 16.00
EMA kammersaal
BRASS ACADEMY
juhatab Aavo Ots

14. märts kell 18.00
EMA kammersaal
külaliskontsert
NIINA SERJOGINA (klaver,
Sankt-Peterburg)

17. märts kell 18.00
EMA kammersaal
VÄLISÜLIÖPILASTE
KONTSERT

18. märts kell 18.00
EMA kammersaal
prof Lilian Semperi
KLAVERIKLASS

19. märts kell 16.00
EMA kammersaal
TUI HIRV (sopran)
klaveril Maarja Vaitmaa

19. märts kell 18.00
Rootsi-Mihkli kirik
magistrikontsert
SATU SIMOLA
(kooridirigeerimine)

20. märts kell 13.00
EMA orelisaal
orelitund
ANDRES UIBO

23. märts kell 18.00
EMA kammersaal
magistrikontsert
DAINIS VALPETERIS (klaver)

24. märts kell 19.00
EMA kammersaal
URSULA SAAL (saksofon)

28. märts kell 18.00
EMA kammersaal
magistrikontsert
JELENA GOLUB (klaver)

30. märts kell 18.00
EMA kammersaal
KRISTIINA GOLIK (klaver)

31. märts kell 15.00
EMA kammersaal
EDA SEPPAR (klaver)
GRETE VELLEND (klaver)

Rävala pst 16
info 667 57 58

E E S T I
M U U S I K A A K A D E E M I A

COLLAGE Märts

Tallinnas

1. 03 kell 19 Noored pianistid: Mihkel Poll Estonia kontserdisaalis
2. 03 kell 18 Aleksandra Juozapėnaitė - Eesmaa klaveriklassi kontsert Eesti Muusikaakadeemias
2. 03 kell 18 Laste laulumäng "Suur munamägi" Rahvusoperis Estonia
2. 03 kell 19 Mozarti ooper "Don Giovanni" Rahvusoperis Estonia
3. 03 kell 18 Külaliskontsert: Hannu Kiiski (tšello), Nata-Ly Sakkos (klaver) Eesti Muusikaakadeemia
3. 03 kell 19 Üle-eestilise noorteansambli võistluse "Noortebänd 2005" I eelvoor klubis Rockstar's
3. 03 kell 19 Prokofjevi ballett "Romeo ja Julia" Rahvusoperis Estonia
3. 03 kell 20 Kevadjazz: Ewert Sundja klubis BonBon
4. 03 kell 15 Suur multafilmi kontsert-show Estonia kontserdisaalis
4. 03 kell 18 Magistrikontsert: Reene Pehka (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
4. 03 kell 19 Kammerkoor Ars Nova (Taani), Paul Hillier (dirigent) Mustpeade Majas
4. 03 kell 19 Weberi ooper "Nöidküti" Rahvusoperis Estonia
5. 03 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
5. 03 kell 12 Suur multafilmi kontsert-show Estonia kontserdisaalis
5. ja 6. 03 kell 12 Kaumanni lasteoper "Mina – Napoleon!" Rahvusoperis Estonia
5. 03 kell 18 Eesti interpreedid: Olga Voronova (viul), Mati Mikalai (klaver) raekojas
5. 03 kell 19 Delibes'i ballett "Coppelia" Rahvusoperis Estonia
5. 03 kell 19 Matthew Herbert Big Band Sakala keskuses.
6. 03 kell 13 Orelitund: Piret Aidulo Kaarli kirikus
6. 03 kell 16 Mare Teearu viiuliklassi kontsert Eesti Muusikaakadeemias
6. 03 kell 17 New masters on tour: Carla Leurs (viul), Mirsa Adami (klaver), Hando Nahkur (klaver) Estonia kontserdisaalis
6. 03 kell 17 Hortus Musicus Kadrioru lossis
6. 03 kell 18 Trio Romanss Mustpeade Majas
6. 03 kell 19 Schumann-Abend: NYD Ensemble, Eesti Filharmonia Kammerkoor, Olari Elts (dirigent) Vanalinnastuudios
8. 03 kell 19 Eesti laulukunst. Bel canto: Aare Saal (bariton), Ralf Taal (klaver) raekojas
8. 03 kell 19 Naistepäeva kontsert, Vivaldi "Aastaajad": Tallinna Kammerorkester, Neeme Punder (flööt), Ullar Saaremäe (tekst) Kadrioru lossis
9. 03 kell 19 Eesti laulukunst: Teele Jõks (metsosopran), Urmas Taniloo (orel) Nigulliste kirikus
9. 03 kell 19 Kaumanni lasteoper "Mina – Napoleon!" Rahvusoperis Estonia
10. 03 kell 18 Kontserdisari "Viini klassikast kaasajani" Eesti Muusikaakadeemias
10. 03 kell 19 ERSO, Maarika Järvi (flööt), Kristjan Järvi (dirigent) Estonia kontserdisaalis
10. 03 kell 19 J. Straussi operett "Viini veri" Rahvusoperis Estonia
11. 03 kell 18 Ann Reimann (klaver) Eesti

Muusikaakadeemias

11. 03 kell 19 La campagne des musiques à ouir (Prantsusmaa): Fred Gastard (bass-saksofon, vokaal), Denis Charolles (löökpillid, 4-keelne häälestamata kitarr, tromboon, vokaal, kastekann), Christophe Monniot (alt- ja sopraaniinosaksofonid, viled ja vilepillid, basskitarr) raekojas
11. 03 kell 19 Tribute to Frank Zappa: Marzi Nyman (kitarr), Estonian Dream Big Band, Markku Veijonsuo (dirigent) Eesti Raadio 1. stuudios
11. 03 kell 19 Mozarti ooper "Don Giovanni" Rahvusoperis Estonia
12. 03 kell 12 Orelipooltund: Turu konservatooriumi kirikumuusika eriala üliõpilased toomkirikus
12. 03 kell 12 Kaumanni lasteoper "Mina – Napoleon!" Rahvusoperis Estonia
12. 03 kell 16 Ada Kuuseoksa klaveriklassi kontsert Eesti Muusikaakadeemias
12. 03 kell 16 Hortus Musicus Varavatornis
12. 03 kell 18 Florence Sitruk (harf) raekojas
12. 03 kell 19 Tšaikovski ooper "Padaemand" Rahvusoperis Estonia
13. 03 kell 16 Brass Academy, Aavo Ots (dirigent) Eesti Muusikaakadeemias
13. 03 kell 16 Eesti Rahvusmeeskoor, Vitautas Miškinis (dirigent) Mustpeade Majas
13. 03 kell 18 Akadeemiline kammermuusika Kadrioru lossis: Ardo Västriku (tšello), Lea Leiten (klaver)
13. 03 kell 18 Verdi ooper "La traviata" Rahvusoperis Estonia
14. 03 kell 18 Külaliskontsert: Niina Serjogina (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
16. 03 kell 12 ja 15 Muusikaline tsirkus: ERSO ja kloun Melvin Tix Estonia kontserdisaalis
16. 03 kell 19 Verdi ooper "La traviata" Rahvusoperis Estonia
17. 03 kell 15 Lõunamuusika. Orel ja Klaver: Rein Rannap (klaver), Aare-Paul Lattik (orel) Estonia kontserdisaalis
17. 03 kell 18 EMA välisüliõpilaste kontsert Eesti Muusikaakadeemias
17. 03 kell 19 Orel ja Klaver: Rein Rannap (klaver), Aare-Paul Lattik (orel) Estonia kontserdisaalis
17. 03 kell 19 Esietendus: balletietendus "Shannon Rose" Sibelluse muusikale Rahvusoperis Estonia
17. 03 kell 19 Diplomaatilised noodid – Soome. Soome ja argentiina tango: Angelika Klas (sopran), Antero Jakoila (kitarr), Mauri Saarikoski (viul), Mikko Helenius (bandoneon, klaver) Vanalinnastuudios
18. 03 kell 14 ja 16 Laste laulumäng "Suur munamägi" Rahvusoperis Estonia
18. 03 kell 18 Lilian Semperi klaveriklassi kontsert Eesti Muusikaakadeemias
18. 03 kell 19 Ansambel Lindpriid Nõmme kultuurimajas
18. ja 20. 03 kell 19 Tubina ooper "Barbara von Tisenhusen" Rahvusoperis Estonia
18. 03 kell 20 Kevadjazz. Kevadball klassikutega: Silvi Vrait, Uno Loop, Eve Pärnsalu, Piirivalve orkester, Siim Aimala (dirigent) Mustpeade Majas
19. 03 kell 11 Muusikaline tsirkus: ERSO ja kloun Melvin Tix Estonia kontserdisaalis
19. 03 kell 12 Orelipooltund: Ene

Salumäe toomkirikus
19. 03 kell 12 Britteni lasteoooper "Väike korstnapühkija" Rahvusoooperis Estonia
19. 03 kell 16 Tui Hirv (sopran), Maarja Vaitmaa (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
19. 03 kell 18 Magistrikontsert: Satu Simola (kooridireerimine) Rootsi-Mihkli kirikus
19. 03 kell 18 Colorado Bowed Piano Ensemble, Victoria Hansen (sopran) raekojas
19. 03 kell 19 Balletietendus "Shannon Rose" Sibelise muusikale Rahvusoooperis Estonia
20. 03 kell 13 Orelitund: Andres Uiho Eesti Muusikaakadeemias
20. 03 kell 14 ja 16 Laste laulumäng "Suur munamägi" Rahvusoooperis Estonia
20. 03 kell 19 Georg Ots 85: Tatjana Petšnikova (sopran), Tiiu Laur (sopran), Angeelika Mik (sopran), Juuli Lill (metso-sopran), Juhana Tralla (tenor), Vitali Biloi (bariton), Lauri Vasar (bariton), Tallinna Filharmoonikud, Eri Klas (dirigent) Estonia kontserdisaalis
22. 03 kell 18 Jubilate 2005: Eduard Oja 100. sünniaastapäeva kontsert Eesti Muusikaakadeemias
22. 03 kell 19 Lehäri operett "Löbus lesk" Rahvusoooperis Estonia
22. 03 kell 20 Kevadjazz. Nouvelle chanson: La Tropa (Prantsusmaa) Von Krahli baaris
23. 03 kell 14 ja 16 Laste laulumäng "Suur munamägi" Rahvusoooperis Estonia
23. 03 kell 17 Üle-eestilise noorteesambli võistluse "Noortebänd 2005" finaali klubis Hollywood
23. 03 kell 18 Magistrikontsert: Dainis Valpeteris (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
23. 03 kell 19 Romantiline kevadkontsert: Eesti Kaitseväe Orkester, Peeter Saan (dirigent) Estonia kontserdisaalis
23. 03 kell 19 Weberi ooper "Nõidkütt" Rahvusoooperis Estonia
24. 03 kell 14 ja 16 Laste laulumäng "Suur munamägi" Rahvusoooperis Estonia
24. 03 kell 19 Ürsula Saal (saksofon) Eesti Muusikaakadeemias
24. 03 kell 19 Delibes'i ballett "Coppelia" Rahvusoooperis Estonia
25. 03 kell 19 Rossini "Stabat mater": tütarlastekoor Ellerhein, RAM, ERSO, Olga Kondina (sopran), Galina Sidorenko (metso-sopran), Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass), Nikolai Aleksejev (dirigent) Estonia kontserdisaalis
26. 03 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu
27. 03 kell 12 Muusikat ülestõusmis-pühadeks: Tallinna Poistekoor, Andres Uiho (orel), Lydia Rahula (dirigent), Tomi Rahula (dirigent) Niguliste kirikus
27. 03 kell 18 Akadeemiline kammermuusika Kadrioru lossis: Pille Lill (sopran), Tallinna Saksofonikvartett
27. 03 kell 19 Moskva Riikliku Balletiteatri külalisetendus: ballett "La traviata" Verdi muusikale Rahvusoooperis Estonia
28. 03 kell 18 Magistrikontsert: Jelena Golub (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
29. 03 kell 17 Lichtwerke – Valguse tulevärk: Küberstuudio Rahvusoooperi Estonia kammersaalis
29. 03 kell 19 J. Straussi operett "Viini veri" Rahvusoooperis Estonia
30. 03 kell 18 Kristiina Golik (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
30. 03 kell 19 Balletietendus "Shannon Rose" Sibelise muusikale Rahvusoooperis Estonia
31. 03 kell 15 Eda Seppar (kla-

ver), Grete Vellend (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
31. 03 kell 18 Kontserdisari "Jazz Akadeemias" Eesti Muusikaakadeemias
Tartus
1. 03 kell 12 ja 15 Suur multifilmi kontsert-show Vanemuise kontserdimajas
3. 03 kell 19 Kammerkoor Ars Nova (Taani), Paul Hiller (dirigent) Tartu Ülikooli aulas
4.–6. 03 Rahvusvaheline improvisatsioonilise muusika festival "Improvizz" Sadamateatris
5. 03 kell 19 Schumann-Abend: NYDD Ensemble, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Olari Elts (dirigent) Tartu Ülikooli aulas
5. 03 kell 19 Hortus Musicus Vanemuise kontserdimajas
6. 03 kell 17 Rahvusoooperi Estonia külalisetendus: Britteni lasteoooper "Väike korstnapühkija" Vanemuise suures majas
7.–14. 03 Elleri kooli modernismi pidunädal
9. 03 kell 19 Florence Sitruk (harf) Linnamuuseumis
10. 03 kell 19 Naistepäeva kontsert. Vivaldi "Aastaajad": Tallinna Kammerorkester, Neeme Punder (flööt), Üllar Saaremäe (tekst) Tartu Ülikooli aulas
11. 03 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Vitautas Miškinis (dirigent) Tartu Ülikooli aulas
12. 03 kell 21 La compagnie des musiques à ouïr (Prantsusmaa): Fred Gastard (bass-saksofon, vokaal), Denis Charolles (löökpillid, 4-keelne häälestamata kitarr, tromboon, vokaal, kastekann), Christophe Monniot (alt- ja sopraaniinoksafonid, viled ja vilepillid, basskitarr) Tartu Ülikooli kohvikus
15. 03 kell 19 Orel ja Klaver: Rein Rannap (klaver), Aare-Paul Lattik (orel) Vanemuise kontserdimajas
16. 03 kell 19 Meistrite Akadeemia: Urmas Vulp (viul), Olga Voronova (viul), Toomas Nestor (vioola), Henry-David Varema (tšello) Tartu Ülikooli aulas
17. 03 kell 15 Muusikaline tsirkus: ERSO ja kloun Melvin Tix Vanemuise kontserdimajas
17. 03 kell 19 Üle-eestilise noorteesambli võistluse "Noortebänd 2005" III eelvoor klubis Illusioon
17. 03 kell 19 Operetigala "Ah, ilma naiteta...": Vanemuise sümfooniaorkester, ooperikoor ja solistid, Lauri Sirp (dirigent) Vanemuise väikeses majas
20. 03 kell 17 Evviva la Opera!: Karmen Puis (metso-sopran), Taavi Tampu (bariton), Oksana Sinkova (flööt), Jaanika Rand-Sirp (klaver) Linnamuuseumis
21. 03 kell 19 Kevadjazz. Nouvelle chanson: La Tropa (Prantsusmaa) Sadamateatris
24. 03 kell 19 Kontsertietendus "Sealpool linnuteed": Liisi Koikson, ansambel Noorkuu, tantsijad Vanemuise kontserdimajas
26. 03 kell 19 Rossini "Stabat mater": tütarlastekoor Ellerhein, RAM, ERSO, Olga Kondina (sopran), Galina Sidorenko (metso-sopran), Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass), Nikolai Aleksejev (dirigent) Vanemuise kontserdimajas
28. 03 kell 19 Rossini "Stabat mater": tütarlastekoor Ellerhein, RAM, ERSO, Olga Kondina (sopran), Galina Sidorenko (metso-sopran), Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass), Nikolai Aleksejev (dirigent) Vanemuise kontserdimajas
31. 03 kell 18 Miina Härma Gümnaasiumi kevadkontsert Vanemuise kontserdimajas
Pärnus
3. 03 kell 13 ja 16 Suur multifilmi kontsert-show Pärnu kontserdimajas
5. 03 kell 19 Muusikalikontsert "Memory": Maarja-Liis Ilus, Siiri Sisak,

Liisi Koikson, Jaanika Sillamaa, Hanna-Liina Vösa, Aivar Tommingas, Lauri Liiv, Koit Toome, Rolf Roosalu, Vaiko Eplik, Stephan Hansen, Vanemuise sümfooniaorkester, Tarmo Leinatamm (dirigent), Mart Sander (konferanssje) Pärnu kontserdimajas
10. 03 kell 19 Florence Sitruk (harf) Pärnu kontserdimajas
12. 03 kell 19 Ansambel Lindpriid Pärnu kontserdimajas
16. 03 kell 19 Orel ja Klaver: Rein Rannap (klaver), Aare-Paul Lattik (orel) Pärnu kontserdimajas
17.–27. 03 Laste ja noorte muusikafestival "Muusikamoos"
18. 03 kell 19 Diplomaatilised noodid – Soome. Soome ja argentiina tango: Angelika Klas (sopran), Antero Jakola (kitarr), Mauri Saarikoski (viul), Mikko Helenius (bandoneon, klaver) Ammende villas
20. 03 kell 17 Colorado Bowed Piano Ensemble, Victoria Hansen (sopran) Pärnu kontserdimajas
24. 03 kell 19 Rossini "Stabat mater": tütarlastekoor Ellerhein, RAM, ERSO, Olga Kondina (sopran), Galina Sidorenko (metso-sopran), Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass), Nikolai Aleksejev (dirigent) Pärnu kontserdimajas
26. 03 kell 17 Muusikat ülestõusmis-pühadeks: Tallinna Poistekoor, Andres Uiho (orel), Lydia Rahula (dirigent), Tomi Rahula (dirigent) Pärnu kontserdimajas
31. 03 kell 19 Osiris Piano Trio (Holland) Pärnu kontserdimajas

Kõikjal üle Eesti

3. 03 kell 17 Rahvusoooperi Estonia külalisetendus: laste laulumäng "Suur munamägi" Kuressaare Linnateatris
4. 03 kell 11 ja 13 Rahvusoooperi Estonia külalisetendus: laste laulumäng "Suur munamägi" Kuressaare Linnateatris
5. 03 kell 16 Hingemuusika: Pille Lill (sopran), Peeter Paemurru (tšello), Maris Oidekivi-Kaufmann (orel) Türi Püha Martini kirikus
5. 03 kell 18 Helisev hing: Silvi Vrait (vokaal), Jaan Willem Sibul (bariton), Jaak Jürisson (klahvpillid) Jõgeva gümnaasiumis
5. 03 kell 19 Ansambel Lindpriid Saue gümnaasiumis
6. 03 kell 12 ...vaikusesse, valgusesse...: Revalia kammermeeskoor, Hirvo Surva (dirigent) Narva linnuses
6. 03 kell 14 Mati Palm (bass), Merike Käver (klaver) Kohtla-Järve kultuurikeskuses
6. 03 kell 16 Florence Sitruk (harf) Kuressaare lossis
6. 03 kell 16 Naistepäeva kontsert. Vivaldi "Aastaajad": Tallinna Kammerorkester, Neeme Punder (flööt), Üllar Saaremäe (tekst) Viljandi Jaani kirikus
8. 03 kell 15 Bel canto: Aare Saal (bariton), Ralf Taal (klaver) Jõhvi gümnaasiumis
8. 03 kell 19 Florence Sitruk (harf) Viljandi kultuurimajas
9. ja 10. 03 kell 19 Ansambel Lindpriid Põlva ja Paide kultuurikeskuses
10. 03 kell 14 Maarjamaa laulud: Ansambel Hүүd & Hää! Jõgeva gümnaasiumis
10. 03 kell 18 Meistrite Akadeemia: Pille Lill (sopran), Ivari Ilja (klaver) Narva Aleksandri kiriku koguduse majas
10. 03 kell 19 Üle-eestilise noorteesambli võistluse "Noortebänd 2005" II eelvoor Viljandi kultuurimajas
10. 03 kell 19 Tribute to Frank Zappa:

Marzi Nyman (kitarr), Estonian Dream Big Band, Markku Veijonsuo (dirigent) Viljandi kultuurimajas
11. 03 kell 11.45 La campagne des musiques à ouïr (Prantsusmaa): Fred Gastard (basssaksofon, vokaal), Denis Charolles (löökpillid, 4-keelne häälestamata kitarr, tromboon, vokaal, kastekann), Christophe Monniot (alt- ja sopraaniinoksafonid, viled ja vilepillid, basskitarr) Jõgeva gümnaasiumis
11. 03 kell 18 Florence Sitruk (harf) Jõhvi gümnaasiumis
11. 03 kell 18 Kuldne Viini operett: Tiiu Laur (sopran), Urmas Põldma (tenor), Siim Selis (klaver) Tõrva kirikus
12. 03 kell 14 Meu Brasil / Minu Brasiilia: Helin-Mari Arder & Trio de Janeiro Mäetaguse mõisas
12. 03 kell 16 Hingemuusika: Kristiina Kriit (viul), Ene Salumäe (orel) Tapa Jakobi kirikus
13. 03 kell 14 La campagne des musiques à ouïr (Prantsusmaa): Fred Gastard (bass-saksofon, vokaal), Denis Charolles (löökpillid, 4-keelne häälestamata kitarr, tromboon, vokaal, kastekann), Christophe Monniot (alt- ja sopraaniinoksafonid, viled ja vilepillid, basskitarr) Kiviõli Kunstide koolis
13. 03 kell 18 La campagne des musiques à ouïr (Prantsusmaa) Paide kultuurimajas
14. 03 kell 19 La compagnie des musiques à ouïr (Prantsusmaa) Viljandi kultuurimajas
15. 03 kell 15 ja 17 Muusikaline tsirkus: ERSO ja kloun Melvin Tix Haljala rahvamajas
16. ja 17. 03 kell 19 Ansambel Lindpriid Valga kultuurikeskuses ja Põltsamaa kultuurimajas
18. 03 kell 18 R. Straussi melodraama "Enoch Arden": Peep Lohsmann (klaver), Tõnu Mikiver (tekst) Jõhvi gümnaasiumis
19. 03 VI Põlva Folkfest Põlva kultuuri- ja huvialakeskuses
19. 03 kell 16 Mu süda, ärka üles: Helin-Mari Arder (vokaal), Siim Aimla (sopran- ja tenorsaksofon), Ain Agan (kitarr), Mihkel Mälgand (kontrabass) Jaani kirikus
19. 03 kell 19 Ansambel Lindpriid Kuusalu gümnaasiumis
24. 03 kell 19 Meistrite Akadeemia: Urmas Vulp (viul), Olga Voronova (viul), Toomas Nestor (vioola), Henry-David Varema (tšello) Viljandi Jaani kirikus
27. 03 kell 15 ja 18 Tallinna Poistekoor, Lydia Rahula (dirigent), Tomi Rahula (dirigent) Loksa ja Kuusalu kirikus
28. 03 kell 18 Kuulsaid ooperiaariaid: Tatjana Romanova (sopran), Jaanika Rand-Sirp (klaver) Valga muusikakool
31. 03 kell 17 Hoia vahel aken lahtil: Alina Sakaloukaja (itaalia mandoliin), Vello Jüma (tenor), Heiki Mätlik (klassikaline kitarr) Jõgeva muusikakool

Andmed on kontrollitud 15. veebruaril. Aprillikuu kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 10. märtsiks aadressil kristina@ema.edu.ee

Tallinna Filharmoonia kontserdid

Märts 2005

PE-B
a 2539 2005/3

6. märtsil kell 18 Mustpeade majas
Trio Romanss

6. märtsil kell 16 Viljandi Jaani kirikus
8. märtsil kell 17 ja 19 Kadrioru lossis
10. märtsil kell 19 Tartu Ülikooli aulas
Antonio Vivaldi Aastaajad
Naistepäevakontsert
Tallinna Kammerorkester
Solist **Neeme Punder** flööd
Vahetekstid **Üllar Saaremäe**

Tallinna Kammerorkester

10. märtsil kell 19 Viljandi Kultuurimajas
Viljandi Kultuuriakadeemia Muusikatriaad
11. märtsil kell 19 Eesti Raadio 1. stuudios
Tallinn Jazz Studio

Tribute to Frank Zappa

Marzi Nyman kitarr, Soome
Dirigent **Markku Veijonsuo** Soome
Estonian Dream Big Band

Koostöös Eesti Raadioga

Marzi Nyman

Angelika Klas

17. märtsil kell 19 Vanalinnastuudios
18. märtsil kell 19 Ammende Villas (Pärnu)
Diplomaatilised noodid / Soome

Vastandid: Soome ja Argentiina tango

Kvartett Mastango: **Angelika Klas** sopran, **Antero Jakoila** kitarr,
Mauri Saarikoski viiul, **Mikko Helenius** bandoneon, klaver
Argentiina tango tantsupaar

Piazzolla, Kärki, Gardel, Jakoila jt
Kontserti toetab Soome Suursaatkond

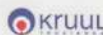
Georg Ots

20. märtsil kell 19 Estonia kontserdisaalis
Südamelaul - Georg Ots 85

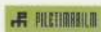
Solistid **Tatjana Pechnikova** sopran, Moskva Novaya Opera,
Tiiu Laur sopran, **Angelika Mikk** sopran, **Tiit Tralla** tenor,
Vitali Bilyi bariton, Moskva Novaya Opera
Tallinna Filharmoonikud
Dirigent **Eri Klas**

ESTONIAN AIR

Eesti Päevaleht

Tallinna Filharmoonia, Tel: +372 6613 757, www.filharmoonia.ee

